

נחמן סלצר

הסופר החרדי הנקרא ביותר בארה"ב
זנח את שרביט ניצוח המקהלות

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 18 : טבת תשפ"ב

כל השנים היה לשלומי גרנטר
סגנון משלו, כזה שהצליח
להדביק אליו המוני מאזינים
ברחבי העולם. הוא ידע
לבחור את השירים הנכונים,
ולכבוש את הקהל עם החיוך
המפורסם שלו. כעת הוא
מוציא אלבום מופע חדש,
לראשונה בקריירה, מדבר
על המחשבות שעלו
לו בתקופת הקורונה
לחזור לביזנס
הישן שלו,
מספר איך גדל
כילד לונדוני
ביישן שלא
רוצה להתקרב
למיקרופון,
וחושף את
הפרויקט
החסידי
שהוא חולם
עליו כבר
שנים

שלומי

גרנטר

מיכאל שטרייכר

חוזר אל הבמות ומבטיח
לא לרדת מהן שוב

35 להאסק

האמנים, המנצחים והמפיקים
חושפים את הסודות

משרד התרבות עם

הרב דוד זלץ

אפיקים

קונים ב-29.9 ₪
ממגוון חטיפי אסם*

ויכולים לזכות
בהופעה פרטית
ובעוד עשרות פרסים

לפרטים האזינו
לקול ברמה או חייגו
072-3809191

הכוכבים המתחלפים : של קול פליי

MORIYA

אנשי תעשיית המוזיקה היהודית

בתכנית אישית שבועית

בהגשה מתחלפת מידי תקופה

כל יום חמישי : 20:00

All STARS

מגיש אורח של קול פליי לשבועות הבאים

אומן הקלידים, המוזיקאי
לייבלה ליפסקר

KOL:
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

בדבר חשיבות החיסון נגד שפעת

בס"ד

הננו להעיר תשומת לב הציבור

בדבר חשיבות קבלת החיסון נגד שפעת למניעת הידבקות במחלה. שפעת יכולה להיות, ל"ע, מחלה מסוכנת ולגרום לסיבוכים קשים, במיוחד בקרב האוכלוסיות שמומחי הבריאות נתנו אליהם את הדגש, כמו בני 65 ומעלה, ילדים מגיל חצי שנה עד גיל 12, נשים הרות ואנשים הסובלים ממחלה כרונית.

מגן על בריאותנו ובריאות ילדינו מפני הידבקות במחלה.

החיסון מומלץ ע"י מערכות הבריאות ברחבי העולם וכלל הגופים הרפואיים העולמיים ובכללם הרופאים בישראל.

הננו קוראים בזאת לציבור ומחובת "ונשמרתם לנפשותיכם" להתחסן נגד שפעת ובפרט בקרב בקבוצות הסיכון כפי שהוגדרו ע"י גופי הבריאות בכדי להימנע מהידבקות במחלה.

במרפאות "מאוחדת" בריכוזים החרדיים אף נערכו הסיידורים הדרושים לביצוע החיסון בתנאי צניעות

- הרה"ג צבי בחורמן ראב"ד ביתר עילית
- הרה"ג יצחק מרדכי הכהן רובין רבה של קהילת בני תורה הר נוף בירושלים
- הרה"ג משה הבלין רבה של קרית גת
- הרה"ג פנחס כהן רבה של נתבות
- הרה"ג יוסף אלמשעלי רב המועצה האזורית מרום הגליל
- הרה"ג דגן דנין רבה של הקהילה הספרדית בנתבות
- הרה"ג שמואל דוד רייסנר מרא דאתרא חריש
- הרה"ג נפתלי אברזל רב קהילת 'מנין אברכים' נווה יעקב
- הרה"ג יצחק בן שושן רב השכונה הצפונית במודיעין עילית
- הרה"ג דב פפלין רבה של העיר העתיקה בצפת
- הרה"ג יצחק אייזיק כהנא מו"צ בעדה החרדית
- הרה"ג יקותיאל שרביט רב קהילה הספרדית בברכפלד
- הרה"ג אריה מרדכי יודלביץ רב קהילת בית אברהם ומבקשי השם בבית שמש
- הרה"ג מאיר שטח רבה של מירון
- הרה"ג ישראל אולמן רב שכונת משכנות יעקב בני ברק
- הרה"ג אברהם שרגא שטייליץ חבר בד"ץ ביתר עילית
- הרה"ג מנחם קורץ מו"צ בביתר עילית
- הרה"ג יואל חבחיני ראש בית ההוראה של הקהילה החרדית בנתבות
- הרה"ג יצחק כהן דיין ומו"צ של הקהילה החרדית בנתבות

- הרה"ג אשר וייס גאב"ד דרכי תורה
- הרה"ג יצחק יהודא ירוסלבסקי מזכיר בי"ד הרבני של חב"ד
- הרה"ג שלמה זלמן גרוסמן רבה של אלעד
- הרה"ג חיים פינטו רבה של אשדוד
- הרה"ג מרדכי מלכא רבה של אלעד
- הרה"ג מנחם מנדל פוקס מו"צ בעדה החרדית ורב קרית שומרי החומות ברמות ירושלים
- הרה"ג ישראל גואלמן רב קהילת 'שערי תבונה' בשכונת רמות ביי-ם
- הרה"ג ישראל זכרון רבה של ברכפלד וחבר בד"ץ 'שארית ישראל'
- הרה"ג מרדכי בונים זילברברג רבה של שיכון ה' בבני ברק
- הרה"ג אברהם צבי מרגלית רבה של כרמיאל
- הרה"ג צבי הירש ויזניצר רב דחסידי ויזניץ באשדוד וחבר בד"ץ רבני הקריות
- הרה"ג ישראל יעקב זילברמן רב שכונת נווה יעקב מרכז בירושלים
- הרה"ג אליהו ביטון רבה של מרום הגליל וביירה
- הרה"ג קלנימוס קלמן וייס מו"צ בעדה החרדית ומרבני חסידות ויזניץ
- הרה"ג שלמה פזון רב שכונת נאות הפסגה במודיעין עילית
- הרה"ג אברהם נפתלי ויג רב קהילת 'מנין אברכים' בבית וגן ומראשי ישיבת 'תורה אור'
- הרה"ג יצחק לוקסנברג רב שכונת נאות שמחה במודיעין עילית
- הרה"ג אשר לנדאו ראש תחום רפואה והלכה במכון המחקר של מאוחדת
- הרה"ג יהודה קנר רב הנבעה הדרומית במודיעין עילית

- הרה"ג שמעון בעדני זקן חברי מועצת חכמי התורה
- הרה"ג חוד יוסף חבר מועצת חכמי התורה ורבה של שכונת הר נוף
- הרה"ג שבת צבי רוזנבלט רבה של בני ברק ומרא דאתרא בני אילון - אחיסמך
- הרה"ג ישראל גנס מראשי ישיבת 'קול תורה'
- הרה"ג דוד שלמה זולדן דומ"ץ דחסידי סערט וזניץ
- הרה"ג שמואל דוד גרוס רב דחסידי גור באשדוד וחבר בד"ץ רבני הקריות
- הרה"ג משה ברנדסדורפר גאב"ד היכל הוראה
- הרה"ג יוסף שיינן רבה של אשדוד
- הרה"ג שלמה משה עמאר רבה של ירושלים
- הרה"ג אליהו שלזינגר רבה של שכונת גילה בירושלים
- הרה"ג מסעוד בן שמעון רבה של בני ברק
- הרה"ג חיים פסח הורוביץ רב דחסידי בעלזא באשדוד וחבר בד"ץ רבני הקריות
- הרה"ג יהודה דרעי רבה של באר שבע
- הרה"ג שמואל מונטג רב קהילה החרדית בנתבות
- הרה"ג משה טוביה דינקל רב שכונת בית ומנוחה בבית שמש
- הרה"ג שמואל ברנדסדורפר חבר הבד"ץ בעדה החרדית
- הרה"ג צבי שרלין רב קהילת רמת אשכול בירושלים
- הרה"ג עקיבא וואזנר מו"צ בעדה החרדית
- הרה"ג מאיר הלר רב שכונת קרית חסידים בבית שמש

גל אוור לרנר BSO

ע"ה העבר

תוכן

18: שיר המעלות לשלומי

אחרי 8 אלבומי אולפן, שלומי גרטנר מוציא לראשונה אלבום הופעה ומספר על השינוי המחשבתי שהביאה איתה הקורונה | אהרן אטינגר

28: האסק באולם

35 שנים יחוגג השנה המופע הוותיק והיוקרתי ביותר במוזיקה החסידית, מופע "האסק". כעת, הזמרים והמפיקים חושפים את הסודות | דניאל שטרן

38: מימיני מיכאל

אחרי למעלה מעשור של שקט, מיכאל שטרייכר מבטיח כי החזרה שלו אל הבמה אינה חד פעמית | יהודה רוזנבלום

44: כותב ומנצח

אחרי שנים רבות של ניהול מקהלת ילדים, נחמן סלצר החליט להתמקד במקצוע השני שלו: סופר. על הדרך הפך לסופר הנקרא ביותר בארה"ב | יונתן ריגלר

טורים

10: הגאון רבי קלמן בר

12: הרב שלמה טויסיג

14: מונה רוזנבלום

16: פנחס ביכלר

מדורים

8: בקצרה

50: נעים להכיר

52: ובאו האובדים

53: בית נאה

54: משרד התרבות

55: החודש בתמונות

60: ישראל שומע ומדוע

62: קפיצה לחו"ל

64: אוכל

65: יין

66: החידונים של דוליק

67: דוליק בולש

שנים רבות, למעשה עד היום, הם שולטים ברמה בשוק המוזיקה החסידית. הם הוציאו עשרות אלבומים מצליחים ביותר, הופיעו בכל מקום בעולם בו יש יהודים, שימחו, ריגעו, והפכו את המוזיקה שיצרו לפס הקול הרשמי של המוזיקה החסידית. אלה הם, כמובן, מרדכי בן דוד ואברהם פריד.

במשך שנים מספר, כאשר עוד לא היתה אינפלציה גדולה כל כך בכמות הזמרים כפי שיש היום, הם היו סוג של מתחרים; שני זמרים גדולים, שנמצאים פחות או יותר על אותה משבצת. אך למרות זאת, השניים הופיעו לא מעט פעמים ביחד במהלך הקריירה הארוכה. הם הופיעו יחד בהאסק ובעוד הופעות נוספות בארה"ב ובאירופה, וגם בארץ נערכו מספר הופעות משותפות שלהם, כולל בשנים האחרונות.

כאן, בתמונה משמאל, מתועדת ההופעה הראשונה (ככל הידוע) המשותפת של אברהם פריד ומרדכי בן דוד. התאריך הוא תשרי תשמ"ט. פריד כובש את הקהל בשנות הקריירה הראשונות שלו, בן דוד כבר בשיא הצלחתו, והשניים מופיעים יחד בשמחת בית השואבה המרכזית בשכונת קראון הייטס, ברוקלין, ניו יורק, ולא חולמים מה עוד מצפה להם בהמשך הקריירה המוזיקלית הענפה.

חספריס חספריס

הפעם: השירים הנצפים ביותר בערוץ של מרדכי בן דוד

על זה היה (2.1 מיליון)

מאמינים בני מאמינים (2.5 מיליון)

מכניסי רחמים (2.6 מיליון)

רחם (פינקי וובר) (3.5 מיליון צפיות)

שירולמלך (12 מיליון צפיות)

כחה חילאים על

החזרה של האמנים הוותיקים

הכל דיברו במהלך החודש האחרון על חזרתו המפתיעה של מיכאל שטרייכר אל הבמות. הכל, כולל אנחנו, בראיון נרחב במגזין שאתם אוזניים עתה בידיכם.

בכל זאת, אמן שהוציא עשרות אלבומים מצליחים, שונים בסגנונם, ישיבתיים מאד, עם שירה נוגעת שצובטת את הלב, נעלם למשך מספר שנים לא מועט, והנה הוא חוזר, וכמה משמח היה לראות שהוא לא חוזר לחלל ריק. המומים מילאו את האולמות בהם הופיע, יחד עם קאמבק נוסף - של האחים ברונר, שהראו שלא נס ליחס כלל וכלל, ועוד כוחם במותנם לרגש ולשמח את הקהל.

אולי, בתקווה, יהיה זה סימן לעוד אמנים מהדור ההוא לחזור אל הבמה, כאלה שיצרו הרבה מאד דברים, ונעלמו. למה נעלמו? יש הרבה סיבות, את חלקן אנחנו מונים כאן מידי חודש במדור "ובאו האובדים": שחיקה, כניסת דור חדש שדוחק את הדור הישן, ועוד סיבות מסיבות שונות.

אבל כשרואים את ההצלחה של שטרייכר והאחים ברונר לחזור גם אחרי שנים מהפעם האחרונה, ושוב לרגש מחדש, לא נותר אלא לקוות שגם שאר האמנים הוותיקים יראו ויקנאו - קנאת סופרים כמובן, כזאת שתחזיר אותם אל הבמות מחדש ותכיר לצעירים את המוזיקה הכל כך טובה שעליהם מעולם לא גדלו.

כי בוודאי שיש לנו כבוד לאמנים, לזמרים וליוצרים מהדור החדש. הם יודעים את נפש הקהל, ויורים חצים שמגיעים הישר אל הלבבות. ועדיין, יש צביטה נוסטלגית בלב כשעולים אל הבמה אמנים וותיקים עם החומר שריגש דורות, והצביטה הזאת יכולה להיות גם בלבו של צעיר בן 17, שמעולם, עד היום, לא שמע את שמותיהם.

רוצים לקבל את מגזין "קול פליי" מידי חודש ישירות לווטסאפ? שלחו את שמכם ל-

למיני דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- magazine@kol-play.co.il

עורך: חנני בליך | עריכה גרפית: מנדי שכטר | כותבים ומשתתפים: הרב שלמה טויסיג, מונה רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שוורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דניאל שטרן, מרדכי רביבו, ר' אהרל'ה וינטרוב, הרה"ג קלמן בר, משה ולדר. מייל: קול פליי - ניזח ברמה בע"מ | מנכ"ל: עו"ד אריאל דרעי | מנהל תוכן ושיווק: עוזר דרוק יינוץ מוזיקלי: יואלי דיקמן | צלמי מערכת: משה ביטון, נתן איביץ הפצה: בר פוינט אוף סיל בע"מ | בשער: שלומי גרטנר. צילום: אריאל רבינסקי | מערכת ומנהלה: ז'בוטינסקי 7, בני ברק דוא"ל: magazine@kol-play.co.il | טלפון: 03-5777782 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון

בדיקות סרולוגיות וקורונה

אנטיגן

| תו ירוק (24 שעות)
| תוצאות במקום
| לטיסות (למדינות
המאושרות)

₪ 49

קורונה PCR

| תקף לטיסות
| יציאה מבידוד
| תו ירוק (72 שעות)

₪ 179

סרולוגי אנטי N/S

| תו ירוק למחוסנים
| תושבי חו"ל
| ילדים

₪ 249

המתחמים שלנו

קרית שדה התעופה

רח' השרון 6 לוד - איירפורט סיטי
(צמוד למאפה נאמן)

א' ה' 07:00-21:00 ו' 07:00-12:00

מוצ"ש משעה וחצי אחרי צאת שבת עד 24:00

ירושלים

בית איחוד הצלה - רח' אהליאב 2

24 שעות ביממה

פתוח רצוף כל השבוע

משעה וחצי לאחר צאת השבת

ועד יום ו' בשעה 12:00

בני ברק

בית איחוד הצלה - רח' שלמה המלך 9

א' ה' 09:00-21:00 ו' 09:00-12:00

מוצ"ש סגור

בית שמש

בית איחוד הצלה - רח' יונה בן אמיתי 34

א' ה' 09:00-21:00 ו' 09:00-12:00

מוצ"ש משעה וחצי אחרי צאת שבת עד 24:00

צפת

בית איחוד הצלה - רח' העלייה ב' 6

א' ה' 09:00-15:00 ו' 09:00-12:00

מוצ"ש משעה וחצי אחרי צאת שבת עד 24:00

חיפה

בית איחוד הצלה - רח' לונץ 4

א' ה' 09:00-21:00 ו' 09:00-12:00

מוצ"ש משעה וחצי אחרי צאת שבת עד 24:00

מתחמים
חדשים
בצפון

אפשרות לדגימות דחופות - תשובות עד 6 שעות

אין צורך בהזמנת תורים - באים ונבדקים!

| במעבדות מאושרות ע"י משרד הבריאות

לפרטים והזמנות, קבוצות ובדיקות בית

PCR@1221.org.il | +972-2-6220-482

*9034

שירות ומחיר מיוחד לקבוצות • לפרטים: 050-6960189 שוקי

מקצועיות

אמינות

שירות

משה ולדר האישה הפסנתר

כל צליל מחושב בשירי של יונתן רזאל, למרות שהמזיקה אינה העיקר

כולם שירים מעולים). יש בהם משהו נאצל ומיוחד במינו. האלבום השני שלו "בין הצלילים" שבו הופיע השיר "קטונתי", פרץ לתודעה, והכיר לעולם את יכולותיו המופלאות של יונתן כמלחין. מעבד חזמר מעולה וכמוכח את נגינת הפסנתר המיוחדת שלו. באלבום האחרון שלו "פותח לב", בלטו השירים "הטוב הטוב", שנתן פרשנות קלאסית ייחודית ללחן המיוחד של הרב בן ציון שינקר ז"ל, וכמוכן שיר הנושא של הדיסק שבו בולטות המילים המרגשות "כל התפילות שהתפללנו לא היו לשוא/ כל הדרכים שעברנו התחברו אחד לאחד/ כי אם מים יכולים לשנות את האבן אז הלב יפתח ויתרפא". אלו שורות מיוחדות במינן שמעידות על סגנון הכתיבה הייחודי והמקורי של יונתן.

כמה מילים על יונתן רזאל כפסנתרן: מי לא מכיר את הוירטואוזיות של יונתן רזאל על הקלידים? הוא פשוט נמש על הפסנתר ומפיק ממנו צלילים כמו שאף אחד אחר לא מצליח להפיק, בייחוד במוזיקה החסידית. זכיתי להשתתף בכמה אירועים בהם ראיתי ושמעתי את נגינתו המופלאה, והרגשתי ממש מכוּשף. משהו שם "מתפרק" באצבעות. לא ברור איך הוא מצליח ככה לשייט בין הלבנים והשחורים ועוד לשיר ביחד עם זה...

מיונתן, שהוא גם אברך למי שלא יודע, שמעתי פעם "ווארט" על עניין נגינת הלויים בבית המקדש. כאשר נולד לוי ללאה, אמרה מיד: "עתה ילווה אישי אליי", כלומר שעבודתו של לוי בעולם, היא בבחינת לווייה לעבודת ה' ולא כמטרה בפני עצמה. יונתן הדגיש לי שהמוזיקה איננה העיקר, אלא רק דרך לגבוה בדרכי ה'.

ונאים הדברים למי שאמרם.

כתבתי כאן בעבר על הזמר אהרן רזאל, וכעת אני רוצה לכתוב על אחיו הגדול והמוכשר יונתן רזאל, האישה והפסנתר. ליונתן יש דבר מיוחד במינו שהוא הבסיס ליצירותיו המיוחדות ושובות הלב שמוכרות כיום בכל בית יהודי כמו "והיא שעמדה" ו"קטונתי": יונתן הוא שגריר נאמן של המוזיקה הקלאסית. מספיק לראות את הרשימה הארוכה של הכלים שבהם מנגנים בשיריו, כדי להבין שיש כאן משהו מורכב ו... גם יקר מאד. לעיתים אני מוצא את עצמי מדמיין את "אישה המשולש" של רזאל, שגר בקצה הארץ ויום אחד מוזעק להקלטות, חוצה את כל ישראל עם המשולש על הגב, מגיע לאולפן, מכה במשולש פעמיים בתזמון מושלם, וחוזר לביתו עם חמש מאות שקל. כל קרקוש מפתחות מחושב בשירים של יונתן, ומכאן גם הייחודיות המתבטאת בפרפקציוניזם שלהם.

יונתן רזאל הגיע מהאקדמיה למוזיקה. הוא עבד עם התזמורת הקאמרית הישראלית ותזמורות סימפוניות אחרות, והדבר ניכר מאד בסגנון העיבוד של שיריו כמו גם ביצירות קלאסיות מובהקות כמו "ניגון פוגש תזמורת" שהופיע בדיסק "בין הצלילים".

לגבי תוכן השירים עצמם: יונתן רזאל נוטה לכתוב טקסטים ולחנים שהם יותר מורכבים מהרגיל, הן מבחינת מבנה השיר והן מבחינת הסגנון הפיוטי והמילים שמביעות יותר תחושות מאשר מסרים קונקרטיים, דבר שהנשמה צריכה בשבילו יותר שקט מטבע הדברים. רוב רובו של אלבומו הראשון "סך הכל", מורכב משירים שקטים, שירים מדהימים ביופיים ולדעתי לא מספיק מוכרים ("את פניך", "דרור יקרא" ו"היום תאמצנו").

יובל שנות יצירה: מרדכי בן דוד ומונה רוזנבלום באירוע סיום הש"ס, במחזור לפני הקודם

התאחדות
לבית
אביגו

ר' אהרליה וינטרוב התכנית הקבועה - בבית החולים

דודי הנשם והורדם, אך אשתו לא ויתרה על כך שיאזין לתכנית השבועית

ליל שישי פרשת לך לך תשפ"ב, לפני כחודשיים. דודי ברומר, שם אמיתי לחלוטין, מחליק עם קורקינט חשמלי ברחוב חשוך ברמת גן. דודי מובהל לבית חולים כפצוע אנוש, שם מתברר שיש לו סדק בעצם הגולגולת ודימום קשה במוח. לא משהו שאמור להשאיר אותו חי יותר מדי זמן. הרופאים נואשו מחיי באופן מיידי, רח"ל, ואף עדכנו את אשתו ובני משפחתו שהסיכוי שדודי יצדע על רגליו שואף לאפס. לכן, טענו הרופאים, לא כדאי לנתחו, משום שאף אם נציל אותו, הוא ייותר צמח לשנים ארוכות, אם בכלל, מה שרק יגרום לעלויות מיותרות לקופות החולים. כמוכן שקדושת החיים שלנו גדולה משל הרופאים, ובו במקום נכנס הרב חיים פרוינד לעובי הקורה, ויחד עם הרב אליהו ברונר התעקשו שיש לבצע ניתוח מיידי שיציל את חייו. לאחר שעות של שכנוע הרופאים הסכימו, אך לא חזרו בהם מההשערה שדודי כנראה לא יתעורר לנצח. הניתוח התבצע עוד באותו לילה, ודודי שכב מורדם מונשם כל הלילה, וכך גם ביום שישי. ערב שבת, אשתו של דודי נוסעת הביתה בכדי להתארגן לקראת שבת בבית

חולים, והנה, כמה דקות לקראת השעה שלוש אחה"צ, הטלפון של דודי מצלצל בבית. זה לא היה מאן דהוא שהתקשר אליו. זאת היתה התזכורת שדודי כיוון בנייד להקשיב ל"שבעס טיש בקול פליי" - בשעה שלוש, תכנית עליה לא יוותר, ועמה הוא מתכוונן לשבת קודש.

אשתו של דודי מבחינה בתזכורת ופורצת בבכי מור. היא יודעת שדודי שלה לעולם לא ויתר על ה"שבעס טיש", וכעת הוא שוכב בבית חולים מורדם ומונשם, מפסיד את השיעור... היה לא תהיה! דודי לא יפסיד את השיעור גם במצב זה!

היא מתקשרת מיד לאחיו של דודי, שהיה באותה עת סמוך למיטתו, ומצווה עליו להשמיע לדודי את ה"שבעס טיש" שהוא כל כך אוהב.

דודי שוכב מורדם ומונשם, ועל ידו התכנית מופעלת. עד היום הוא לא יודע אם הוא הקשיב לתכנית או לא...

שלוש שעות לאחר מכן דודי התעורר, ובנס רפואי גדול קם על רגליו, והיום הוא בריא לחלוטין כאחד האדם.

מי כעמך ישראל!

עשרת הלהיטים של
החודש ברדיו "קול פליי"

«
לב אל הנשמה
יונתן רזאל

«
עולם חדש
איציק אורלב

«
אין עוד מלבדו
להקת פומבדיתא

«
לוחות בהר
שמחה פרידמן

«
ואתה אמרת
(חב"ד)
נמואל הרוש

«
טובה ולברכה
מידד טסה

«
הנרות הללו
זאנוויל ויינברגר
ומקהלת שבח

«
מעוז צור
שלמה כהן ואלי
לאופר

«
חשוף
יעקב שוואקי

«
לא אמות
מיכאל שטרייכר
ומרדכי בן דוד

אריאל דרעי | חכמת ההמונים

המאזינים הם השופטים. הם שיקריעו מה היא איכות מוזיקלית ואיזה שיר יהפוך ללהיט

חג חנוכה האחרון היה מעין מנהרת הזמן מבחינה מוזיקלית. זמרי עבר שנעלמו ונשכחו חזרו לבמות המרכזיות, אירועי מחיקה בטעם של פעם התקיימו כמעט בכל ערב, ובכלל נראה היה שאנו מתרפקים על העבר שהיה ואיננו עוד מבלי לעצור ולחשוב שאולי הוא היה אבל אולי הוא לא היה כל כך? כמו באותן שיחות שהמבוגרים יושבים ומעלים בגעגוע זיכרונות מימים שהיו ואינם, והצעירים מביטים בהם בתחושת התנשאות קלה.

אלו מאיתנו שנולדו בשנות ה-70 וה-80 של המאה הקודמת, זוכרים אמנם בערגה את ימי המוזיקה המופלאים עם מופעי הענק והלהיטים שהרטיטו לבבות, שירים שהושרו ושוחרו שוב ושוב בחתונות ובשמחות השונות. אך האם עובדות אלו מלמדות על מעמדה של המחיקה החסידית? האם ניתן לומר שהשירים של פעם היו טובים יותר? האם היוצרים השקיעו אז, ואלו של היום "מחפפים"? או שאולי פשוט התלהבנו אז כי זה מה שהיה, ואולי זה מה שהיה כי לא הייתה למוזיקאים מוכשרים נגישות ליצור מוזיקה קצת אחרת, כי הפלטפורמות הקיימות היו מצומצמות במספרן ומקובעות בדעתן, ולא אפשרו לתת לציבור טעום ולחוות מעט מסגנונות אחרים? אכן, כיום עם תחנות רדיו ייעודיות למחיקה, אתרים המתמקדים רק בתחום זה ואפילו המגזין שאתם מחזיקים כעת בידכם שכל כולו מוקדש למוזיקה יהודית על כל גוניה, ברור שארץ ההזדמנויות המוזיקליות הינה הרבה יותר רחבת ידיים, מזמינה ומקבלת. אבל האם די בכך? האם הגענו כבר לאותה ארץ מובטחת? ובכן, אנחנו בתחנת הרדיו קול פליי נקטנו בידינו את הפסוק "שמוע בן אחיכם ושפטתם צדק". המאזינים הם השופטים. הם אלו שיקבעו מה היא איכות מוזיקלית, איזה שיר יהפוך ללהיט ואיזה סתם יישאר על המדף.

אנחנו בקול פליי מחזיקים מעצמנו רק כפלטפורמת שידור, כזאת שמגישה אל המאזינים את היצירות והשירים של האמנים השונים בלי לנסות לחנך או להטיף מוסר מקצועי או השקפתי. אנו מאפשרים למאזינים להחליט בתוך המסגרת התורנית הברורה מה היא איכות ומה היא מקצוענות, מבלי לקבוע עמדה, בלי לדרג ולקבל החלטות שבמקרה הטוב נכונות רק לאוזניים מסוימות ולדעות ספציפיות שלא תמיד יודעות לצפות את המגמות והכיוונים אליהם הולכות אוני המאזינים.

"חכמת ההמונים", קוראים לזה היום, או כפי שחז"ל כבר קבעו לנו שתמיד הולכים אחר הרוב, וכשהרוב קובע - הוא בדרך כלל גם צודק.

יולי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

יין המשתבח

יש סיכוי גדול מאוד, שאם היום היה נולד זמר עם אותו צבע קול ויכולות שירה כמו של מייקל שטרייכר, גדול הזמר החסידי דאז שרבים מהקוראים גדלו עליו וחזרו לאחרונה לבמות, הוא לא היה עובר את האוזן העכשווית, לא בסאונד, לא בסגנון הביצוע ולא בסגנון החומרים והשירים. אבל מה שבטוח, שכשמדברים על זמר שצמח בתקופה שלפני 20 שנה, אז הדבר החם ביותר היו להיטי הענק של שטרייכר שליוו ומלווים עד עצם היום הזה כל קומוזיץ וכל תפילה עם "אין ערוך לך" ו"רזא דשבת", או גם אחרי 20 שנה של שתיקה כמעט מוחלטת יש לר' מיכאל שטרייכר בהחלט על מה להישען ולאחוז בקרנות המזבח ולהמשיך, בעיקר כדי להזכיר לאנשים את שירי הרגש החמים והפשוטים ללא אפקטים ממוחשבים מוגזמים, מתובלים ברגש אמיתי של זמר שכנראה הגיע מדור של זמרים שבשביל להיות טובים היו חייבים פשוט להיות מושלמים, כי אין שום מכשיר או אפקט שיוכל לסדר ולתקן אותם.

אז נכון, "ומחליף את הזמנים" של פעם היה במעטפת חיצונית של עניבה וחליפה קצרה ו"פטים" סימטריים של ישיבישער מן השורה, ואילו היום, 2021, ה"מחליף את הזמנים" הוא אמנם עם אותו הקול והסאונד הגרוני השטרייכרי ו"אין ערוך" ו"כח התורה" יישמעו אותו הדבר, רק הפעם במעטפת חיצונית הרבה יותר חסידית, עם קפוטה וגרטל ועם זקן מרשים של ראש ישיבה ליגה א'. לפני ההופעות שלו בחנוכה, ודאי רבים מהקהל שאלו את עצמם האם החיצונית של האדם תשפיע על איך השיר יישמע, מהו ישיר, ואיך זה יישמע ויצלצל. גם אנחנו, כשזכינו לעמוד על הבמה לפני כשבועיים וללוות את סבב האירועים וההופעות של ר' מיכאל שטרייכר, באנו לבמה במחשבה שכנראה כל הלהיטים ששמענו בתור ילדים קטנים, הפעם נקבל אותם מתובלים בהגייה חסידית סטייל ויוניץ ובעלזא, ונפשית הגענו מוכנים לסיטואציה, התשובה הייתה מיידית וברורה. שטרייכר נשאר שטרייכר הישיבישער שכולנו הכרנו. השירה אותה שירה, העוצמות אותן עוצמות, ואולי טיפה יותר. יהיו שיאמרו שהיין משתבח עם השנים גם במוזיקה. ועכשיו מה?! לאן כל זה הולך להתפתח? זו שאלה טובה שנצטרך לתת לזמן לענות עליה. ולנו נותר רק להמתין ולצפות אולי לעוד "אין ערוך לך" חדש, שבשיל להוכיח שלשיר טוב אין ממד של זמן ותקופה.

הגאון רבי קלמן בר

magazine@kol-play.co.il

מה חשוב יותר, המילים או המנגינה?

הנענו בכלים גם אם אינו העיקר, הוא הידור מצוה. כלי נגינה

על חשיבות המנגינה מצאנו בהקדמה לספר "פאת השולחן". מספר ר' ישראל משקלוב, שכאשר הגאון מוילנא סיים את פרושו על שיר השירים, הוא שמח שמחה גדולה מאד, וכך הוא מתאר את האירוע: "וצוה לסגור חדרו, והחלונות סגרו ביום, והדליקו נרות הרבה. וכאשר סיים פירושו, נשא עיניו למרום בדביקות עצומה, בברכה והודאה לשמו הגדול יתברך שמו, שזיכהו להשגת אור כל התורה בפנימיותה וחוצותיה. וכה אמר: כל החוכמות נצרכים לתורתנו הקדושה וכולים בה, וידעם כולם לתכליתם. והזכירים: חכמת האלגברה, המשולשים וההנדסה, וחוכמת מוזיקה, ושיבחה הרבה. הוא היה אומר אז, כי רוב טעמי תורה וסודות שירי הלויים, וסודות תיקוני הזהר, אי אפשר לידע בלעדית (בלי חכמת המוזיקה אי אפשר ללמוד סודות התורה) ועל ידה יכולים בני אדם למות, בכלות נפשם בנעימותיה, ויכולים להחיות מתים בסודותיה הגנוזים בתורה. הוא אמר כמה ניגונים וכמה מידות הביא משה רבנו ע"ה מהר סיני (המקור של הניגונים הוא גם כן מהר סיני) והשאר מורכבים".

גם בספר "הכשרת האברכים" (פרקים א' עד ג') האריך לבאר את מעלת השירה והנגינה, שכלל שהאדם מעורר יותר את רגשות לבו, מגלה הוא יותר את נפשו ומגבירה על גופו, ובשעה זו של התרגשות קל יותר לזכות להשראת השכינה, כל אחד לפי דרגתו. וביאר עוד (בהגה בפרק ג'), שזוהי כוונת מאמר חז"ל (שבת ל' ע"ב) "אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה", שנאמר (מלכים ב' ג' ט"ו) "ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ד", ופירש"י, "קחו לי מנגן, מצוה היא להשרות עליו שכינה". היינו שע"י השמחה מתגבר כח הנפש ויש מקום להשראת השכינה על האדם, והיות שמטבעו של הניגון שמעורר הוא את רגשות האדם לשמחה, השתמשו הנביאים בנגינה כדי לגלות את נפשם ביותר, וכך יכלו לזכות להשראת השכינה בדרגה העליונה ביותר, שהיא הנבואה.

אשריכם מערכת "קול פליי" שעוסקים אתם ברוממות השירה והזמרה. תפילתי וברכתי שמהרה נזכה כולנו יחד לשיר בצוותא על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

הכותב הוא רבה של העיר נתניה

מ קור הקודש של השירה, הוא בשירת הלויים בבית המקדש. הגמרא במסכת סוכה מבררת את ענינה של שירת הלויים, ודנה האם עיקר שירה בכלי, או עיקר שירה בפה. נחלקו בזה התנאים, ופסק הרמב"ם שעיקר שירה בפה.

הסבר המחלוקת הוא, מה עיקר השיר ועל מה לשים את הדגש, האם על המנגינה - ועיקר שירה בכלי, שכן המנגינה היא שיצרת את האווירה המתאימה, או על התוכן של המילים - שהן מהוות את נושא השיר, ועיקר שירה בפה. המסקנה ההלכתית היא, כאמור, שעיקר שירה בפה.

הגמרא שדנה בעניין, אומרת נפקא מינה להלכה, שאם עיקר שירה בפה, אז בשבת לא היו מנגנים בכלים, שהם רק תוספת, והנגינה בהם אינה דוחה את השבת. אבל אם עיקר שירה בכלי, אז כך צריכה להיות עבודת בית המקדש, והיא דוחה שבת. אך תמוה מאד, שכן פוסק הרמב"ם להלכה, שגם בשבת היו מנגנים בכלי הנגינה, אע"פ שהוא פסק שעיקר שירה בפה.

האחרונים דנים בקושיה זו, ומביאים תירוצים שונים: אפשר לתרץ ולומר, שאמנם נכון שעיקר שירה בפה והכלים הם לא העיקר, אבל הם באים במטרה 'לבסומי קלא', כלומר, לבשם את השירה. הם יוצרים את האפשרות שלמילים אכן תהיה השפעה, שכן המנגינה היא היוצרת את האווירה המתאימה. לדוגמה, כאשר יש מילים של דבקות אך המנגינה היא של מחיקת ג'ז, אין ספק שהמילים לא ימלאו את ייעודן ולא ייגרמו לדבקות. רק כאשר המנגינה תהיה מנגינה של דבקות וערגה, או אז המילים הללו ייצרו את הדבקות בה'.

כך מצאנו בשירת הלויים. הלויים שוררו בשביל לגרום לאדם התעוררות תשובה, וכאשר הכהן המקריב הרגיש שהאדם שלפניו זקוק לטיהור נוסף, היה מסמן ללויים והם מצדם כיוונו בדיוק לניגון שיעורר את האדם. הלויים פשוט היו מובילים בניגוניהם את באי הבית להתרוממות עלילית ולהתעוררות תשובה. אם אדם נפשו היתה גסה עליו, או אז הלויים היו בוחרים בשיר תוגה, כדי שיהיה יותר שפל. לשם כך למדו הלויים במשך חמש שנים את תורת המחיקה. לא רק את שפת השירה והתווים, אלא כיצד להתאים לאדם את המנגינה הנכונה לפי מצבו הנפשי.

מעתה, אפשר לבאר את פסקו של הרמב"ם. אכן עיקר השיר ומטרתו הוא מילותיו. אך המנגינה היא היוצרת את הרקע המתאים וחשובה היא לפחות כ"הידור מצוה", וגם הידור מצוה דוחה את השבת. דוגמה לכך מצינו במצות מילה, שציצים שאינם מעכבים את המילה, מותר בשבת לחתוך גם אותם, מכיוון שזה הידור מצוה לחתוך בצורה כזאת, שלא יישאר שום דבר. זאת אומרת, שכשעושים את המצווה בצורה מהודרת, ההידור הוא חלק מעצם המצווה, וגם הוא דוחה את השבת.

הוא הדין גם בעניין השירה. הניגון בכלים הוא לפחות הידור מצוה, ומכיוון שהידור המצווה הוא חלק מעצם המצווה, הוא דוחה את השבת.

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסי השמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

בלעדי! לקוראי 'קול פליי'

לרכישת
בר מים

מתנה!

200 ₪

בכשרות מהודרת לשבת

MILLER POINT

בין קודש לחול

אל תתפשרו! הזמינו עכשיו

*5018

אחריות יבואן רשמי

קוד קופון: KOLPLAY

SpiritBarTouch

Shabbat

בר המים ספיריטבר שבת
שפע מים חמים וקרים בכשרות מהודרת

איכות יותר

מעוצב יותר

בטוח יותר

מהודר יותר

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-14:30 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 22:30

PAYNGO.CO.IL | *5018

בתוקף עד 31.1.22 א/ו עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | שובר אחד ללקוח לרכישה חד פעמית | לא ניתן להשתמש ביותר משובר אחד לעיסקה | ט.ל.ח. | מינימום 50 יחידות מכל פריט | בכפוף לתקנון המבצע המופיע בחמיות

הרב שלמה טויסיג רב קהילת בעלעוד, בורו פארק
shloimesinger@yahoo.com

המתיקות של השירים הנוסטלגיים

מעמד מאד מרגש. יגאל צליק בתיעוד שוהפך

אם יש לו יופי בפני עצמו כך שהוא מושך אותי לשיר אותו גם בלי מוזיקה, למשל בשולחן שבת או בקומיץ עם חברים, בלי המעטפת של המוזיקה. אם הלחן הוא טוב רק כל זמן שהוא עטוף במוזיקה, אז פירושו שחסר משהו בלחן. עכשיו, אל תחשבו שאני לא לוקח או שר לפעמים לחנים כאלה, כי בכל זאת אנחנו צריכים להיות ריאליים ולדעת מה קורה היום בחוץ. בעולם של הדור הצעיר, ואני כמובן לא מזלזל בשום שיר או לחן, אלא אני רק מנסה להסביר למה הלחנים והשירים של פעם הם עדיין איתנו עד היום. כי את הפשטות והחן של פעם, אי אפשר לנצח.

קחו למשל את שיריו של ר' שלמה קרליבך. כמה שהשירים שלו כבר ישנים, הם נהיים יותר ויותר חזקים ומבוקשים. זה אפילו בגדר ההזוי, כי אין קומיץ או אירוע בו קבוצה של אנשים מתיישבת לשיר, שלא שרים בו שירים של ר' שלמה. נכון, השירים האלה הם הרי כל כך ישנים כבר, אבל שוב, את החן והפשטות אי אפשר לנצח.

וזה בעצם, בעיניי לפחות, הסוד של כל שיר וסוד ההצלחה של רוב השירים הנוסטלגיים שלא נס ליחם.

לסיכום, קוראים נכבדים ואהובים, כמובן שאין לזלזל בשום לחן, שיר, עיבוד וכדו', אבל אם שאלתם את עצמכם פעם את השאלה למה כששרים את השירים שגדלנו עליהם בתור ילדים כולם נהנים מהם מאד, אז הנה לכם התשובה, תזכרו.

צדיקים הסבירו למה שער התשובה הוא ליד שער הנגינה, מכיוון שלנגינה יש את הכוח לעורר יהודי לתשובה, ורואים את זה לאורך כל הדרך. כשמישהו מבקש להתעורר לתשובה, הכי קל לו לעשות זאת דרך ניגון שמעורר את הלב. הלואי ונצליח להיות שליחים טובים ונכונים לעורר את לבבות עמך ישראל לאביהם שבשמים, אמן.

ב תקופה האחרונה, אם שמתם לב, בהרבה בחתונות ואירועים (לפחות אצלי) מבקשים שירים ישנים יותר, שירים שהיו להיטים לפני 20 ו-30 שנה ואפילו יותר, שירים שהרבה מאיתנו גדלנו עליהם. סוג של נוסטלגיה.

אני אישית תמיד אהבתי - וכמובן עדיין אוהב - להכניס פה ושם כאלה שירים, יותר במשך סעודת החתונה, אז גם יש יותר את סוג הקהל שמתחבר לשירים האלה, אבל אפילו בריקודים, הרבה מהשירים ההם של פעם חזרו לאחרונה.

בחנוכה האחרון, אני וציבור גדול מכלל ישראל נחשף לקליפים ממעמד מאד מרגש בעולם המוזיקה הנוסטלגיה. אלו תיעודים מערב אחד ומיוחד מימי החנוכה באנגליה, אז יגאל צליק (לרפ"ו) וחברי מקהלת פרחי לונדון דאו, שהיום הם סבים לנכדים ואולי גם לנינים, התיישבו להעלות זיכרונות ולשיר את השירים שהם שרו והקליטו בתור ילדים. יגאל, כמו פעם, ישב וניהל את המקהלה עם כל תנועות הידיים כמו שהיה עושה בזמנו, וכל חברי המקהלה אחריו. אני מאמין שבדיקו כמוני, עבור אלה שגדלו על השירים האלה (שזה ציבור גדול מאד) התיעוד הזה הביא צמרמורת והתרגשות בכל הגוף.

אני חושב לעצמי שכשאנחנו היינו ילדים, ההורים שלנו, או לפחות חלק גדול מהם, הרגישו אולי פחות צורך לשמור אותנו מכל מיני אלבומים למיניהם, כיוון שאפילו אלו מהאלבומים שלא היו ממש חסידים, גם הם היו עם כל כך הרבה חן ועדינות. אני עצמי גדלתי על מגוון גדול של שירים, מהסגנון החסידי, שזה היה אבן היסוד בבית, כמו ר' בן ציון שנקר, ר' י"ט עהרליך, ר' משה גולדמן, באבוב וכדו' ועד הסגנון הפחות חסידי, שכלל כמובן את פרחי לונדון, צליל וזמר, בני הרבנים, אייבי רוטנברג, רגש, וגם כמובן את ר' שלמה קרליבך. אהה, ואיך אפשר לשכוח את שני הגדולים מרדכי בן דוד ואברהם פריד...

עד היום אני שר באירועים שירים של פרחי לונדון ובני הרבנים, וזה כל פעם מרגש מחדש לראות איך שאנשים מכל המגזרים באים באמצע, או בהפסקה, ולא מפסיקים להחמיא ולהודות על השירים האלה. ומה שאפילו יותר מפליא מלראות את האנשים שמגיעים להודות לך על שהזכרת להם נוסטלגיה, זה לראות את האנשים שכשסתם היית מסתכל עליהם, לא היה עולה בדעתך שהם גדלו על השירים הללו.

ואין ספק שיש "סיבה למסיבה". יש סיבה שהשירים האלה הם עדיין בתודעה, שאנשים עדיין זוכרים אותם ועדיין מתגעגעים לשמוע אותם שוב. כי השירה היא משהו שחודר לנשמה, ולמשהו שחדר לך לנשמה, אתה תמיד רוצה לחזור. אני כל הזמן אומר את זה: איך אני יכול לבדוק לחן אם הוא באמת לחן חזק או לא, ובכן,

Elisheva.

קולקציית
סריגי חורף
2022
נחתה על
המדפים

PENGUIN

יבוא אופנת יוקרה לננו

WWW.PENGUINSHOP.CO.IL

058-321-5629 טלפון וואטצאפ: 058-321-5629 פסגת רוממה 📍 טלפון וואטצאפ: 058-321-5629 לואיס ברנדייס 3 ירושלים 📍 ימי א' - ה' 11:00 עד 21:00 יום ו' 10:00 עד 12:30 חניה חיים שעתיים ראשונות בחניון פסגת רוממה 🕒

ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום
magazine@kol-play.co.il

מסע מוזיקלי מסביב למילים

החלק הראשון של השיר מתמקד באופי, כמו דקלום, שאמא או אבא מלמדים את הבן דבר מה. במקרה הזה, הרמב"ן הקדוש שולח לבנו את האיגרת הזאת ומייעץ לו, איך ניצלים מן המידה הכי מגונה - שהיא מידת הכעס. ואומר לו שידבר כל דבריו בנחת. כך גם האופי של הקטע הראשון של השיר.

החלק השני, מתאר את הכעס כמידה רעה מאד, שנועדה להחטיא בני אדם. אי לכך, זה מבוטא גם במוזיקה: שהיא מידה רעה... לכן הלחן שם עולה, והוא גם יותר עוצמתי.

החלק השלישי מתאר מה קורה כאשר ניצלים מן הכעס, במה זוכים? והתשובה: למידת הענווה!

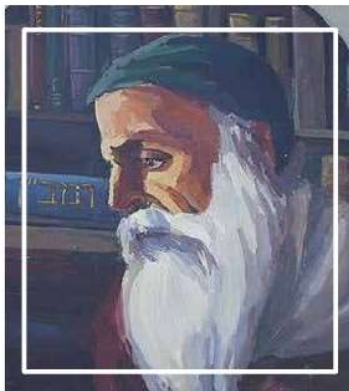
וראו זה פלא: לכאורה, בקטע הזה המוזיקה הייתה אמורה לרדת, כשם שמידת הענווה היא להיות שפל ברך. אבל מי שמאזין לשיר יראה שדווקא בקטע הזה, המוזיקה עולה! אלא התכוונתי כאן להדגיש כי הענווה האמיתית היא לא להיות שפל כמו במובן, להבדיל, שעמי הארצות שפלים (זה נקרא שפלות), אלא שענווה אמיתית מגיעה דווקא כשאדם נלחם בגבורה במידות הרעות שלו. משה רבינו היה המנהיג הכי גדול של עם ישראל, ויחד עם זאת היה העניו הכי גדול. אם כך, מתאים לשיר את הקטע הזה דווקא לגובה.

באמירת אגב, מספרים בבדיחותא שפעם נכנס מישוה לשיבה ביום הראשון. הוא לא הכיר אף אחד, ולכן ניסה למשוך את תשומת ליבו של אחד הלומדים כדי לפתוח אתו בשיחה. הוא ניגש לידו כדי שההוא ישים לב אליו, אך כמה גדולה הייתה אכזבתו, כי במקום להתייחס אליו, הוא ישב ליד הסטנדר, התנועע חזק, וקרא מתוך ספר ואמר לעצמו: "אני כלומניק! אני כלומניק!".

הוא ראה שממנו לא יהיה לו ישועה, אז הוא פנה למישוה אחר לידו, על מנת שההוא יבחין בו. והנה, גם זה מתנדנד על הסטנדר וצועק לעצמו: אני כלומניק! אני כלומניק!

כשראה ידידנו שכך הוא הדבר, מה עשה? לקח גם הוא סטנדר, נעמד על ידו, והתחיל גם הוא לצעוק לעצמו: אני כלומניק! אני כלומניק! פתאום התעורר אחד מהוותיקים ואמר לחבר שלו: ראת אתו? איזו חוצפה! רק יום אחד הוא כאן, וכבר הוא "כלומניק"...

זכעת נגיע לחלק הרביעי של השיר: אחרי שיעלה על לבך מידת הענווה, מה יוצא? הצלחה אמיתית. "למען תצליח בכל דרכיך, ותזכה לעולם הבא". ולכן, הקטע האחרון הוא שמח. שזכה כולנו לנהוג במידות טובות.

לחן שהתאם למילות האיגרת. דמות דיוקנו של הרמב"ן דע"א

שואלים אותי פעמים רבות מה ההבדל בין תפקיד המלחין לבין תפקיד המעבד. לא כל אדם יודע להגדיר מהו ההבדל. ובכן, השיר הוא כמו הגוף, והעיבוד הוא כמו הלבוש. בעיבוד, אתה לוקח דבר שהוא גולמי, כשעוד אין לו את ה'עטיפה', ונותן לו את העטיפה המתאימה כך שהוא ישמע נעים ומדויק לאוזן.

אם נדמה את זה למשהו מענף המזון, הרי שלחן ועיבוד הם בדיוק כמו בונבוניירה. הבונבוניירה היא בעצם שוקולד טעים, אבל יש לה עטיפה יפה שגם היא חשובה. העטיפה צריכה לעטוף את השוקולד בצורה נאותה, שהרי אם נשים את הבונבוניירה בשקית סנדוויץ' או נייר עיתון, אף אחד לא יקנה אותה. ה'מסביב' - כלומר העטיפה,

או במקרה שלנו העיבוד - נותן חשיבות לדבר ומוסיף עליו. לעיבוד אין כללים חד משמעיים, אבל עם השנים נצבר ניסיון, שמראה שלכל שיר יש איזשהו טעם שיתאים לו עיבוד מסוג מסוים. ברור שכל מלחין אוהב את הלחן שלו כי הוא יצא מתוכו, אך עבודת העיבוד היא לחבר גם את שאר האנשים אל השיר.

לקהל יש טעם סלקטיבי והוא מתחבר לדברים מסוימים. הוא יודע מה לבחור. לעתים, יכול מלחין לחשוב שהלחין זה עתה את יצירת חייו, בו בזמן שייתכן שכשהשיר ייצא, אנשים לא יתחברו אליו. לפעמים קורה גם אחרת, שניתן לעבוד על שיר שלא נשמע כל כך מיוחד, ודווקא אליו הקהל מתחבר. אין לזה חוקים. קשה לומר מראש על שיר אם הוא טוב או לא. על כך בדיוק נאמר ש"על טעם וריח אין להתווכח", כי לאחד זה טוב ולשני - לא. התפקיד של המעבד הוא להלביש את המנגינה בתוך הלבוש. לכן, למעבד יש גם אחריות גדולה, כי בידיו הרבה דברים שייקבעו איך יישמע השיר. במוזיקה הרי יש הרבה סגנונות, וניתן לקחת כל לחן ולעבד אותו כמעט בכל סגנון מוזיקלי. אלא שכאן צריך לחשוב מה מתאים לשיר. לדוגמה, אם ניקח שיר שקט ונהפוך את הקצב שלו למהיר - כמעט וכבר לא נכיר את השיר. זה רק מראה כיצד למעבד יש חותמת רצינית על מראה ומשמע השיר.

אבל גם מלחין, כשהוא ניגש להלחין מילים, צריך לשים לב אליהן כדי שהמנגינה תתאים למילים ותהפוך ל"פירוש המילים" ולא חלילה להיפך.

והנה טקסט שב"ה נגע בעי ודיבר אליי עד כדי כך שהלחנתי אותו, עם ניסיון להתאים כל חלק וחלק בשיר למילים.

המילים הן מתוך איגרת הרמב"ן: "שמע בני מוסר אביך, ואל תיטוש תורת אמן. תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת, לכל אדם וכל עת וזוה תינצל מן הכעס, שהיא מידה רעה להחטיא בני אדם. וכאשר תינצל מן הכעס, תעלה על לבך מידת הענווה, שהיא מידה טובה מכל המידות טובות, למען תצליח בכל דרכיך ותזכה לעולם הבא".

בנק שחושב מחר עושה הכל כדי שיהיה לכם נוח כבר היום

הזמנת פגישה

כמה נוח להזמין פגישה
בשעה ובסניף שנוחים לכם,
ולקבל שירות מהבנקאי
בלי לחכות בתור
באתר | ביישומון | *5522

לאומי עד הבית

כמה נוח להזמין
בקלות פנקסי צ'קים
וכרטיסי אשראי חדשים
שיגיעו עד אליכם
באתר | ביישומון | *5522

כתוב לבנקאי

כמה נוח לקבל
מענה מהבנקאי
בתוך יום עסקים
בלי להמתין על הקו
באתר | ביישומון

לאומי

leumi

בנק שחושב מחר

*מתן השירות בכפוף לתנאי הבנק

פנחס ביכלר
מנצח מקהלת "מלכות"
p0527645882@gmail.com

חראשו חראשו, ניעט ניעט ניקאו... ..

מלכות בקרמלין במוסקבה

זכתה לתשואות ותשבחות ברחבי העולם, שכן לראשונה הופנתה אלומת אור לפלייליסט ייחודי ושונה השוכן אחר כבוד באוצר הניגון היהודי והחסידי לדורותיו: ניגוני חב"ד בשפה הרוסית.

כששרו פעם את הניגון "ניעט ניעט ניקאו" הסביר הרבי מחב"ד זי"ע שהסיבה לכך שהוא מושר דווקא ברוסית - שפת גויי המקום, ולא בלשון הקודש או באידיש, מפני שהוא שימש בעברו כסמל למאבק על קיום הדת ברחבי רוסיה, לפיו הכריזו החסידים ש"אין עוד מלבדו!" אם כן אפוא, אמרו החב"דניקים, ראוי שגם הגויים יבינו את משמעות המילים...

החלק הראשון של הניגון מושר באיטיות, בנעימות ובביטחון: "ניבאיסיא ניקאווא, איניעוירי ניקאמו סאלקא באגו אַדנמו" - אינני ירא משום דבר, אינני מאמין באף אחד, כי אם בה' אחד. ואז קובע ההמנון המהיר והנחרץ: "ניעט ניעט ניקאו קרומניעווא אַנווא!" - אין, אין עוד מלבדו, אין זולתו!

אחד הניגונים המפורסמים של חב"ד הנושאים מילים ברוסית הוא "היי, צמאה, צמאה, צמאה, צמאה לך נפשי". מילות הפזמון פונות כביכול ליצר הרע וטחות בפניו: "עך טי דנרין מארקא" - הי! בוא הנה סוחר שוטה, "טי ידעש נא יאמרקו" - מה אתה עושה כאן ביריד, "ניע קופליאיעש ניע פראַדאיעש" - הלא אינך לא קונה ולא מוכר, "טאלקא ראביש סוֹנְרֶקו" - רק עושה מחלוקות...

ועוד ניגון מפורסם יש העונה לשם 'ניע זשצורי'. הוא פונה לאותם פרחי חסידים, בני הנעורים, העושים את דרכם בכרכרה לרבי, תשושים ועייפים מן הדרך שאין לה סוף, והוא קורא להם: "נייע זשצורי קלאפצי, שטא איזנאמי בודיעט" - אל תתיאשו בני הנעורים, אל תדאגו מה יהיה בתכליתנו - "מי דאיעדעם דא קארטשמקע, אי וואדקא בודיעט" - הן תיכף נגיע לפונדק ושם יהיה 'וודקה' לשתות להירגע מטלטולי הדרך...

מיותר לציין כי אין אירוע חסידי במוסקבה בלי ניגונים מיוחדים ומיוחדים אלו, כשגם חדשים כאלו נוספו להם באחרונה, כמו ניגונו של בני פרידמן שזימרונו שם בלי סוף 'חראשו, חראשו', לאמור: הכל בסדר, הכל טוב, תודה לקל!

זוהי מוסקבה שלי. חראשו.

מוסקבה. פעמיים יצא לי לבקר בה בחודש האחרון. מוסקבה, הבירה הרוסית האימתנית שמכילה לא פחות מ־17,000,000 תושבים (במילים: שבעהעשר מיליון!), 125 תתי מחוזות ורכבת תחתית המסיעה מדי יום 9 מיליון נוסעים ומדי שנה כ־3 מיליארד נוסעים (יותר ממקבילותיה בניו יורק ובלונדון!).

מוסקבה, על אלפי רחבותיה, שדרותיה, גשריה, מנהרותיה, שדות התעופה הפזורים בה כמו תחנות אוטובוס, מלונותיה המפוארים, אתרי התרבות שלה וכאמור, מיליוני תושביה, היא בסופו של דבר עיר אפרורית נורא. חשוכה. נטולת חיות. קרירה. תגלו בה בעיקר מגדלי מגורים מפלצתיים אין קץ, נעדרים כל סממן עיצוב, ייחודיות או צבע. הכל לפי תורת הקומוניזם הקורא תיגר על מעמדות ואפיון ומעדיף שוויון בין כל שוכני האדמה. כולם שווים כאן במוסקבה. כך לפי לנין וסטאלין. כל האנשים שווים, כל הבתים, כל הבניינים, כל הכבישים, הכל נראה אותו דבר, כל כך לא מזמין. כל כך רוסיה. כל כך מוסקבה.

ואולם, גילוי נאות, למרות שכבר הופעתי עם מקהלת 'מלכות' כמה וכמה פעמים במוסקבה, בכל פעם שאנחנו נוחתים על האדמה הקרירה הזו, אני בכל זאת מתמלא חמימות. בכל פעם שאני נחשף שוב ליהדות רוסיה, ליבי פועם בהתרגשות. כל פעם מחדש. כך כשהופענו כאן כעת במעמד המרכזי של י"ט כסלו - יום גאולת האדמו"ר הזקן בעל התניא זי"ע (הרוסיים לא ויתרו על 'קידוש' בנוסח שלהם ודרשו גם את עקיבא גרומן אתנו...); כך כשהופענו כאן בפעם השנייה החודש בשמחת החתונה בבית רבה הראשי של רוסיה הגאון רבי בערל לאזאר שליט"א, כאן הופיעו בין היתר בני פרידמן מארה"ב, החזן איצ'ה מאיר הלפגוט, תזמורתו של גרשון פריישטט ואמנים מקומיים נוספים.

תשאלו מה מרגש כאן כל כך? ובכן, העובדה שהחב"דניקים הממלאים את המדינה ופרבריה, לא מתעדכנים בהסכמי הגרעין הנרקמים בווינה, לא עוקבים אחר מצב 'תקווה חדשה' בסקרים בישראל ואפילו לא שמעו על טרנד הריקוד הכובש של 'ומניח בקדושה'... מה כן? הם עסוקים באיתור נשמות אבודות וקירובן, עסוקים בלפתור בעיית התבוללות, עסוקים בהפצת תורה וחסידות, עסוקים בהצלת לבבות יהודיים, בכל מקום ובכל רגע נתון.

לפני כמה שנים נערכה בישראל שמחת שבע ברכות לבנו של הרב לאזאר שליט"א. המוזמנים היו הוריהם של שליחי ותלמידי ישיבות חב"ד ברוסיה. את השמחה שהתקיימה באולמי כתר הרימון, הנעימה מקהלת 'מלכות', זאנוויל ויינברגר, ילד פלא מוסקבאי (שאגב פגשתיו כעת שוב שם אלא שלא זיהיתיו, כשם שהשבטים לא זיהו את יוסף אחיהם במצרים...), כשעל הקלידים והקלרינט יענקי רובין וחיליק פראנק בהתאמה.

לכבוד האירוע חרזנו מחרוזת מיוחדת ונדירה במחוזותינו - מחרוזת ניגוני חב"ד ברוסית. המחרוזת שראתה אור מאוחר יותר

אמאל'ה, האומיקרון כאן! אני מוגן?

מרבית הילדים עדיין אינם מחוסנים ולכן הם חשופים יותר לתחלואה בזן החדש הכוללת סיכון מוגבר לאשפוזים ולסיבוכי הקורונה כמו דלקת PIMS ולונג קוביד. הדילמה האמיתית איננה 'לחסן או לא לחסן' - אלא האם נרצה שהנגיף יפגוש את ילדינו כשהם מחוסנים ומוגנים או כשהם חשופים. התשובה ברורה: עדיף להפגש עם הנגיף מחוסנים ומוגנים. למען בריאות ילדינו.

ילד מחוסן הוא ילד מוגן.

מצייתים לדעת תורה ומחסנים את הילדים.

יש לכם עוד שאלות?
הסתמכו רק על מידע מוסמך ומהימן והיוועצו ברופא המטפל!
קו המידע - מטה ההסברה למגזר החרדי: 03-509-7000

משמר המלכה ליה

הילדות בצל הזמרים שהגיעו לשיר בבית השכן. הפעם הראשונה על במה, עם הבן של יגאל צליק. הטעם הטוב בבחירת השירים שהפכו ללהיטים בקרב הקהל. הניסיון לשחזר את ההצלחה העצומה של האלבום הראשון. המחשבה שהגיעה בתקופת הקורונה לעזוב את המוזיקה. והקושי בבחירת שירים לאלבום מופע ראשון. שלומי גרטנר משיק את אלבום הלייב "שלומי גרטנר בירושלים", ומסתכל בסיפוק על הדרך המוזיקלית שעשה עד היום

אהרן אטינגר

צילומים: אריאל רבינסקי ויוסי רוזנבוים

לכלול אותם, וחשבתי שצריך במקומם שירים אחרים, אבל הוא שכנע אותי. הוא אדם שיש לו המון הבנה איך להתחבר לקהל במופע, גם מבחינה מוזיקלית, איזה שיר עובר יפה לשיר הבא, והוא שכנע אותי. אבל רק כשהגעתי להופעה עצמה, הבנתי את התמונה כולה, תמונה שהוא הבין כבר לפני. יש הרבה שירים שממש הרגשתי שחבל לא לבצע, אבל על הבמה, כבר הבנתי אותו. למופע לייב יש קצב משלו, ולא כל שיר - אהוב ככל שיהיה - מתאים. כל המופע הזה, ב"ה, בנוי בצורה מאד מוזיקלית. הוא מאד מעניין ומגוון, גם מבחינת השירים, וגם מבחינת האמנים האורחים - יונתן רזאל, ארי היל ונפתלי קמפה. זו היתה עבודה, לחשוב מי מהאמנים הכי נכון למופע הזה, איזה דואט הכי טוב לבצע, מתי האמן אורח יעלה על הבמה, איזה שיר משיריו הוא ישיר לבד ואיזה נבצע ביחד. הושקעה בזה הרבה מחשבה".

הטעם המשובח של גרטנר

לאורך הקריירה של שלומי גרטנר, שמאחוריו כבר תשעה אלבומים (8 אלבומי אולפן, וכעת אלבום המופע), ניתן לראות כי לא בהכרח חיפש בכל פעם מחדש את הלהיטים שיתכתבו עם סגנון התקופה, אלא את השירים שהוא הכי מחובר אליהם. הצלחה ההשגחה, והקהל אהב דווקא את הסגנון הזה, הלא מתחנף, והצביע באוזניים.

שים לנו את האצבע: מה נחשב ל"טעם של שלומי גרטנר" בשירים?

"אני חושב שהטעם של שלומי גרטנר הוא הסיעתא דשמיא שהקב"ה נתן לי. אין לי שום תשובה הגיונית אחרת. האלבום הראשון שהוצאתי, היה כאמור 'ניסים'. באתי ממעמד של זמר חתונות - לאלבום כזה, שהצליח מאד בכל העולם, הצלחה שנתנה לי את האפשרות להגיע לבמות הגדולות. אחרי 'ניסים' עשינו הופעות שלמות שהורכבו רק משירי האלבום. פשוט כי היו באלבום 13 שירים, וכולם היו מוצלחים להופעות, ניתן היה לשיר את כולם, זו הצלחה שאני כמעט ולא יכול להסביר.

"סיימנו את האלבום הזה עם הרגשה של זכייה בלוטו, וואו! זה היה חלום לעשות דבר כזה. גיליתי שלכל אדם יש חזיון משיר אחר באלבום. 'מלכה' (שנכתב על בתי המיוחדת של גרטנר; א"א) נתן, כמובן, חזיון לאנשים, 'שמיכל' נתן להם מסר של שמחה וחיון, 'ניסים' מסר של תקווה, וכך הלאה עם כל השירים, שרבים מהם גם נכנסו לחתונות. כשיצא 'ניסים' קיבלתי טלפונים מאנשים מכל הסגנונות, חסידים, וספרדים ומודרניים ואפילו רבנים וראשי ישיבות, שכולם אמרו: זה הדיסק שמתגנן אצלנו בבית".

אחרי 'ניסים' ביקש גרטנר לשחזר את ההצלחה. "חשבתי לעצמי, מה עשיתי ב'ניסים' שגרם לכזאת הצלחה? אבל ככל שחשבתי גיליתי שלא עשיתי שום דבר מיוחד, פשוט ישבתי עם יוסי גרין ופינקי וובר ושאר המלחינים, ולקחתי מהם שירים שלא היו דומים לשאר הדברים שהיו אז, אלא שירים שאני אישית אהבתי. אז אני באמת לא יודע מה הטעם שלי, אלא הכל בזכות הסיעתא דשמיא שהיתה לי בבחירת השירים.

"התחלתי לעבוד על האלבום השני, 'עשה עשה'. הגעתי ליוסי גרין עם רעיון: 'עשה עשה' זה תרתי משמע, כי

אין כמעט זמרים שכשאתה שומע את אלבומיהם, אתה מיד מזמיין אותם מחייכים באולפן בעת שהם שרים. שלומי גרטנר, בהחלט נמנה על הרשימה המצומצמת הזאת. הוא איש מלא בשמחה, מקרין אור כל הזמן, שמוח ומשמח, כמו דברי רש"י המפורסמים במסכת תענית.

כעת הוא משיק אלבום מופע חדש, 'שלומי גרטנר בירושלים', לראשונה בקריירה העמוסה שלו. כמות נכבדה של אלבומים מקוריים כבר מאחוריו, אך רק בשלב הזה החליט גרטנר להוציא אלבום מופע שיסכם את כל הלהיטים והאלבומים שהוציא עד היום, אלבום שיצא בשבועות האחרונים ב-DVD לצפייה וכמובן גם באלבום להאזנה.

"את ההופעה הזאת עשינו בסוכות בירושלים, לפני כשנתיים, רגע לפני הקורונה", מספר גרטנר בשיחה מלונדון. "זו הופעה שחשבתי זמן רב לעשות אותה. כמה חודשים לפני סוכות התחלנו לדבר על האירוע, מה ואיך נעשה, והתחלנו לחשוב על הרעיון של המופע, איך לבנות אותו שיהיה מעניין - גם מבחינת השירים וגם מבחינת הזמרים המשתתפים. אף פעם בקריירה שלי לא עשיתי דיסק אוסף של שירי רגש או שירים קצביים, למרות שרבים פנו אליי והיה לזה ביקוש. ופה, באלבום הזה, עשינו את כל השירים הגדולים מכלל האלבומים שלי, בשילוב שירים נוספים, ועם אמנים נוספים שהתארחו. המופע כולל שירים מכל הקריירה שלי, אותה התחלתי לפני כ-14 שנה - האלבום הראשון שלי 'ניסים' יצא בתשס"ז".

איך החלטת אלו שירים לבחור מכל הקריירה?

"זה לא היה פשוט. ממש כאב לוותר על חלק מהשירים הטובים, פשוט כי יש מגבלה של זמן. זמן רב התחבטתי בנושא הרפרטואר, מה לשיר ומה לא. זה היה מאד קשה. רציתי, למשל, להכניס יותר שירים באנגלית ובידיש, אבל הייתי חייב להחליט מה נותר בחוץ. יחד עם מוישי רוט, שהיה המנהל המחיקלי של המופע, חשבנו וחשבנו מה לעשות. עברנו על כל האלבומים שלי שוב ושוב, וידענו שאנחנו צריכים להגיע להחלטה. בסוף, בס"ה, 'יצאה תוצאה מיוחדת במינה, שילבנו גם כמה מחרוזות מיוחדות, כמו מחרוזת שירי קומויץ ומחרוזת משירי יוסי גרין. בסוף, ב"ה, היו לי לאורך הקריירה שירים טובים של יוסי גרין, בערי וובר, הרשי ויינברגר, ידידי הטוב יוסי גורביץ ועוד ועוד, אז החלטנו שמכל אלבום ברור שנבצע את שיר הנושא, כמו 'ניסים', 'מנחה' וכו', וגם עוד שירים שהיו להיטים, לצד עוד שירים טובים נוספים.

"אפרופו שיר נושא, צריך להבין שכשמחליטים על שם לאלבום, זה בדרך כלל יהיה כשמו של השיר שאתה חושב שהוא הישיר, בה"א הידיעה, של האלבום. כמובן, זה גם חייב להיות שם שאינו מסוכך וגם שם שיעביר איזושהו מסר. 'ניסים', למשל, ברור לכל אחד שזה היה השם המתאים ביותר לאלבום ההוא. אותו דבר גם עם 'מנחה' ושאר האלבומים. בשם האלבום, היו גם מסרים. עד היום אני שומע על הרבה תחנות רדיו, בעיקר בארה"ב, שמנגנות את 'מנחה' פעמים רבות לפני השקיעה, ואז אני מקבל טלפונים מידידים שהיו במשרד שלהם ושמעו ברדיו את השיר שאומרים לי: 'בזכותך התפללתי היום מנחה'... זה קורה בפרט כעת, בחורף, כשהשקיעה יוצאת מוקדם ואנשים עדיין בעבודה ב-4 אחה"צ וצריכים להתפלל מנחה. אז הם שומעים ברדיו את השיר ואומרים: אוי, עוד לא התפללתי! זה בדיוק בעצם המסר של השיר. הבעש"ט מדבר על האנשים האלה שעסוקים בעמל יומם ואז נזכרים: אוי, עוד לא התפללתי מנחה! שה'קרעכץ' הזה, ה'אוי' הזה, הוא לבדו פותח שערים, רק המחשבה הזו לבדה. אז לכל שיר יש את הסיפור שלו".

ואם נחזור רגע לאלבום המופע, אתה מסתכל על התוצאה ואומר: זה מה שרציתי לעשות?

"ב"ה, זה בדיוק מה שחלמתי לעשות! אני אומר לך את האמת, יש באלבום המופע שירים שממש לא הסכמתי עם מוישי רוט שצריך

מקצועית, אבל ההשקעה לא מחזירה את עצמה".

אך למרות כל זאת, באלבום הבא, ב"מנחה", בחר גרטנר לחזור ובגדול להפקה מוזיקלית גדולה מאד, והפעם באלבום שלם בעיבודו של מונה רוזנבלום, זה כדי להגשים חלום ישן שנשא איתו להקליט אלבום עם מונה. "באימג'ן' היה סגנון שונה מהאלבומים הקודמים. כל זמר רוצה לעשות כמה סגנונות של מוזיקה ולא רק סגנון אחד. למשל, אתה רואה איך אברהם פריד הוציא כבר בתחילת הקריירה, יחסית, אלבומים כמו מעגל השנה או שירי ר' יום טוב עהרליך, או את מרדכי בן דוד שהוציא אלבום כמו 'ניגוני בית אבא', שאלה לא אלבומים רגילים. גם לי היה רצון לעשות משהו בסטיל שונה. אף פעם לא הוצאתי אלבומי אוסף עם שירי רגש או שמחה, אז רציתי שלפחות במוזיקה שלי עצמה יהיה גם אלבום בסגנון אחר.

"כשהגעתי להפקה של 'מנחה', החלטתי שזה כבר יהיה כן המשך של סגנון האלבומים הקודם, 'ניסים' וכל השאר. אבל גם בהמשך ייונת. יצא 'דוד ושלמה' עם דודי קאליש, שהוא אלבום שלם

עם מרדכי בן דוד ואברהם פריד במופע האסק

באנגלית זה נשמע כמו SAY | (איי סיי), דהיינו: 'אני אומר'. זמן מה לפני כן שמעתי בשם החתם סופר, שאומר שבמילים האלו 'עשה עשה' שחותרות את שמונה עשרה, יש משהו מיוחד: שאפילו כשזו לא עת רצון והשמייים כביכול סגורים כי אין בזכויותינו מספיק כדי לפעול, אנחנו אומרים לקב"ה: עשה למען שמך! ואז התפילות עולות אוטומטית למעלה. התחלתי לעבוד דרך ה'סקייפ' עם יוסי גרין על 'עשה עשה' ועל שאר השירים - שנים רבות לפני ששיחות ה'זום' נכנסו לאופנה - ואחרי עמל מרובה יצא האלבום. ההשקעה בדיסק הזה כבר הייתה מרובה בהרבה מ'ניסים'. התנהגתי בלארג'יות בהוצאות על האלבום, כי אמרתי לעצמי: הרי הקהל כבר הוכיח שהוא אוהב את מה שאני מוציא. ובאמת, זה היה אלבום משובח ויוצא דופן, אבל - הוא לא היה 'ניסים' וגם לא הצליח כמוהו. אך אין מה לעשות, אי אפשר לעשות שוב את 'ניסים', אתה לא יכול לקחת את אותם רעיונות. כל אלבום צריך להיות אחרת. זמר רוצה להתחדש בכל פעם, וכן, צריך לקחת ריזיקות".

אחרי 'ניסים', "עשה עשה" וגם "התקין", שהיו שלושה אלבומים באותו סגנון, פחות או יותר, הפתיע גרטנר עם "אימג'ן", אלבום שכבר היה שונה לחלוטין, החל מהסאונד, סגנון השירים, הלחנים, העיבודים - ובעצם הכל. הוא לא היה אלבום של הניסים, אלא של שירים מסוג אחר. הרבה שירים באנגלית היו באלבום הזה, למשל, "אימג'ן באמת היה אלבום שונה", אומר גרטנר, "כי קרו כמה דברים בנתיים, ובעיקר - שמספרי מכירות האלבומים בשוק כולו, וממילא גם באלבומים שלי, ירדו בהתמדה. ראיתי את זה באלבומים שלי, מ'ניסים' ועשה עשה', דרך שאר האלבומים. אני זוכר ש'ניסים' מכר כ-26,000 עותקים, ב'עשה עשה' המספר ירד ל-16,000. וב'התקין' הוא כבר ירד לסביבות עשרת אלפים עותקים. אחרי שב'עשה עשה' השקעתי כל כך הרבה אבל האלבום לא מכר כמו האלבום הקודם, הבנתי שההשקעה כמעט ואינה משתלמת. אז כן, באלבום הבא כבר ביקשתי מהמפיקים לחסוך במה שאפשר, לא להיות לארג'ים יותר מיד, כי זה פשוט כבר לא משתלם מבחינת הביזנס. זה לא שיש לך פה צ'ק פתוח ואתה יכול להוציא כמה שצריך. ולכן, באימג'ן חשבת לעצמי שלא צריך הפקה כמו באלבומים הקודמים, ואפשר לעשות מוזיקה גם עם מעבדים מלונדון, מקום מגוריי.

גם הנסיעות לארץ ולארה"ב לצורך ההפקה של האלבומים הקודמים היו פקטור. הרגשתי שזה לא תכל'ס. נכון, אתה נותן הרבה לאנשים ששומעים את האלבומים, שהם שומעים הפקה מאד

“

עם כל החומר הטוב ב"ה, אין ספק ש'ניסים' הוא האלבום שלי, אין מה להגיד"

"הרבי שם את ידי בידיו למשך כמה דקות. לא אמר כלום, ואחרי זה נתן לי ברכה של פעם בחיים"

של הזמרים, וייתכן שזה מה שנתן לי את הרצון ללכת לכיוון".

כילד, אמנם, התבייש גרטנר הקטן לפתוח את פיו. כשהגיעה ההצעה לצרף אותו ל"פרחי לונדון" של יגאל צליק, הוא סירב בעקשנות. "אמרתי שבשום אופן אני לא מצטרף לאף מקהלה. לא היה לי אומץ לחשוב שיש לי אפשרות לפתוח את הפה על הבמה. זאת לא היתה בכלל שאלה".

עם צליק עצמו, גם הוא תושב לונדון, היה לך קשר במהלך השנים?

"תמיד אהבתי לפגוש אותו, ותמיד הרגשתי אותו הדבר גם מצדו של יגאל. בכל פעם שפגש אותי, הקפיד לומר כמה הוא נהנה מההשרה שלי. כשהייתי צעיר יותר הייתי מקבל דרך אמי ד"שים רבים ממנו. היא היתה הולכת לקניות לשבת, וכשיגאל ראה אותה מיד אמר לה: שמעתי את שלומי השבוע בחתונה, איך הוא שר יפה... בכל פעם שאני עולה על במה בחתונה והוא שם, הוא מגיע לבמה להגיד שלום ותודה רבה. הוא היה כעין מדריך שלי במשך השנים. תמיד אמר לי: תזכור לא להתגאות ולא לחשוב שאנחנו כאלה גדולים, אלא אנחנו בסך הכל כמו כלי נגינה, כמו סקסופון".

מתי עלית על במה בפעם הראשונה?

"בגיל 12, וזה היה בקעמפ 'אגודה' בלונדון. היו עושים שם תמיד מקהלה עם ילדי הקעמפ, ובשנה שאני הייתי, מי שהיה אחראי על המקהלה היה אברומי צליק, הבן של יגאל. הוא הקים שם מקהלה, שאני לא הייתי חלק ממנה, כי לא רציתי. כשהם עשו את החזרות, ישבתי בחוץ, לשמוע איך הם שרים. מבחוץ, שמעתי שאברומי מחפש ילד שייתן סולו יפה בשיר 'שלום רב' של להקת דביקות, שיר שהכרתי. שמעתי כמה ילדים מנסים, אבל הרגשתי שהם לא שרים את השיר כמו שאני יכול. למרות שלא הייתי חלק מהמקהלה בכלל, ניגשתי בסיום החזרות לאברומי, לא יודע מהיכן אזרתי פתאום אומץ, ואמרתי לו: שמעתי את הביצוע שלכם, אולי גם אני יכול כעת לנסות את הסולו? הוא אמר לי: כן, אנחנו עושים מאוחר יותר שוב חזרות, ותבוא. וכך היה. עליתי לסולו בשיר הזה בחזרות, ואחרי שהוא שמע אותי הוא אמר לי: הערב אתה שר את הסולו באירוע המרכזי! שרתי שם את הסולו, שאגב גם הוקלט. והקהל ממש אהב אותו. בכל ימי הקעמפ זה היה השיר שניגנו כל הזמן".

הרגע הזה, וגם המפגשים לפני כן עם הזמרים בשכונת הנדון, היו היסודות להחלטה של גרטנר, כשבגר, לעסוק בשירה ובמוזיקה. "זה גרם לי כבר אז להחליט שזה מה שאני רוצה לעשות בחיים. למרות שאין אף אחד במשפחה שלי שר, ואין לנו שום קשר למוזיקה, לאט לאט המוזיקה נהייתה חלק ממני".

כשלמד בישיבה בארץ, החל לעסוק בחלק המקצועי של המוזיקה, וחבר למקהלות של מונה רוזנבלום ואחרים, בעשיית קולות לאלבומים רבים. "אחד מהחברים בישיבה, סיפר לי בזמנו שגיסו הוא חבר מקהלה, והם הולכים פעמים רבות לעשות קולות באולפן לכל מיני אלבומים. יום אחד הוא סיפר לי שבאותו ערב יש הקלטת מקהלות באולפן עם מונה רוזנבלום, והוא לקח אותי איתו לאולפן. זה היה באולפני 'גל קול' בבני ברק. אני מגיע למקום, ורואה עומס של בחורים, עשרות בחורים שעומדים בחוץ, וכולם רוצים להיכנס, רוצים לשיר. מונה היה באולפן, הכניס אחד אחד, ביקש מכל אחד לשיר קטע קצר ולפי זה הורה לו אם להישאר באולפן או לצאת. ליד הטכנאי ישב מרדכי בן דוד, הרבה של המוזיקה, עם מיקרופון, ושר. עבדו שם בדיוק על האלבום 'אין עוד מלבדו'. אני רואה את מרדכי שר 'ה' צבק ות', מתוך השיר 'קדוש'. זה היה קטע שהוא שר לגידי, ליד הטכנאי, ולראות אותו שר באולפן היה חוויה אדירה".

גרטנר היה, כמובן, בין אלה שמונה הורה להם להישאר באולפן לאחר ששמעו אותם שרים. "כשהסתיים ששן ההקלטות, קיבלתי הזמנה ממונה לבוא שוב למקהלה. חזרתי לישיבה, ואמרתי לשלומי דסקל

באולפן עם הרב שלמה טויסג והמפיק יוסי טיברג

עם טיברג, ליפא שמעלצר, משה לאור והמפיק גרשי משקוביץ, לאחר מפגש בני יורק

ביידיש; יצא אלבום שלם עם שירים מקוריים באנגלית. רציתי לגוון, שבכל אלבום יהיה משהו אחר. ועדיין, עם כל החומר הטוב ב"ה, אין ספק ש'ניסים' הוא האלבום שלי, אין מה להגיד".

קומיץ עם זמרים בבית הלונדוני

שלומי גרטנר (42), תושב לונדון, נולד וגדל בשכונת הנדון. בגיל בחרות, הגיע ללמוד בישיבת ויז'ניץ, החסידות אליה הוא משתייך, ובהמשך למד במשך שנתיים גם בישיבת מיר. חיידק המוזיקה התעורר בו בגיל צעיר, אם כי לא צעיר מדי. "עוד כילד", הוא מספר, "הלכתי לכל ההופעות שהיו בלונדון, של פרחי מיאמי, מרדכי, פריד, דודו פישר, פרחי לונדון וכל השאר. כל הזמרים שהגיעו בזמנו מארה"ב ומהארץ, התארחו באזור הנדון אצל מאיר גורביץ. שם הם היו עושים קומיזיצים לפני ההופעות, או מלווה מלכה במוצ"ש וכו'. יוסי גורביץ, הבן של מאיר, שגם הלחין עבורי כמה שירים כמו 'שמע בני' ועוד, הוא חבר טוב שלי מגיל קטן, וכך יצא שהייתי הרבה בביתם כשהזמרים האלה התארחו אצלם. היינו חוזרים מתפילה, ועוברים דרך גורביץ, נכנסים ושרים קצת עם הזמרים. המפגש המרובה הזה עם הזמרים, גם במופעים וגם בבית של גורביץ, גרם לי להרגיש חלק מאותה קבוצה

אייקוס לא.

סיגריות שורפות
טבק.

מידע חשוב: IQOS אינו מוצר נטול סיכון. הוא מספק ניקוטין שהינו חומר ממכר. המוצר מיועד למעשנים מעל גיל 18 בלבד.

לא חוזרים לסיגריות!

אין אש, אין אפר, אין ריח שנדבק ואין עשן.
אין פלא שרוב המעשנים הבגירים שעברו ל-IQOS
נטשו לחלוטין את הסיגריות*.

בואו לממש את השובר באתר
או באחת מנקודות המכירה
ותקבלו מחיר מיוחד!
קוד שובר: IQOS3J

12.7 מיליון
משתמשים ב-IQOS
מסכיב לעולם

ללא אש
אין בעירה, אין
אפר ואין עשן

פחות ריח
על הידיים,
השיער והבגדים

חימום הטבק
אייקוס מתמסס טבק
כמקום לשרוף אותו

TOGETHER. FORWARD.

לפרטים נוספים התקשרו: *2373 או הכנסו ל-iqos.com

*מקור: נתונים פיננסיים או הערכות, פאנל משתמשי IQOS ומחקרי שוק של PMI.
**מקור: נתונים פיננסיים או הערכות, פאנל משתמשי IQOS ומחקרי שוק של PMI נכון לדצמבר 2020. משתמשי IQOS שהפסיקו עם הסיגריות לחלוטין ועברו HEETS מייצגים יותר מ-70% מצריכת הטבק שלהם ב-7 הימים האחרונים.

אזהרה -

העישון שלך פוגע בקרובים אליך.

משרד הבריאות

סיגריות זה לחלשים מי שחזק נגמל

100,000 מעשנים נגמלו
ב-3 השנים האחרונות.
מה איתך?

מתקשים להפסיק לעשן? אתם לא לבד! משרד הבריאות מציע תוכנית ליווי אישי עלי ידי יועצי גמילה מעישון מוסמכים. התוכנית ניתנת ללא עלות.

6800* התקשרו למוקד הגמילה הארצי או לקופת החולים

כללית: 2700* | מכבי: 3555* | מאוחדת: 3833* | לאומית: 507*

עם פריד, בן דוד, מנחם טוקר, אלי ומשה לאופר, במופע הצדעה לאחרון

"כפעמים רבות לפני השקיעה, אני מקבל טלפונים מידידים ששומעו את 'מנחה' ואומרים לי: 'בזכותך התפללתי היום מנחה'"

לא בטוח שאני מתאים. אבל עדיין, היתה לי הזכות לשיר לרבי זיע"א בכמה הזדמנויות כבחור במקהלה, ופעם אחרת שרתי בנוכחותו סולו בשבת באנטוורפן. לאחרונה, "חושף גרטנר", "אני עובד על מחרות מיוחדת משירי ויז'ניץ שאני רוצה לשיר ולהוציא החוצה באיזשהו שלב, שם אני משלב גם שירה שלי כילד, שר את שירי ויז'ניץ".

את השירה באירועים, התחיל גרטנר בגיל יחסית מאוחר, לקראת סוף גיל ה'20. עד אז עסק בנדל"ן וביהלומים, יחד עם אביו. "בשלב מסוים אמרתי לאבי שאני לוקח פסק זמן לשנה-שנתיים, כי אני רוצה לתת צ'אנס למוזיקה. באמת חשבתי שזה יהיה לזמן קצר ואחזור לביזנס או שאשלב את שניהם. ופתאום עברו כבר 15 שנה מאז, ואני עדיין במוזיקה... איכשהו 'נתקעת' דווקא במוזיקה".

וזה לא קל.

"בהחלט לא. אתה הרבה לא בבית, נוסע למופעים, לא נמצא בערבים בבית, כי יש חתונות. כעת היו לנו שנתיים של חשבון נפש, בזמן הקורונה. בזמן הזה אתה חושב על כך שלאדם צריך להיות סדר נורמלי, כמו אדם שעובד בעבודה רגילה. להיות זמר, זהו בהחלט לא סדר חיים נורמלי, ויש לך הרבה ניסיונות. הגעתי למסקנה שאני רוצה להיות יותר מסודר ויותר בבית, להיות כמה שפחות שבתות מחוץ לבית, גם אם משלמים סכומים יפים על אירועים שבשילם אצורך להיות בשבת מחוץ לבית. שאלתי על כך אדם גדול, והוא אמר לי שכשאתה נוסע לשבת מהבית, לא רק המשפחה שואלת איפה אבא, אלא יש כל הזמן כיסא ריק שמכיר את זה, אז למה לעשות את זה? יש ילדים ואישה בבית, וחייבים להיות בבית. חייו של זמר הם חיים מטורפים, לא רגילים בעליל. בשנתיים האלה יצא לי להיות בבית, לראות איך הילדים גדלים, לעשות איתם שיעורי בית ואפילו לשחק איתם יותר. הכל היה יותר רגוע. זה נתן לי להבין שכמה שרציתי במשך השנים האלה לעבוד בעבודה נורמלית עם שעות הגיוניות, עכשו אני רוצה את זה פי אלף. אני שמח שאנחנו מדברים על כך כעת, כי חשוב לי לא לשכוח את המחשבות האלה. לדעת שצריך לשים גבול. למשל, לא לצאת מהבית יותר מ-3 שבתות בשנה".

ובשנתיים האלה, כשכל עולם התרבות קרס, עברה פעם מחשבה: אני צריך לחזור לנדל"ן, ליהלומים?

"עברה בהחלט, ועדיין עוברת. את האמת, אני לא מבין למה באמת לא עשיתי זאת בשנתיים האלה. אולי כי חשבנו כל הזמן שזה עוד רגע נגמר ולא ידענו כמה זמן זה יימשך ואיך כל העולם ייכנס לשוק, הרגשתי שזה עוד לא הזמן. כעת אני מסתכל למפרע ואומר: אולי זה כן היה זמן טוב לחזור לביזנס. אני כמוזן לא חושב לעזוב את המוזיקה, אבל הלא גם הגמרא אומרת שאדם צריך לחלק לשלושה את השקעותיו, אז רואים שזו גם כוונת חז"ל, לא לעשות רק דבר אחד. אני מתפלל שתהיה לי סיעתא דשמיא להצליח לעשות הכל. אני רוצה כמוזן להמשיך לשיר ולהוציא שירים, זה בסוף מגיע מהאהבה

שלמד איתי בויז'ניץ, שידעתי שהוא אוהב מחיקה: לא תאמין היכן הייתי היום... הוא שמע ומיד אמר: בפעם הבאה אתה חייב לקרוא גם לי! וכך היה. מאותו יום הלכנו ביחד להקלטות המקהלה. היינו מין צמד שכזה, ומונה קרא לנו 'השלויםלעך'. הוא תמיד אמר: לא הולכים לעשות מקהלה בלי הצבע של השלויםלעך".

באיזה אלבומים מהתקופה ההיא עשית קולות?

"באיזה לא... שרתי בכל כך הרבה אלבומים: מרדכי בן דוד כמוזן, דדי גראוכר, מוטי זינגבוים מיכאל שטרייכר, פרחי מיאמי ואפילו אוף שימחעס. היינו בכל פרויקט שעבר את העיבודים של משה לאופר, מונה, יובל סטופל, דודי קאליש, ואפילו עמירן דביר, כך במשך שנתיים-שלוש. לפעמים אפילו תיאמו את המקהלה לזמן שהתאים לנו, כי את הכל עשינו כמוזן אחרי זמן הלימוד בשיבה או בין הסדרים. אלו היו זמנים מיוחדים. היינו באולפן וראינו איך עושים שירים, איך הם נוצרים, איך מקליטים את המוזיקה באולפן, איך עושים את המקהלה והקולות, ואיך יוצא דיסק. אז גם הבנתי שלעשות אלבום זה לא כל כך מסובך, צריך רק רצון, שירים טובים ואת האנשים הנכונים".

"אני חושב לעסוק גם בעוד ביזנס"

גרטנר כאמור גדל בחסידות ויז'ניץ, והיה מחובר מאד לרבי הישועות משה' זיע"א. גם היום הוא מחובר בכל נימי לבו לחסידות, וכשהוא מגיע לארץ למופע או אירוע, כמו למשל בחנוכה האחרון, הוא מקפיד להיכנס אל הרבי שליט"א ולשהות בחצר החסידות בבני ברק. עם זאת, אומר גרטנר, "יש אנשים שהם ממש מתאימים לשירה בחצר החסידות, כמו יענקי דסקל בויז'ניץ או ר' ירמיה דמן בבעלזא, ואני

יש לי רצון להוציא אלבום אחד שהוא ממש חסידי, כמו ויז'ניץ. אני רוצה וגם חייב, כי גדלתי שם, ועד היום עוד לא יצא לי לשיר את המקור שלי. ויש גם מחשבה על אלבום בסגנון הארציג (שירי רגש) או אלבום עם כל מיני שירים ישנים וטובים שחשוב שהדור החדש יכיר. תמיד רציתי לעשות אלבום כזה ואף פעם לא יצא לי, ובינתיים שוואקי וברוך לוי הוציאו אלבומים כאלה. שמעתי שם ובעוד אלבומים בסגנון כל מיני רעיונות של שירים שרציתי אני לחדש ובינתיים כבר הוקלטו. אבל ייתכן שאת חלק מהשירים האלה אקליט גם אני. יש עניין לחדש את המחיקה ההיא כמה שיותר. אנחנו עושים בזה טובה לדור הצעיר, שכדאי שיכירו את השירים ההם".

לחייך גם כשלא קל

לגרטנר, מי שהחיוך שורה תמיד על שפתותיו, ילדה מיוחדת בשם מלכה המוכרת לכל מהשיר "מלכה'לה" ("קודש היא לכם") שבאלבומו הראשון. היום היא כבר בת למעלה מ-20. הוא מלא חיות ושמחה תדיר, למרות שמן הסתם לא תמיד פשוט הגידול שלה. כשהוא יוצא לאירוע, האנרגיות שלו - תמיד איתו. "תשמע, באמת לא תמיד כל כך קל להיות בשמחה הזאת, אבל גם כשאתה מחייך ובהתחלה החיוך לא תמיד אמיתי, אחרי חצי שניה הוא כבר נהיה אמיתי. כשאתה מרגיש שקשה, אתה הולך למראה ומחייך לעצמך. נכון, בתחילה זה מוזר, אבל אחרי זה - החיוך והשמחה נכנסים פנימה. יש בזה עניין של 'מתוך שלא לשמה בא לשמה'. יש לנו חיוב להיות בשמחה, ואני משתדל לעשות זאת. גם כאבא לילדים, אתה רוצה תמיד לראות את ילדיך עם חיוך. אם הילדים מחייכים, גם אם זה לא תמיד אמיתי, זה עושה טוב לאבא. כאבא, אני מבין למה הקב"ה רוצה לראות אותנו,

שאני מרגיש למוזיקה, אבל מקווה שאדע גם לא להיסחף. להיות יותר מאורגן, להבין שלא צריך להגזים, ושיש להשקיע גם בעוד דברים. היו ב"ה עשר שנים יפות של אלבומים והופעות, ועוד אמשך עם זה, אבל לצד זאת חשוב לי לעסוק גם בדברים אחרים. כמובן שיש לי המון הכרת הטוב לדבר הזה שנקרא 'מוזיקה חסידית', שהיא אפיק הפרנסה שלי, בס"ד, במשך שנים. זה מקצוע שנותן סיפוק ושמחה. אתה יודע מה זה להוליך חתנים וכלות לחופה? ערב'ערב אתה מלווה מוחתנים שלוקחים את הילדים שלהם לחופה. זה הזמן הכי גדול בחיים ויש לי את הזכות להיות שם ולשיר".

יש כבר מחשבות על האלבום הבא, או עדיין לא?

"אני עכשיו נמצא בשלב של גיבוש הרעיון לאלבום הבא, אני חושב מי צריך להפיק אותו, מי יעזור לי להגיד אלו שירים להכניס ואלו להוציא, אחרי שכבר בחרתי כמה שירים. בנוסף, כמו שאמרתי קודם,

סיגריות זה לחלשים מי שחזק נגמל

100,000 מעשנים נגמלו
ב-3 השנים האחרונות.
מה איתך?

*6800 התקשרו למוקד הגמילה הארצי או לקופת החולים

כללית: *2700 | מכבי: *3555 | מאוחדת: *3833 | לאומית: *507

עם המלחין יוסי גרין
במופע בניו יורק

ילדיו, כל הזמן בשמחה, בדיוק כפי שאני רוצה לראות את ילדיי שמחים.

"כשמלכה נולדה והרופא אמר שיש לה בעיות רפואיות, נכנסתי לרבי ה'ישועות משה' ואמרתי: כך וכך קרה, ואני אברך צעיר בן 20, וצריך ברכה מיוחדת מהרבי. אמרתי לו: לא באתי לבקש ניסים, אלא שהרבי ייתן לי ברכה, שאשתי ואני נוכל להמשיך בחיים רגילים וטובים ושהכל יהיה טוב. הרבי שם את ידי בדיו למשך כמה דקות. לא אמר כלום, רק היה עם עיניים סגורות, ואחרי זה נתן לי ברכה, שהרגשתי שהיא ברכה של פעם בחיים. אני זוכר שאמרתי לרבי, שלגדל ילדה כמו מלכה, צריך הרבה כח בחיים ואני רוצה על כך ברכה, כי אנחנו לא רוצים להיות כל הזמן במצב של 'אוי, זה לא טוב', בהרגשה רעה. העולם הזה הוא הרי גשר צר שאנחנו צריכים לעבור אותו, אז למה לעבור אותו בעצבות אם אפשר לעבור אותו בשמחה? הגענו אז די מהר להבנה, שמה שהקב"ה נתן לנו להתמודד אתו, הוא מהלך החיים שיועד לנו משמיים, ואנחנו צריכים לחיות אותו וגם לשמוח".

"קודש", שמושר בכל כך הרבה בתים, זכה להצלחה הזאת גם בגלל הסיפור מאחוריו, ששרת אותו למלכה בילדותה, כשרצית להרדים אותה.

"ודאי. הקשר הזה של הסיפור מאחוריו, נתן לאנשים את הרגש לשיר הזה. כל אחד חושב על משהו אחר בשיר הזה, לכל אחד יש את החיבור שלו לשיר. זה שיר שהיה לי בו רק את הפזמון, אותו הלחנתי כמנגינת ערש למלכה. הנס הוא שיוסי גרין הצליח לבנות בית ראשון ללחן, לעשות ממנו שיר שלם. הוא אחד משני השירים שלי שנכנסו ב"ה באופן קבוע לשולחנות השבת, הוא 'שבת היום לה' (חזק קריית''). אם יש שיר שאני ממש מתחרט שלא נמצא ב-DVD הוא שבת היום לה'. הוא באמת יותר חזק בארה"ב מבארץ, אבל גם בארץ הוא נכנס להרבה מאוד שולחנות שבת".

מכל השנים, איזה אירוע לא תשכח לעולם?

"ללא ספק בכלל, סיום הש"ס האחרון בארה"ב, שם היתה לי הזכות העצומה לשיר. האמת שגם כבחור יצא לי לשיר עם מקהלת ויז'ניץ בסיום הש"ס בזמנו, אבל בארה"ב זה היה מעמד מיוחד. שרתי סולו בשיר 'אני מאמין באמונה שלמה', במנגינה הידועה שהולחנה בזמן השואה. מולי היה אצטדיון מלא ב-100,000 איש, בכפור מקפיא של מינוס כמה מעלות, וידעתי שאת הסיום הזה רואים מכל רחבי העולם היהודי. הרגשתי שזה כבוד התורה עצום לשיר בכה מעמד (יחד עם ר' אביש בראדט, שלומי דסקל וברוך לוי). זה זיכרון בלתי נשכח. כאן גם הזמן לומר תודה למפיק גרשי מושקוביץ. הוא היה זה שפגש את המארגנים ואמר שהוא חושב שהסגנון שלי מתאים לאירוע הכל כך מרגש הזה. כשאני נזכר במעמד, אני נזכר תמיד גם בקור הגדול וברוח המקפיא שהיתה שם. היה בלתי אפשרי כמעט לעמוד שם בחוץ, בקור, ולשיר כזה שיר שמחמם את הלבבות כמו 'אני מאמין'. זה היה כמו אש וקרח ביחד".

28
מחיר מומלץ לצרכן

LET'S

אזהרה - סיגריות גורמות למחלות ולמוות בטרם עת

אגדה של מופע

35 שנים ימלאו השנה למופע "האסק", שיתקיים בעוד מספר ימים ספורים בניו יורק • אמנים, זמרים, מפיקים ומעבדים, מנסים לעמוד על טיבו של המופע שקבע סטנדרטים חדשים במוזיקה היהודית • מהלימוזינה שאספה את המוזמנים, עבור דרך תזמורת הענק בת 65 הנגנים ועד למקהלה בת 101 הקולות: אלו הם הרגעים הבלתי נשכחים של 35 שנות האסק • וגם: מה קרה כאשר ליפא שמעלצר התבקש "להעיר" את דדי גראוכר מעל בימת המופע?

דניאל שטרן

צילומים: חיים טוויטו ומארכיון "האסק"

תזונה, מתחילים לשיר ולרקוד. זה היה כמו תחיית המתים, ופשוט נדהמתי. שאלתי את המנהל של האסק, מויש קאהן, אם אני יכול לבוא לשבת לקעמפ עם המשפחה שלי, והוא אמר: כן, בוודאי. הגעתי לשם לשבת, וביום ראשון, לפני שחזרתי לביתי, אמרתי לו: זו היתה חוויה מיוחדת. הוא השיב לי בעצב: כן, אבל זו השנה האחרונה של הקעמפ. הייתי בהלם. אמרתי לו: למה? והוא הסביר לי שהמשלה מפסיקה לתקצב את הקעמפים מהסוג הזה. התקציב עבור הילדים מיועד מעתה רק לימי השנה בבית הספר, אבל לא עבור הקעמפים. אמרתי לו: 'חס וחלילה, אתה לא יכול לעשות דבר כזה. ראיתי מה הקעמפ הזה עושה לילדים ולמשפחות, איך הוא ממלא להם את הבטריות'. הוא שאל: מה אתה חושב שאנחנו יכולים לעשות? אז אמרתי לו: תקשיב, אני אעשה הופעה, ואת כל ההכנסות שלה נקדיש לקעמפ. כך נרקם לו מופע האסק הראשון, וכל השאר היסטוריה".

במופע הראשון, נזכר שייע מנדלוביץ, הופיעו אברהם פריד, מרדכי בן דוד ויואל שרעבי -בניהולו המוזיקלי וניצוחו של ישראל לאם, כמובן, מי שליווה במשך עשרות שנים את מופעי האסק.

שייע, איך הצלחת לבנות את "האסק" כמותג יוקרתי?

"היו לכך כמה פנים. ראשית, 'האסק' תמיד נערך באולמות היוקרתיים ביותר באזור ניו יורק. בתחילת הדרך רציתי לעשות את המופע באולם ענק בן כ-6,000 מקומות. אבל ידידי המפיק דינג (מהצמד סוקי ודינג) אמר לי: לא! תעשה את ההופעה באולם 'לינקולן סנטר', כי הוא מקום מאד יוקרתי שרק בו תוכל לבקש סכום גדול לכרטיס. וכך היה. מעבר לכך, נתנו גם ערך נוסף לקהל, חוץ מהמופע עצמו: כל מי ששילם 500 דולר ויותר, השתתף לאחר המופע במין ארוחת ערב, יחד עם הזמרים. כל מי ששילם יותר, 5,000 דולר ועוד, שלחנו אליו לימוזינה לאסוף אותו מהבית, ואחרי המופע הלימוזינה החזירה אותו הביתה. זה היה משהו.

מרדכי בן דוד ואברהם פריד בכרזות לאחד ממופעי האסק

במה אדירה, עמוסה בנגנים הטובים בעולם ובתפאורה מושקעת, מחכה לקהל שעוד רגע ימלא את האולם. בתפריט הערב: הזמרים החסידיים הטובים ביותר שיש למוזיקה החסידית להציע. הביצועים המתוכננים נבחרו בקפידה, אינספור חזרות נערכו לרגע הגדול הזה שעוד רגע יגיע. הקהל כבר מגיע, ממחר לתפוס את הכיסאות ולהמתין לרגע שבו המסך יוסט באחת והמופע יתחיל. ברוכים הבאים למופע "האסק", המופע היהודי הגדול בעולם.

35 שנים חוגג השנה המופע הוותיק והיוקרתי ביותר, 35 שנים בהן הצליח למצב את עצמו כבמה הגדולה והמכובדת ביותר במוזיקה החסידית. בעוד ימים ספורים, ביום ראשון ז' בשבט, יתקיים המופע השנתי של "האסק". רגע לפני המופע הגדול, חזרנו אל האנשים שעשו את האסק ככל שנותיו, מפיקים, אמנים, מנצחים וזמרים, וביקשנו להבין: מהו בעצם הסוד של "האסק", שהפך אותו לדבר הגדול שהוא?

לפני הכל צריך להזכיר, שהאסק אינו סתם עוד מופע, אלא מופע שהכנסותיו קודש למען ארגון "האסק", שמפעיל קעמפים לילדים מיוחדים בימי הקיץ ועוד פעולות שונות במעגל השנה. האולם מתמלא בכל שנה מחדש, למרות המחיר הגבוה של הכרטיסים (500 דולר ומעלה). הקהל יודע שהכסף הזה מגיע למטרה טובה, אז למה לא ליהנות ממופע מוזיקלי משובח על הדרך?

האלפון של מרדכי בן דוד

הרעיון הזה של לחבר בין מופע מוזיקלי להתרמה למען ארגון האסק, היה של המפיק הוותיק שייע מנדלוביץ', מי שהפיק את המופע בכל שנותיו הראשונות, וגם בהמשך, במשך מספר שנים. "זה התחיל כשלייתי את מרדכי בן דוד לשיר בפני הילדים המיוחדים בקעמפ של האסק", נזכר שייע. "זו הפעם הראשונה שהייתי שם וראיתי קעמפ מהסוג הזה. השתתפתי במופע שערך שם מרדכי בפני הילדים המיוחדים, וראיתי איך מהרגע הראשון בו הוא מתחיל לשיר, הילדים, שעד אז היו בשקט, כמעט בלי

ברוך ליון ושלמה עמחה במופע "האסק", כשיואל דיקמן מנצח על התזמורת

ישראל לאם

הרגשתי שהקב"ה נתן לי להגשים את החלום. עבדתי אז במשך 7 חודשים על ההופעה, ולראות את זה קורה, ועוד סולד אאוט שבוע לפני המופע, היה מדהים. כבר לא יכולנו למכור כרטיסים, למרות הביקוש הרב. אבל מכל מופעי האסק, הכי זכורים לי המופעים עם התזמורת הסימפונית, אותם עשיתי פעמיים, מופעים שאנשים פשוט יצאו מהם נפעמים. התזמורת הסימפונית מנגנת ניגונים יהודיים! זה היה משהו מיוחד. ב"ה, הקב"ה נתן לי את ההצלחה לקיים את המופע בכל האולמות הכי מבוקשים, לא רק במוזיקה היהודית אלא גם העולמית, ולמלא אותם פעם אחר פעם".

יואלי דיקמן ב'האסק'

"הופעות עד אז במוזיקה שלנו נמכרו ב־25 דולר לכרטיס, ואנחנו הצלחנו בס"ד לפתח מופע יוקרתי, עם מחיר יקר, שאנשים רוצים להיות בו. אנשים יודעים ש'האסק' מגיעים עם הלבוש המכובד ביותר. בנוסף, עשיתי דברים 'משוגעים' בכל רחבי ניו יורק לקראת המופעים. כתבות, שלטים, ואינספור תכניות ושידורים ברדיו היהודי. בימים לפני המופע, היה שדרן שמ"10 בבוקר עד 4 אחר הצהריים לא הפסיק לדבר על המופע ועל האסק. אותו דבר גם בעיתונים היהודיים הכי גדולים".

יומיים של חזרות

ישראל לאם, כאמור, היה המנצח והמנהל המוזיקלי של המופע מתחילתו וממש עד לשנים האחרונות. בשיחה מיוחדת מניו יורק, מספר לאם על החוויות שלו ממופעי הענק של האסק. "מופע האסק", אומר לאם, "היה המופע הראשון מהמופעים היהודיים הגדולים באמריקה, שגם נערך באולם בעל שם עולמי. המופע, מאז ועד היום, מציג את מיטב הכישרונות המוזיקליים שיש לנו במוזיקה היהודית, ובדרך המעודכנת והיוקרתית ביותר. כמו כן, אף פעם לא פחדנו לקחת סיכונים. שייע מנדלוביץ' ודינג תמיד רצו שהמופע יהיה פורץ דרך לרעיונות חדשים במוזיקה היהודית. נכון, לא תמיד הרעיונות הגדולים האלה עבדו בפועל, אבל כשהם הצליחו, זו הייתה הרגשה נהדרת".

כמובן, כדי לקיים כזה מופע, במקום הכי יוקרתי ועם הזמרים מהשורה הראשונה, יש צורך בתקציב גדול. "מעולם לפני כן לא ביקרתי אצל גברים, אבל כדי להשיג תקציב למופע, הייתי חייב לעשות את זה, אחרת מאיפה הכסף היה מגיע? אמרתי למרדכי בן דוד, שהייתי אז שותף איתו בתזמורת ובתקליטים: תן לי את האלפון השחור שלך. זה אלפון בו היו שמורים כל השמות והטלפונים של אלה שהזמינו אותנו, אנשים עשירים, ופשוט עברתי אחד אחד. האדם הראשון אליו התקשרתי היה בני מנדלוביץ', הוא גר בארץ ובניו יורק לסירוגין, ועסק ביהלומים. עשינו אצלו ערב בבית יחד עם מנהל האסק. אמרתי לו: בני, זה מה שאני רוצה, זה החלום שיעזור לממן את האסק, ואנחנו חייבים לעשות את זה. הוא שאל: כמה אתה צריך? אמרתי לו: לפני הכל אני צריך כסף כדי לשכור את האולם. הוא אמר: אוקיי, תקבל צ'ק על הסכום. מה עוד אתה צריך? ממש ככה התחלנו. אחריו, עשינו כאלה ערבים עם כל האנשים העשירים שהכרנו בניו יורק וגם בטורונטו, קנדה. כך הצלחנו להשיג את המימון למופע".

יש רגע מיוחד שאתה זוכר מ'האסק'?
"ביצוע השיר 'המלאך' ביצירה מיוחדת לפסנתר עם ירון גרשובסקי, בשנה החמישית. זה היה קשה מאוד לנגן את היצירה הזאת, אבל עם הרבה סיעתא דשמיא, ירון ניגן אותה יפה. תגובת הקהל לביצוע הייתה מחרשת אוזניים. אז זה היה רגע משמח מאוד".

האסק מתהדר בהפתעות מיוחדות בכל שנה. איזה 'גימיקים' זכורים לך במיוחד?
"בהאסק 2, היה את המקלה הענקית ביותר, מקלה בת 101 קולות בניצוחו של מונה רונבלום. אבל זה לא הכל. באותה שנה החלק הראשון במופע היה עם תזמורת סימפונית בת 65 נגנים, וזו גם הייתה השנה בה התחלנו עם הפתעות לקהל, עלו שם ג'ו עמר ז"ל, ר' שלמה קרליבך ע"ה, ועוד. הם אמנם הגיעו לכמה דקות בלבד, אבל עבור הקהל זה היה וואו".

איך היו ההכנות המוזיקליות למופע מבחינתך?
"הכנת התוכנית המוזיקלית ארכה חודשים ארוכים. היו הרבה פגישות כדי לדון ברעיונות השונים שעלו. עבורי, רוב העבודה הייתה בעיבוד המוזיקלי בפועל, ולאחר מכן, בדרך כלל, בעוד יומיים של חזרות עם הנגנים. אני חייב לומר שתמיד עבדנו ב'האסק' עם המוזיקאים והנגנים הכי טובים, אז החזרות למופע, ב"ה, עברו מהר וחלק.
"המעניין היה שלמרות כל החזרות, רגע לפני שכל הופעה התחילה, הייתה לכולנו הרגשה שאנחנו עדיין לא מוכנים לא משנה כמה התכוננו - וזה היה הרבה - ושרק עם סיעתא דשמיא נצליח. אני מניח שמכיוון שהמופע היה למטרה טובה מאוד, עבור ילדי 'האסק', ה' עזר לנו".
מכל השנים, איזה מופעי האסק הכי אהוב עליך?
"המופע האהוב עליי היה האסק 5, שכונה 'חלון הראווה של

שייע גם הגה את הרעיון של הפתיח המוזיקלי של האסק, בלחן של המעבד ישראל לאם. 'רציתי שיהיה איזשהו ניגון מוזיקלי שאנשים ישייכו עם האסק. גם הרעיון להוציא את המופע בקלטות ודיסקים, היה שלי. רציתי שהערב ימשיך כל השנה, ואם יש הקלטה ווידאו מזה, זה הופך את המופע לחי כל השנה. וכך, ב"ה, אכן קורה מאז, במשך 35 שנים".
בסך הכל, הפיק שייע את המופע במשך כ־12 שנים, לא רצופות, אך היה מעורב ברמה כזאת או אחרת גם בחלק גדול מהמופעים בשאר השנים. במופע הראשון, ברגע ששמעתי את הפתיח המוזיקלי של האסק, בחזרות לפני ההופעה, התחלתי לבכות.

פריד ושואקי באחד ממופעי האסק האחרונים

המאסטרים', מופע שבו הופיעו גם זמרים וגם מוזיקאים, ושם הייתה להם הזדמנות להציג את כישורונותיהם המוזיקליים המיוחדים. הרבה דברים יצירתיים במיוחד נעשו באותו מופע, כולל ביצוע של קטע מוזיקה קלאסי של האחים יוסי ואבי פיאמנטה. הם עשו את זה בסגנון הייחודי שלהם, וממש הפתיעו את כולם".

גם יואלי דיקמן, המנצח והמעבד מישראל, זכה לנהל ולנצח מוזיקלית על כמה מאירועי האסק בשנים האחרונות. "מבחינתי, האסק היה הפסגה של הקריירה המוזיקלית שלי, כי כשהייתי ילד, גדלתי על האסק. שמענו פרחי לונדון, ואת ההופעות של האסק עם בן דוד ופריד, זה היה פס הקול שלי וזה אותי בילדותי. אלא שאז לא חלמתי, אפילו לא בפנטזיה, שאני יכול להגיע לבמה הזאת. והנה, יום אחד, לפני כ-6 שנים, אני מקבל טלפון מהמפיק אלי גרסטנר, בקשר להאסק. בהתחלה ניתקתי, כי חשבתי שעושים לי מתיחה. אבל הוא התקשר שוב והבנתי שזה אמיתי. הוא רצה שאכתוב פתיח מוזיקלי להאסק 29, כזה שישתמש בלחן המפורסם והמיתולוגי של לאם להאסק, אבל עם טאצ' פרשי וצעיר, משהו אחר.

"מפה לשם השיחה התגלגלה והבנתי שזה רציני, ואז הייתי חצוף: אמרתי לו שאני מוכן לעשות את זה, אבל בתנאי שאני מגיע לנצח על הפתיח. באותה שנה אמנם לא רצו ממני כלום מעבר לפתיח, אבל התניתי אפילו את כתיבת הפתיח בכך שאגיע לנצח. יום לאחר מכן גרסטנר חוזר אליי ואומר: אתה מגיע להאסק לנצח על הפתיח המוזיקלי! נשימתי ממש נעתקה לרגע, זה היה אולי הרגע הכי משמעותי בחיי המקצועיים. תמיד שאלו אותי מה הפסגה מבחינתי, ובכן, הטלפון הזה והפעם הראשונה בהאסק, היו לגמרי הפסגה".

למה?

"אי אפשר לתאר את זה בכלל. אתה נכנס לבמה עם טוקסידו, מקל מנצחים, ואתה מתזמר יצירה לתזמורת סימפונית, כשבקהל יושבים היהודים הכי מכובדים בעולם. אתה כולך ילד, ואתה עולה לבמה ומנצח על הנגנים הכי טובים בעולם, (באותה שנה הביאו כל נגן ממקום אחר). זה היה חלום, רגע שיא.

"מבחינתי, הפרגון הגדול היה לקבל את מושכות הניצוח מענק המוזיקאים ישראל לאם, לאחר 25 שנות ניצוח, ולעמוד על במה

HASC

היסטוריה מוזיקלית אלה האמנים המרכזיים שהופיעו במופעי האסק לאורך השנים

- האסק 1:** מרדכי בן דוד, אברהם פריד
האסק 2: מרדכי בן דוד, שלמה קרליבך וליבלה השל
האסק 3: אברהם פריד
האסק 4: מרדכי בן דוד, פרחי לונדון, דביקות
האסק 5: מרדכי בן דוד, רגע
האסק 6: מרדכי בן דוד, שלמה קרליבך, דדי גראוכר, יגאל צליק
האסק 7: מרדכי בן דוד, פרחי מיאמי, סנדי שמואלי
האסק 8: מרדכי בן דוד, פרחי מיאמי, אייבי רוטנברג
האסק 9: אברהם פריד
האסק 10: דדי גראוכר, ג'ו עמאר, יואל שרעבי
האסק 11: מרדכי בן דוד, דדי גראוכר, עמית ליסטונד
האסק 12: מרדכי בן דוד, דדי, פרחי אוקראינה
האסק 13: מרדכי דדי ואיבי רוטנברג
האסק 14: מרדכי בן דוד ואברהם פריד
האסק 15: מרדכי בן דוד, ישראל ויליגר, דדי וידל ורדיגר
האסק 16: הצדעה למ.ב.ד.: מרדכי בן דוד, יעקב שוואקי, וידל ורדיגר
האסק 17: הצדעה לירושלים: מרדכי בן דוד, חיים דוד סרצ'יק, שלשלת
האסק 18: יעקב שוואקי, אוהד מושקוביץ, שלמה שמחה, בני הרבנים
האסק 19: אברהם פריד, יצחק מאיר הלפגוט, יעקב שוואקי, ישיבה בויס

לפיחות, שפירא, גרסטנר, שוואקי, בערי וובר, זואלי דיקמן ואיבי חטנברג

מיטה על בימת האסק

מי שהיה, ועדיין כמובן, אהוב במיוחד על הקהל האמריקאי והופיע פעמים רבות בהאסק, הוא לא אחר מאשר הזמר דדי גראווכר, שמספר גם הוא כי מופע האסק מבחינתו היה הפסגה. "זה כמו שבארץ אמנים גדולים מתגאים שהופיעו בקיסריה ובהיכל מנורה, בארה"ב, אם אמרת 'הופעתי בהאסק', סימן שהגעת לאיפה שצריך להגיע".

לגראווכר גם סיפור מיוחד על ההאסק הראשון בו הוא הופיע. "לרב שלי, הרב משה צבי נריה זצ"ל משיבת כפר הרואה, ארגנו באותה תקופה אירוע יומולדת 70 בהיכל התרבות תל אביב, ומכיוון שהוא היה כמו אבא בשבילי ואפילו חיתן אותי, הבטחתי למארגנים שאופיע שם. ואז קיבלתי טלפון מהמפיק דינג שאומר לי: לא תאמין, האסק רוצים אותך! אני שומע ממנו את התאריך, ומבין שזה נופל בדיוק על אותו תאריך של היומולדת לרב נריה. לא ידעתי מה לעשות. מצד אחד הבטחתי לרב נריה שאופיע אצלו, ומצד שני יש פה הזדמנות ענקית. אז צלצלתי לרב ואמרתי לו: יש לי איזו בעיה. הבטחתי להופיע ביומולדת של הרב, ומגיע לרב, שגידל אותי, ומצד שני קיבלתי הזמנה להופיע בהאסק, שזה המקום הכי גדול ומפואר שזמר חסידי יכול להופיע בו, ואיני יודע מה לעשות. היה שקט בטלפון במשך דקה ארוכה, וחשבתי לקבור את עצמי. בסוף, הרב נריה אמר מילה אחת: חבל. אמרתי לו: מה חבל? והוא אמר: חבל שאני לא אהיה בהופעה שלך בהאסק, לראות איך אתה מצליח... זה היה הרב נריה".

ברזל

B12

במיוחד בחורף
כל מה שמבורך
בטונה!
StarKist

מכילה ברזל ו-B12
החיוניים לתפקוד הגוף
ומגוון ערכים
תזונתיים נוספים.

מה זה האסק בשבילך?

"להופיע עם הזמרים וגם המוזיקאים הגדולים ביותר, ישראל לאם, ירון גרשובסקי, הנגנים הכי טובים, מקלות מקצועיות, תזמורת גדולה, המנחה הגדול נחום סג"ל, וכמובן לצד מרכזי בן דוד, אברהם פריד, יעקב שוואקי, תזמורת נגינה והמפיק דינג. אתה מופיע בפני ציבור ששילם במיטב כספו כדי לתת כתף ויד לילדים המיוחדים של האסק".

יש הופעה בהאסק שזכורה לך במיוחד?

"היו כמה דברים מיוחדים. אחד הדברים שלא אשכח זה הדואט עם שני המלחינים הכי גדולים במוזיקה החסידית, יוסי גרין ואיבי

אחת, לתזמר ולנצח על עמודי התווך של המוזיקה החסידית, משלמה שמחה, יעקב שוואקי ואברהם פריד, עבור דרך איבי רוטנברג וישי ריבו וכלה בפרחי מיאמי. היה גם מאד מיוחד לעבוד עם האמנים החדשים, ביחד עם האמנים הוותיקים והמצליחים.

"אחד הדברים המדהימים שיש בהאסק ואין בשום מופע אחר בעולם, זה שהכל מתנהל כמו צבא. המופע לא מתחיל ב-7 בערב אלא ב-6:58, ולא משנה אם האולם כבר מלא או שיש רק 200 איש בינתיים. בזמן המיזע, פשוט 'לוחצים על כפתור', והמופע מתחיל לנסוע. היתה שנה אחת שמוזיקאי ישראלי גדול, מלחין, היה אמור להגיע להתארח ולנצח על מחרוזת מסוימת, והוא איחר בעשר דקות. ומה שקרה זה שפשוט לא חיכו לו. הנגנים החלו לנגן בלי אותו מנצח, לא חיכו לו. הזמנים במופע האסק הוא מדהים. אנחנו, המנצחים, עשינו חזרות אפילו עם התאורנים, לראות שכל 'ביט' בשיר יושב טוב עם האור והפנסים. זה לא ייאמן".

אלי גרסטנר היה המפיק של "האסק" בשנים האחרונות. כשאנחנו מבקשים ממנו לבחור את הרגעים הכי מיוחדים מהשנים אותן הפיק, הוא לא מהסס בכלל: "היו הרבה רגעים מיוחדים, אבל אני אספר על שני הדברים הכי מיוחדים שלי מכל השנים בהן הפקתי את האסק. הראשון היה הפתיח של השנה הראשונה שהפקתי, שיואלי דיקמן עיבד. עד היום, כשאני שומע את זה, אני מקבל צמרמורת. השני הוא המחרוזת המשותפת של שוואקי ופריד משנה שעברה, ההצדעה של שוואקי לפריד וכששניהם שרו ביחד. זה היה מיוחד מאד. אלו היו הרגעים הכי מדהימים שלי מכל השנים בהן הפקתי את האסק".

החיים שלנו מלאים
התחלות חדשות, חוויות
להתבונן, לפתוח את

מימד "Coca-Cola" is a registered TM of The Coca-Cola Company

הטעם האמיתי

ם ברגעים קסומים
 וות מרגשות, צריך רק
 ת הלב ולגלות אותם.

שיע מעלוביץ, מרדכי בן דוד, אברהם פריד, יוסי גרין ועוד. באחד ממופעי האסק הראשונים

אחרי ה'הזמנה' עם גלגליות על הבמה, וצעק: שלום, דדי פה? יש לי פה הזמנה בשבילו. אנשים געו בצחוק, לא נרגעו במשך דקות ארוכות..."

האמן והזמר ישי לפידות השתתף מספר פעמים בהאסק כצופה ומשתתף, כשלעתים נהנה לראות את שיריו מבוצעים על הבמה, אך לפני שנתיים גם הוזמן לככב על הבמה, במחרוזת מיוחדת משיריו. "האסק מבחינתי", אומר לפידות, "לפחות בתחום ההופעות בחו"ל, במיוחד בארה"ב הגדולה, הוא אחד משיאי ההופעות של אמן יהודי. בתור ילד גדלתי על ההופעות הללו, וכבוד גדול היה לי לפני שנתיים להיות מוזמן כאורח, כיצור זומר, ולהופיע יחד עם יעקב שוואקי ומרדכי שפירא במחרוזת בעיבוד מטורף של המעבד והמוזיקאי הישראלי יואלי דיקמן. אני חושב שלמרות שישנן הופעות אולי יותר גדולות או יותר מיוחדות, האסק הוא אבן דרך במוזיקה היהודית. האסק זו הופעה שאין אמן יהודי גדול שלא מרגיש שהוא חייב 'לחתום' בה ולהופיע שם. כבוד גדול היה להופיע שם ולראות מקצועיות ואיכות ושואו ופירוטכניקה. זה ללא ספק מופע מהגדולים בעולם".

איך מחדשים במופע הוותיק

השנה יש מפיק חדש למופע: שלומי שטיינמץ, מפיק חסידי צעיר, שמאחוריו כבר כמה הפקות ענק, ביניהן סיומי הש"ס של "דרשו", מופע "לחיים און נחת" שנערך בסוכות האחרון ועוד אירועים אחרים, לא כולם מתחום המוזיקה. שטיינמץ לקח את דויד קרומבי, מפיק מוזיקלי מוכר מארה"ב שמאחוריו הפקות מוזיקליות גדולות כמו "פריד והפילהרמונית" ומופעי ההתרמה המרהיבים של "הצלה טון" להפיק את התוכן המוזיקלי. כעת הם מספרים איך מתחילים להפיק אירוע כזה שיש מאחוריו מוניטין של 35 שנים.

"הפקת אירוע בסדר גודל כזה", אומר שטיינמץ, "מצריכה אינספור רבדים של עבודה, החל מהקונספט הראשוני ועד לצלילי התו האחרון בליל המופע. אני מרגיש אסיר תודה על הפקת המופע הזה, כי במשך שלושים וחמש שנה, מופע האסק נמצא בחזית עולם המופעים היהודי. אלו מופעים שסללו את הדרך לכל ההופעות המוזיקליות היהודיות מאז שנת 1987. ומאידך, יש מרכיב אחד במופע השנתי הזה שמתעלה על המופע עצמו, והוא הידיעה שבעוד כמה חודשים, בזכות התומכים ורוכשי הכרטיסים, מאות חניכים מיוחדים יהיו במקום הכי טוב עבורם, בקעמפ הקיץ. ההופעה הקסומה הזו מכינה את הבמה לקיץ הקסום שלהם. לכן,

האסק

האסק 20: אברהם פריד, הלפגוט, ליפא שמעלצר, דוד גבאי, דדי גראוכר

האסק 21: פריד, הלפגוט, אוהד מושקוביץ, דודו פישר, האחים כ"ץ

האסק 22: יעקב שוואקי, ברוך לוין, הלפגוט, יהודה גרין, דוד גבאי וברוך לוין

האסק 23: אברהם פריד, ליפא, דדי

האסק 24: שנת הדואטים: פריד, ליפא, יהודה גרין, שלשלת, אוהד מושקוביץ, שלומי גרטנר, בני פרידמן

האסק 25: חצי יובל להאסק: פריד, ליפא, אוהד מושקוביץ, פרחי מיאמי, שלומי גרטנר

האסק 26: חוזרים להופיע ביחד: אברהם פריד ומרדכי בן דוד

האסק 27: פריד, אוהד מושקוביץ, ברוך לוין, בני פרידמן

האסק 28: יעקב שוואקי, אייבי רוטנברג, בני פרידמן, שמחה ליינר ודדי

האסק 29-30: יעקב שוואקי

האסק 31: פריד, אוהד מושקוביץ, משה לאופר, הרב ברוך צ"יט, יואלי דיקמן

האסק 32: יעקב שוואקי, בערי וובר, מרדכי שפירא, ישי לפידות

האסק 33: ישי ריבו, אברהם פריד, בני פרידמן, ירחמיאל ביגון

האסק 34: יעקב שוואקי, ברוך לוין, אברהם פריד

רוטנברג. שרנו יחד את 'אלוקי נשמה' ו'אחינו'. אבל מלבד המוזיקה המיוחדת, היו גם כמה גימיקים בלתי נשכחים: אני זוכר שבאחת השנים הופעתי עם ליפא, שהיה אמור לשיר שם את השיר 'וויק אפ' (תתעורר). באותה שנה הייתי הפתעה עבור הקהל, לא הודיעו שאני מופיע. והמפיקים עשו גימיק: הביאו מיטה על הבמה, ואני שכבתי על המיטה הזאת. באחד הקטעים ליפא היה אמור להגיד לי: וויק אפ (תתעורר, תקום), ואז הוא היה אמור להקים אותי מהמיטה, ושכל הקהל יראה שדדי היה זה ששכב במיטה. זה היה צריך להיות ההפתעה של הלילה. ובכן, הגיע הרגע במופע, סגרו את הוילון, הכניסו את המיטה וכיסו אותי בשמיכה, ואז ליפא אומר רגע לפני השיר: הו! יש פה מישהו שישן, אולי אשיר לו את השיר וויק אפ? וכולם בקהל צעקו: כן, כן! ליפא בא להקים אותי מהמיטה - ואז שקלתי הרבה יותר מהיום - והוא פשוט לא הצליח להרים אותי... אז במקום להרים אותי, הוא נשכב לידי במיטה. בקהל כולם חשבו שזאת היתה התכנית, אבל לא, התכנית היתה 'להעיר' אותי חזק ולהקים אותי מהמיטה".

והוא נזכר בעוד גימיק שהיה. "כולם ידעו שאחרי המופעים שלי בהאסק אנחנו כולנו הולכים לאכול במסעדה שהיתה אז במנהטן, 'כושר דילייט'. באחת השנים החלטנו לעשות מזה גימיק. באמצע המופע שלי אמרתי לקהל שאני רעב, ואני הולך לעשות כעת הזמנה מכושר דילייט. עשיתי את עצמי מדבר בטלפון ועושה הזמנה. מבעוד מועד שכרנו איזה שחקן מקצועי, והוא הגיח כמה דקות

יובל סטופל השרשרת נמשכת

ישנן תחנות בהן כל מוזיקאי הנמנה על ז'אנר המוזיקה החסידית חייב לעבור ולחוות, בבחינת "עם שאינו יודע את עברו, עתידו לוט בערפל".

מופע 'האסק' הוא לבטח אחת מהן.

הורתם ולידתם של מופעי הזמר החסידי במתכונתם הנוכחית וקיומם תחת כל עץ רענן, נזקפת לזכותו של מופע 'האסק'. הוא היה שם תמיד, ראשון לקבוע סטנדרטים חדשים ליצירות, להתחדשות ולשיתופי פעולה חוצי סגנונות.

הייתי שם מספר פעמים. לראשונה, כצופה, בטרם מלאו למופע את עשרים שנותיו הראשונות. פס קול ילדתי, קם ונהיה למוחשי מול עיניי, צרוב בכישרונם הרב של שייע מנדלוביץ' וישראל לאם.

יעבור עוד למעלה מעשור של מופעים, עד שאשוב לבמת 'האסק' והפעם כמשתתף.

הזמנים השתנו! בעידן שבו לכל ארגון יש 'מופע האסק' משל עצמו, בניית ליין אפ אטרקטיבי וחדשני הוא לא דבר של מה בכך.

למשימה הזו גוייס אז אלי גרסטנר, שבמרץ ובכישרון רב, 'השיב לב אבות על בנים' ורקח תוכנית שמחברת את דור המייסדים של המוזיקה החסידית לצד אלו שמובילים אותה כיום.

עוד נמשכת השרשרת! מזל טוב 'האסק'!

שלמה קרליבך ע"ה ומרדכי בן זוד על בימת האסק

החזון שלנו עבור מופע האסק הוא להביא לקהל שלנו חוויה מוזיקלית מיוחדת במינה. המטרה שלנו היא להתעלות על כל מה שהעולם הדתי ראה בעבר".

איך עושים את זה?

"זו אכן מטרה שאפתנית, וכדי להשיג אותה, אספנו את המייטב של הטובים ביותר, מומחים בכל תחום, ממוזיקאים וזמרים ועד לתאורנים, והכל במאמץ משולב להעלות את הרף עוד יותר. צוות ההפקה עשה את כל מה שאפשר כדי להעניק לקהל שלנו חוויה שאין כמותה וערב מוזיקה אגדי. כל בחירת שיר, כלי נגינה וכל רגע במופע, מתוכננים לפרטי פרטים. יהיה לנו כמה דברים ייחודיים, כולל מופע של מנטליסט ידוע מישראל, כדי להביא את האירוע לרמה חדשה ולתכנן מופע שייגע בכל סוגי הרגשות".

לדברי שטיינמץ, "בנוסף לצוות ההפקה המקומי הענק, יותר מ-40 אנשים עובדים מסביב לעולם כדי לגרום למופע השנה לקרות. זו הולכת להיות חוויה מוזיקלית ייחודית, כזו ששוב תעלה את הרף של מה שהעולם הדתי והחרדי ראה בעבר".

"שלומי שטיינמץ התקשר אליי בתחילת חודש אלול ואמר שיש הפקה גדולה על הפרק", מספר מפיק התוכן המוזיקלי, דויד קרומבי. "הוא ביקש שאני אקח על עצמי את נושא הויז'ן (החזון) המוזיקלי של האירוע, ועדיין לא סיפר לי שמדובר בהאסק... הוא פנה אליי אחרי שראה את ההפקות המוזיקליות הקודמות שעשיתי, והוא אמר שהוא לא ראה הפקות מוזיקליות כאלה, והוא אדם שעשה אירועים ענקיים, רק בחודש האחרון הפיק חמישה אירועים. רק אחרי חודש ויותר סיפר לי שמדובר בהאסק".

ומה חשתי?

"פחד מוות, באמת. זה אירוע עם הלחץ הכי גדול מבחינתי. כי כל האירועים שעשיתי עד היום, אלו אירועים שאני יזמתי והפקתי והעמדתי אצלם את הרף. ואילו פה, אני נכנס לאירוע עם רף קיים, שהוא כבר גבוה גם כך, כמופע המוזיקה החסידית הגדול ביותר

בארה"ב ובעולם. אז כן, זה מאד מפחיד, זה אתגר עצום".

ועוד אתגר עומד למפיקים השנה יותר מכל שנה, הלא הוא הקורונה שמשאירה דברים רבים בחוסר ודאות: רשימת האמנים, למשל (שפורסמה בגיליון הקודם של "קול פליי" וכוללת את אברהם פריד, ישי ריבו, ליפא שמעלצר ואחרים). "רצינו השנה לשנות אסטרטגיה מבחינת הפרסום ולפרסם במודעות את שמות האמנים, אבל אנחנו לא יכולים לעשות זאת ממש עד הרגע האחרון כמעט. מאחר ואנחנו לא יודעים בוודאות שכולם יוכלו לבוא מחוץ לארה"ב ולא יצטרכו בידודים וכו'. אבל באמת, בזכות המוניטין העצומים של האסק, הצופים כל כך נאמנים עד שהם פשוט רוכשים כרטיסים 'על עיוור', בעצימת עיניים, בלי לדעת מי יופיע. במקביל, האתגר שלנו גדל, כי בשנתיים האחרונות היו כל כך הרבה מופעים חסידיים בארה"ב, עד שקשה מאד לרגש את הקהל, כי אין משהו שלא נעשה".

אז איך מחדשים?

"מנקים. מנקים את כל מה שהוא קיטשי ונעשה בעבר, את כל האובר' שהיה במופעים האלה, וגם אני עצמי עשיתי בעבר. למשל, במופע 'הצלה:טון' שנמשך שעות ארוכות, הופיע כמעט כל זמר קיים. כעת, להאסק, הגעתי דווקא עם הדעה שבמקום להציף זמרים שכל אחד מהם יופיע רבע שעה בלבד, אני רוצה ליצור משהו אחר, פחות זמרים, כך שכל זמר יוכל להתחבר יותר לקהל, לפתוח מנועים ולטפס קומה אחרי קומה עד שיגיע לתקרת ה'התפרצות' עם הקהל. אני לא רוצה הרבה דואטים ודברים קיטשיים מדי. מצד, הייתי מביא שני זמרים בלבד, אבל הקהל האמריקאי עדיין לא בשל להעריך את זה. אז כן, הייתי צריך להביא גם מנטליסט (קוסם) מפורסם שיהיה חלק מהמופע המוזיקלי ויוסיף תבלין, כדי לעמוד בציפיות. כעת, מבחינתי, העיקר הוא להביא לקהל תחושת נוחות כזאת, ביתיות, להביא לחיבור אמיתי עם הקהל. במילים אחרות: להביא לכאן את האווירה הישראלית".

מיכאל שטרייכר מציג:

קולו הבלתי נשכח של זמר עולם הישיבות, ר' **מיכאל שטרייכר**, נעלם מהמפה בשנים האחרונות, כעת הוא מספר לאן נעלם וגם מצהיר: "אני חוזר להופיע" ● באולפן הקלטות במודיעין עילית הוא מקליט חומרים חדשים, מנסה לשחזר את הצלחת הלהיטים מפעם, וגם רוצה

לעבוד עם הדור החדש במוזיקה החסידית ● בראיון מיוחד הוא נזכר במופע הבלתי נשכח בבני ברק, מגלה מדוע כמעט ולא הצליח לעלות על הטיסה לארץ ומספר מדוע הוא מרגיש שהוא מתחיל כעת את הקריירה מחדש

יהודה רוזנבוים

צילומים: נתן איבגי, נוסטלג'יק הפקות ומארכיון גדעון לוין

*התחלה מחדש של קריירה, לאחר הפסקה לזמן-מה

המילה

כל מי שגילו עולה על 35, מתקשה לשכוח את שיריו האהובים של מיכאל שטרייכר עליהם גדל. אינספור להיטים הנפיק הזמר שכונה "הזמר של בני הישיבות", שירים שנכנסו לפס הקול הישיבתי שלא ממהר לקבל שירים חדשים. "אנא עבדא", "כח התורה", "שירו של אבא" ו"אלוקי נשמה", הם רק חלק מעשרות הלהיטים של שטרייכר. אבל עם כל הכבוד ללהיטים הגדולים ההם, שטרייכר הצליח להכניס שיר אחד מיוחד אל המקום המקודש ביותר: אל בית הכנסת. זהו כמוזן השיר "אין ערוך לך", שאין בית כנסת ליטאי, ואפילו חסידי, בו לא משוררים בשבת בבוקר את "אין ערוך" ו"ק'ל אדון" במנגינה הזאת. והיה גם את "רוא דשבת", שיר שאין סעודה שלישית שלמה בלעדיו, ועוד אינספור שירים גדולים בקולו הייחודי של מיכאל (מייקל) שטרייכר.

אלא שהשירים ההם יצאו כבר לפני למעלה מ-20 שנה ויותר, ושטרייכר עצמו - כמעט ונעלם מאז. הוא אמנם הוציא פה ושם שירים ופרויקטים שונים, אך בהפקות זולות שלא זכו להצלחה יתירה. בתוך הוא גם עבר תהפוכות שונות בחייו ועבר מארה"ב לישראל ואז חזר

בה זוכר אותו הקהל שמילא את האולמות בזמנו. לחייו המגולחות דאז, כזמר ליטאי, עוטות היום זקן עבות. הז'קט הקצר החלף בחליפה חסידית ארוכה, וכך גם המראה כולו. מייקל שטרייכר הזמר הליטאי המצליח של שנות ה-90, הפך לר' מיכאל שטרייכר, זמר חסידי שעכשיו עושה את צעדיו המוזיקליים מחדש.

את שטרייכר אנחנו פוגשים באולפן של גלעד פוטולסקי במודיעין עילית. בכל פעם ששטרייכר מגיע לארץ, הוא שוהה באולפן הזה שעות ארוכות - למעשה רוב היום. הוא מקליט בו עוד ועוד יצירות ושירים, שחלקם עולים לרשת וחלקם ממתנים לזמנם המתאים לראות אור עולם. כעת, למשל, הוא מקליט את נוסח התפילה מהחל ועד כלה ומצהיר: "זו עבודה לשנים, אנחנו רק מתחילים אותה כעת".

אנחנו פוגשים אותו יום לפני המופע הראשון שלו בסדרה בביתר עילית, מופע ראשון אחרי זמן רב. "למעשה היתה לי מחשבה כבר להתחיל לחזור להופיע לפני כשנתיים, אבל אז התחילה הקורונה, וכבר אף אחד לא יכול היה לבוא להופיע כאן. גם כעת מסובך מאד להגיע.

באירוע בביתר עילית, החודש (צילום: דוד מנדלסון)

באולפן, עם המפיק דגדגן לוי והמעבד נסי ברטס עם דגדגן לוי (משב ליד שטרייכר) באירוע בארץ בשנת תשנ"א

עם ר' דוד ורדיגר ד"ל ובנו מרדכי בן דוד

אם לא מילאת בדיוק את טופס הכניסה לארץ, לא נותנים לך להיכנס. כך גם היה אצלי: היה לי כבר כרטיס טיסה ומילאתי את הטופס הנדרש, אך מסתבר שלא מילאתי אותו כראוי וסורבתי לטוס. רק אחרי זה עזרו לי למלא שוב את הטופס, ואז יכולתי להגיע לכאן, אחרי כמעט שלוש שנים שלא הייתי בארץ".

שטרייכר אינו מחזיק באזרחות ישראלית, כך שבאמת הוכרח להמתין זמן רב עד שאושרו גם כניסתם של אזרחים זרים ארצה, ואכן הגיע בהזדמנות הראשונה שזה התאפשר - ואפילו הופיע כאן, כאמור. "תראה, אני עכשיו בהחלט רוצה לחזור לעסקי המוזיקה, לשיר יותר, להופיע יותר. הוצאתי במשך השנים עשרות אלבומים, עם הרבה מאד שירים, ויש לי מה לתת בהופעות. בקיץ האחרון היה לי סיבוב של 12 הופעות במלון בארה"ב, וזה באמת הזמן לחזור להופיע גם בארץ. מי שארגן את הנופש ההוא אמר לי שאף פעם הוא לא הזמין זמר יותר מפעמיים בשנה, ואילו אני הייתי 12 פעמים בתקופה ההיא, ולקהל

לארה"ב, אבל הקהל הגדול שאהב לשמוע את שיריו של שטרייכר שאל את עצמו: למה הוא נעלם? למה הוא לא מוציא עוד שירים?

ובכן, הנה בשורה: ר' מיכאל שטרייכר לא נעלם. הוא כאן לדינו כעת, במודיעין עילית, והוא מצהיר: "אני כאן כדי לחזור". לראשונה אחרי שנים רבות, הופיע כאן בארץ במהלך חנוכה האחרון - ב-3 הופעות שונות: בביתר עילית ובהיכל שלמה בירושלים, במופע נוסטלגי מיוחד "בימים ההם בזמן הזה", עם האחים שמואל ואריה ברונר ובניהולו המוזיקלי של יואלי דיקמן, וגם, כמוזן, במופע ישיבישיר בבניני האומה, שם הזמין לשיר סולו בשיר "לא אמות כי אחיה", אותו שר גם במקור, יחד עם מרדכי בן דוד.

"חזרתי לכאן אחרי שלוש שנים"

שטרייכר חזר כעת למוזיקה החסידית, כשהוא קצת שונה מהצורה

ברק הוותיקים אולי יזכרו את שמחות בית השואבה שהייתי עושה בשכונת קרית הרצוג. הייתי מופיע מעל גבי משאית, והמונים הגיעו לשמוח ולשיר איתי. אבל מה, איך שסיימתי את ההופעה, לא יכולתי לדבר. בזמנו הופעתי גם כשלא היה לי כח, כי הייתי צריך את הכסף. היום, אני לא צריך את הכסף, אבל מתגעגע לבמה ולא יכול לחכות למופע הראשון מחר. כי אני יודע כמה המופעים האלה משפיעים על אנשים.

"לא אחד לא שניים ניגשו אליי במשך השנים, אלא אינספור אנשים. אחרי כל הופעה, בכל פעם מחדש אני פוגש מישהו שאומר לי: אתה לא יודע מה השירים שלך עשו לי. אחד אמר שחזר בתשובה בזכות 'אין ערוך', אחר אמר לי שהיה שקוע בצרות צרורות והיה במרה שחורה, והשירים שלי הוציאו אותו מזה. אז וודאי, שרתי אז והמופעים והשירים עשו משהו לקהל, אבל עכשיו אני כבר מגיע כאדם אחר, עם שירה שמגיעה מהפרישות".

ופה מדבר שטרייכר על מסכת חייו בעשור האחרון, מאז גזר על עצמו פרישות - שהוא לא רוצה להרחיב עליה. עד לפני כשנתיים, בעצם עד הקורונה, שטרייכר נע ונד בין הריכוזים היהודיים ברחבי העולם, משתדל שלא להיות בכל מקום יותר משבוע, מגיע לחזק קהילות שונות, שר בישיבות, אבל לא שוהה זמן רב במקום אחד. "כשהתחלתי את הפרישות, התחלתי חיים אחרים. בהתחלה זה היה קשה, אבל כשאתה עולה לבמה, אתה נשמע ונראה אחרת. אתה מופיע כמו שצריך, מחובר למילים".

אבל למה אתה חי כך?

"אני הרבה פעמים אפילו ישן בואן (רכב מסחרי), אין זמן לישון! מי שיש לו זמן לישון על המיטה, הוא בטלן. כמובן, לא כל אחד יכול לחיות כך, אבל היום אני מרגיש שהכי טוב עבורי הוא לישון על מזרן פשוט על הרצפה, לא צריך יותר מזה. אני לא אשאיר אותך מסוקרן; למרות שאני חי בפרישות, לא זכיתי לנבואה, אבל כן משמייים לפעמים שמים לי מילים בפה, שאין לי איך להסביר אותן. אפילו הילדים שלי

לא האמינו למה שהם רואים. זו מעין חכמה מיוחדת לאדם שחי בפרישות.

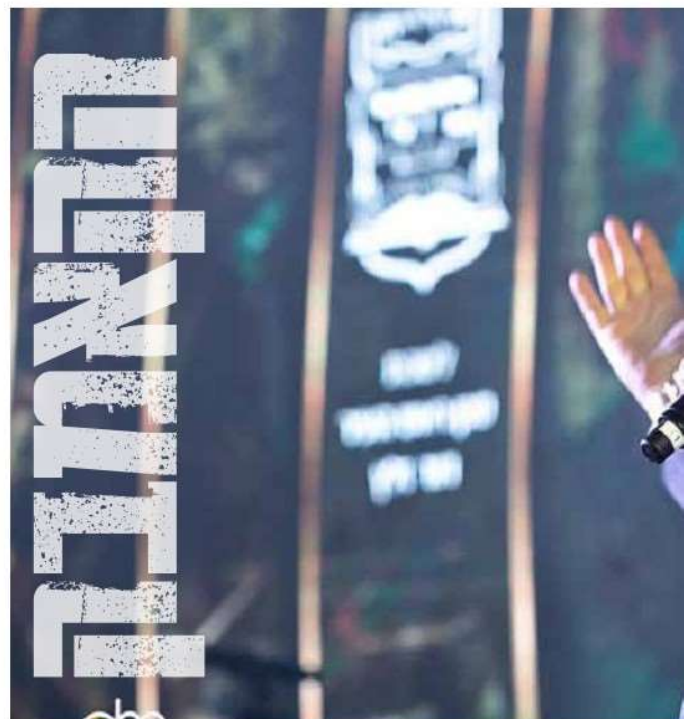
"לצורך בתי הכנסת האורחים שאני בונה וגם לשיבות בין הזמנים שאני מחזיק, אני מתרים אנשים שונים מכל העולם. רובם, אגב, מכירים אותי בשם 'רבאיי שם טוב' (השם שלי הוא מיכאל שם טוב שטרייכר). הם כלל לא מזהים אותי כמיכאל שטרייכר, הזמר מאז בקיצור, נסעתי לאנגליה, שם הלכתי ליהודי מסוים שנותן למטרות האלה בדרך כלל צ'ק של 180 פאונד, אבל אני רציתי שהוא יתרום יותר. ואז הוא נתן לי אתגר: אני רוצה שתגיד לי בן כמה אני, ואם תדייק - אתן לך כפול. אמרתי לו: תראה, אני לא נביא. אבל מצד שני רציתי את הכסף עבור המטרות החשובות האלה וזו היתה שעת רצון. אז מראש התניתי: אם אטעה בטווח של חמש שנים מהגיל שלך, עדיין תתרום כפול? והוא אמר, בהחלט. 'תקבל 360 פאונד אם תהיה קרוב בטווח של 5 שנים לגיל שלי, אבל תקבל עוד כפול,

ב"ה לא נמאס וכל פעם מחדש הם רצו עוד ועוד. אמרתי שם לקהל: אני יין ישן, ויין כזה רק משתבח עם השנים..."

"זרקתי את המיקרופון לעשר שנים, אבל בתקופה האחרונה אני חוזר לשיר, גם מקליט וגם מופיע. היו שנים שעסקתי רק במחיקה, וכעת אני משלב. עושה דברים למען כבוד התורה ולמען היהדות. למשל, אני בונה בסמוך למקום מגורי במונטיסלו, ניו יורק, לא רחוק ממונרו, בית הכנסת אורחים חדש. כל יהודי מהארץ שירצה לבוא להתארח שם, יוכל בשמחה. קניתי שם שטח גדול ואני בונה כמה בתי הכנסת אורחים. זה אזור שמתפתח מאד מבחינה חרדית, עוד ועוד משפחות חרדיות מגיעות לגור שם".

ולצד זאת אתה גם חוזר להופיע באופן סופי?

"בוודאי! וכעת בעז"ה עוד הרבה יותר מבעבר. לפני 20 שנה כשהופעתי, לא ידעתי איך להחזיק את הקול שלי. הייתי מופיע במופע ענק בגוש קטיף, יורד מהבמה ולא יכול להוציא הגה, גמור. כיום, אני קופץ על הבמה הרבה יותר, כמו צעיר, והקול שלי ב"ה

מגיע עד השמים, חזק וצלול. למדתי איך לשיר נכון. כעת אני כל יום שר באולפן, כולם שואלים אותי: אתה עוד עובד באולפן? בוודאי! אני כעת מתחיל את הקריירה שלי מחדש! נכון, תמיד אהבתי לשיר ולהופיע, לעמוד עם המיקרופון על הבמות, אבל היום אני ממש חי את זה. מחר, בביתר עלית, הקהל יראה את זה. היום אני יכול לשיר חמש שעות ולא להיות צרוד, ובזמנו, אחרי 40 דקות לא יכולתי כבר לשיר, וזה כי היום הקול מגיע מהראש".

כח מיוחד שמגיע מהפרישות

גם במופעים בשנים ההן היה קסם רב, היתה לך אנרגיה שלא היה לאף זמר אחר.

"זה נכון, הייתי עושה כל מיני גימיקים שונים. למשל, תושבי בני

מה עשית מבחינה מוזיקלית בקורונה?

"לחזור לכאן ולהופיע, כמובן, לא יכולתי, אז הופעתי בפני בחורים בישיבות שונות, בארה"ב ובעוד מקומות. עשיתי את זה ממש לשם שמים".

למה בעצם לא חזרת להופיע בארץ עוד לפני הקורונה?

"אני כידוע לא מופיע במעורב, ומשתדל גם שלא במופעים בהפרדה. המנהג הזה בארץ של אירועים לבני ישיבות בלבד שיכולים להתאים עבורי, הוא יחסית חדש, כמה שנים בודדות, ועד שהוא התחיל להתפשט - כבר התחילה הקורונה".

כששאלנו מה ישיר במופעים כעת בארץ, הפתיע שטרייכר: "בנוסף לכל הלהיטים מפעם, הבאתי איתי שיר חדש, בעצם - כעין שיר חדש: מילים ש'הלבשתי' לניגון ידוע של קרליבך. עשיתי זאת הרי גם בשיר 'מה טובו אהליך יעקב', שהוא ניגון של קרליבך שאני הלבשתי

כלומר 720, אם תגיד את הגיל שלי במדויק'. ואז, רציני להגיד לו 58 - וברגע האחרון שיניתי בדעתי ואמרת לי: 61. הוא הסתכל עליי ושקת שתיקה ארוכה, ואז אמר לי: מחר אני נהיה בן 62... אתה שומע מה זה? וזאת לא נבואה. הכל זה כח התורה וכח הפרישות".

"הופעתי בפני בחורים בישיבות"

כיום, כשהוא מאתחל לדבריו את הקריירה שלו מחדש, גם הוא כבר אינו צעיר וכבר בן 61, אבל יש לו רצון שוב לכבוש את השוק, לעלות על עוד ועוד במות, לשיר ולרגש. "אני רוצה להיות כאן מחדש, להיות בארץ ובאזור לפחות חצי שנה בכל שנה. אני בן אדם שרגיל לזוו ממקום למקום, וכך אכן עשיתי עד הקורונה, אבל כעת אני מרגיש שהשליחות שלי היא לחזור ולשיר, ובאמת אני לוקח כעת הופעות

בשמחת בית השואבה של מישקולץ בפתח תקווה, לפני כ-15 שנים

בשמחת בית השואבה

עם גדעון לוי וחברים. בהשקת אחד מאלבומי הראשונים

לאחר מופע בברוקלין. מימין לשמאל: שיינע מנדלוביץ', שלי לאנג, מיכאל שטרייכר, יוסי פיאמנטה ז"ל, גדעון לוי

עליו את המילים והיום כבר מפורסם כ'מה טובו'. כעת לקחתי ניגון אחר שלו, והלבשתי עליו את המילים 'בשם ה' אלוקי ישראל מימיני מיכאל... יברכה ה'. אני רוצה לברך את הקהל אחרי כמה שנים שלא יכולתי להופיע בפניו".

ושאר השירים?

"שאר השירים יהיו הלהיטים מפעם ואני מוסיף עוד להיטים ישנים שאינם שלי שהדור של היום פחות מכיר, למשל 'תינצל נפשי' שאף פעם לא שרתי במופע, וזה חידוש. שאר השירים יהיו השירים שלי, כמו 'כח התורה' ושאר הלהיטים הישנים".

הבעיה היא שבחור ישיבה צעיר לא בהכרח מכיר אותך, משום שאתה כבר די הרבה שנים לא הופעת או הוצאת חומר חדש.

"אבל הם כן מכירים את השירים. הייתי כאן יום אחד באולפן עם גלעד, ושמעתי ילד שמצביע אלי ואומר לחברו: אתה יודע מי זה? זה מיכאל שטרייכר! וזה כי האבא משמיע את השירים שלי לילדים. ויש גם בחורים שרוצים לשמוע מחיקה נורמלית ומאזינים לשירים שלי.

הסינגל האחרון שלו, נקרא 'ר' חיים שיש בהם יראת שמים", והוא מוקדש לדמותו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, איתו מתייעץ שטרייכר תכופות, גם בהחלטות שנגעו במשך השנים לקריירה שלו. "שאלתי לאחרונה את ר' חיים שאלה, והוא הורה לי לפרסם את הפסק שלו בכל העולם: הוא הורה כי אסור לשיר שירים משיר השירים, ושזה ממש איסור גמור. אני אומר את זה בכל מקום בו אני מופיע ושר. העבודה שלי היום היא לחזק את האנשים שאני מופיע בפניהם, וכמובן לחזק גם אותי. אני לא עושה את זה בשביל כסף.

"אגב, עשיתי את זה כל השנים. בהופעות שלי, תמיד חילקתי לקהל את האלבומים שהוצאתי באותה תקופה, ואנשים לא הבינו. שאלו את עצמם: אם הוא מוציא אלבום, הוא לא רוצה למכור אותו? אבל אני הבנתי שאם אני נותן לבן אדם את האלבום במתנה, הוא שומע את זה יותר. הקול זו מתנה משמים שקיבלתי, ואני צריך להעביר אותה הלאה. אני למשל זוכר שקיבלתי פעם באופן אישי אלבום במתנה מהחזן משה שטרן, ואת האלבום הזה לא אשכח כל החיים, כי שמעתי אותו שוב ושוב".

אני מחפש כל השנים שירים כמו 'אין ערוך'.

"עם זאת, אני בהחלט מסכים איתך שכדי שהצעירים יכירו, צריך חומר חדש. נתת לי כעת חשק ואני צריך לחשוב מה לעשות. תראה, אני רוצה לחזור ולשיר יותר מכל האנשים שרוצים לשמוע אותי. זאת מתנה שהקב"ה נתן לי ואסור לי לא להשתמש בה. זה לא קול שלי אלא של הקב"ה".

אחרי ששוחחנו, התברר כי שטרייכר אכן היה רציני לחלוטין. יומיים לאחר מכן, הוא שיגר לנו תמונה בה הוא נראה עובד באולפן עם גלעד פוטולסקי, והפעם על שיר חדש בהחלט, כך שיש למה לחכות.

עשרות אלפים בבני ברק

ר' מיכאל, מה ההופעה הכי זכורה שלך מכל השנים?

"שמחת בית השואבה היא בקרית הרצוג בבני ברק, שעשיתי אותה שנה אחר שנה במשך שלוש שנים. בפעם הראשונה הייתי צעיר באמצע שנות ה'20. באתי לבני ברק, וכל הרחובות היו מפוצצים, פקק אחד גדול, והרבה משטרה. לא נתנו לי לעבור. שאלתי שוטר: למה לא נותנים לעבור? יש לי פה הופעה! והשוטר אמר: יש זמר שמגיע מאמריקה לשיר כאן, מייקל שטרייכר... לא ידעתי שכך יהיה, חשבתי שיבואו 500 איש, אבל הגיעו לשם עשרות אלפי אנשים. זה היה לא נורמלי. לא שוכחים דבר כזה".

ולסיום, שיר שאתה מחובר אליו במיוחד?

"השירים שבני הרשקוביץ הלחין, בראשם כמובן 'אין ערוך' ו'רזא דשבת', אבל גם את 'ומפני חטאינו' שהלחין בני ושר גלעד פוטולסקי. כשישבתי עם בני,

כמעט בכל יום חמישי בערב, הוא נתן לי שיר, ואתה לא יודע מה זה עשה לנשמה שלי. כמובן, לא רציתי להגיד לו שאני אוהב מאד את השירים שלו, כדי שלא יבקש יותר כסף על הלחנים... אצל בני, בכל שיר היה חידוש, שום דבר לא היה פשוט ורגיל. בעיניי הוא היה אפילו דרגה יותר גבוהה מקרליבך, כי קרליבך היה פשוט מאד וברור שכל ילד בגן יכול לשיר את השירים שלו, ואילו אצל בני - הגם שהיה מדובר בשירים מורכבים, עדיין היה קל לשיר אותם, וזאת היתה הגאונות שלו".

הזמן מתאחר, שטרייכר צריך להתחיל את ההקלטות באולפן עם אפרים פוטולסקי, בנו של גלעד. "אפרים מוזיקלי מאד, עבדתי איתו פה אתמול עד 1 בלילה. הוא מבין את כל העמקות, מה אני רוצה בכל שיר. גם יואלי דיקמן מבין אותי, ואני שמח להופיע איתו כעת. הוא היחיד שאני רק משוחח איתו בטלפון ומסביר לו מה אני רוצה במופע, והוא כבר מבין את הכל מיד. אני שמח שהכל יוצא בצורה מקצועית כל כך, כי אני רוצה לחזור ולזכות את עם ישראל בעוד מופעים ושירים טובים, עוד שנים רבות אם ירצה ה'". ■

אני הולך כאן לבית הכנסת ופוגש כל פעם מישהו שמחמא לי על שיר אחר שלי. יש קהילה גדולה ב"ה של בני תורה שרוצים לשמוע דווקא אותי, אני יודע את זה. אני לא מנסה לשכנע את האחרים שרוצים דברים אחרים לבוא להופעות שלי. אומרים לי רבים שאצלם אין שבת בלי 'רזא דשבת', אז אם הבחורים, שמכירים את השיר הזה משולחן השבת, ישמעו אותו מהאדם שהביא את השיר הזה לעולם וביצע אותו, זה משהו אחר בשבילם, הרבה יותר עוצמתי. אתה שומע היום זמרים שלא למדו תורה ולא למדו מוסר שרים שירים כאלה, אבל יש גם אפשרות אחרת".

כיום, כאמור, שטרייכר מתגורר במונטיסלו, ניו יורק (הגם שרוצה כעת להישאר בארץ, אם יהיו הזמנות להופעות). "יש בית מדרש של סאטמר קרוב לבית שלי, ואני לומד שם כל יום שיעורי תורה קבועים. בסאטמר גם אוהבים לשמוע אותי שר, אפילו המשפחה של

הרבי עצמו, רצתה שאבוא לשיר אצלם במונרו הסמוכה".

אבל אולי צריך גם שירים חדשים, שהדור הצעיר יכיר אותך כראוי.

"סייג לחכמה שתיקה, אבל אני חושב על כך. 20 שנה הלכתי למחיקאים ידועים, ושילמתי סכומים מעטים על שירים ענקיים. היום מלחינים רוצים ממך 10,000 דולר לשיר טוב. מה זה? אתה יודע כמה שילמתי למלחין ר' בני הרשקוביץ ז"ל על רזא דשבת? 30 דולר! ועל אין ערוך? 60 דולר, זה הכל! אם אתה מביא לי היום 10 שירים טובים, מחר אני כבר עובד על עיבוד שלהם ומקליט אותם. אם תביא לי שירים טובים, ברור שאני אעשה תקליט. אבל בשביל זה צריך שירים כמו רזא דשבת. רוב השירים הטובים שלי היו מבני הרשקוביץ, כי זה היה הסגנון שלי, והיום אין כאלה שירים, כי הוא כבר נפטר. גם אם תביא לי מיליון דולר לשיר שיר שאני לא אוהב, לא אעשה זאת, כי כאמור, אני לא עושה את זה בשביל כסף. היו לי הצעות גדולות לשיר שירים בכל מיני אלבומים, ולא עשיתי. אבל כן,

מוזיקה לפי הספר

הוא הוסמך להוראה, ניצח על מקהלת הילדים "שירה חדשה" אבל בשנים האחרונות הוא משקיע את מירב זמנו בכתיבת ספרים, שכולם הופכים לרבי מכר כמעט עם יציאתם לאור • הכירו את הרב־אמן־סופר וגם מנצח מוזיקלי לשעבר **נחמן סלצר**, שהחל את ילדותו כסולן בלהקת פרחי מיאמי, וכיום לן באוהלה של תורה וגם אוהז בעט הסופרים

יונתן ריגלר

"הצלחות לא באות מזה שיושבים בבית ולא מנסים, אלא מזה שיוצאים החוצה ולוקחים סיכונים"

המעבר ארצה בגיל הזה היה עבורו לא פשוט. "זה היה קשה, וזה כנראה הגיל הכי גרוע לעבור בו. יום אחד אתה סולן ב'פרחי מיאמי', ויום אחד אתה בישיבה בבני ברק שכולם מדברים בה בשפה שאתה לא מבין. אבל אגיד לך משהו: היום, כשאנשים רואים נערים של"ע עוזבו את הדרך, תמיד אומרים שבאיזהו מקום זה מגיע מהשפעה של ההורים. אבל אם אתה מרגיש, וכך אני חשתי, שהוריך עושים מה שעושים בשבילך כי הם חושבים שזה הכי טוב עבורך, גם אם למעשה קצת קשה לך, לא תישבר".

את לימודי הישיבה הגדולה עשה בליקווד, 'תורה אור' ובמיר, ומעט אחרי חתונתו קיבל 'סמיכה' מהרה"ג יצחק ברקוביץ', שכינה כרבה של שכונת סנהדרייה המורחבת בירושלים. עד היום הוא לומד בכולל ליד מקום מגוריו בבית שמש.

אל המקלה החדשה שייסד בזמנו, לפני קרוב ל-20 שנה, הגיעו ילדים ממוצא אמריקאי מהר נוף ומטלז'סטון, כשעל המקלה נמנו ילדי אותה משפחה, שהיו בתחילה הגרעין של המקלה. עם הזמן, ועם התפתחות רמת בית שמש שהוצפה אט אט באמריקאים שעשו עלייה לארץ, החלו להגיע אל המקלה ילדים רבים מבית שמש, וסלצר, שבעצמו גר בבית שמש, החליט להקל על עצמו ועל הילדים והעביר את עיקר החזרות ופעילות המקלה לבית שמש. "תוך חצי שנה מפתחת המקלה, כבר הגיעו 70 ילדים", הוא מספר.

לאחר כשנה מהקמת המקלה, הפציעה המקלה באלבום חדש וראשון, שענה לשם "אחכה לו". הדיסק נחטף מעל גבי מדפי החנויות, כשבישראל מתלהבים ממקהלת הילדים החדשה שקמה בארץ. לאחר מכן הגיעו מספר אלבומים מצליחים נוספים. המקלה הצעירה כל כך הצליחה, עד שזמרים רבים וידועים, כמו יעקב שוואקי וליפא שמעלצר, השתמשו בילדי המקלה להקלטת קולות לאלבומיהם האישיים וגם אירחו אותה בהופעותיהם.

ממוזיקה לספרות

לעומת המלחין והמנצח נחמן סלצר, סופר הביוגרפיה, המתח וסיפורי ההשגחה נחמן סלצר, הוא דמות שונה לגמרי, שאך במקרה שוכנת יחדיו עם דמותו של מנצח מקהלת הילדים לשעבר.

הוא כותב וותיק ומוערך בעיתון "המודיע" באנגלית, שם הוא כותב טור קבוע, ועד היום הוציא - באנגלית - עשרות ספרים שנמכרו כמו

לפני מספר שנים, כמעט בו זמנית, יצאו שני מוצרים חדשים, שונים זה מזה במהותם: האחד היה אלבום חדש של מקהלת הילדים "שירה חדשה". על כל הלחנים באלבום ההוא, היה חתום איש אחד: מנצח המקלה, נחמן סלצר.

וללא קשר, ממש באותו זמן יצא לאור ספר מתח חדש אל שוק ספרי הקריאה החרדיים, ספר העונה לשם "הרשת" וכלל בתוכו מעברים מהירים על פני תקופות ומקומות, כמה קצוות סיפורים ששזורים זה בזה, עלילה נפתלת וכל מה שספר מתח כולל. על החתום: נחמן סלצר.

לא טעיתם, סופר המתח ההוא, בו נפגשו הקוראים הישראלים לראשונה באותו הספר, לאחר שבארה"ב כבר נחשפו אליו הקוראים החרדיים מעל גבי 12 ספרים שיצאו באנגלית עוד לפני כן, הוא הוא זה שניצח על מקהלת "שירה חדשה". איך מתקשר ניצוח המקלה והלחנת שירים חסידיים לכתיבת ספרי מתח רוויי תהפוכות? על כך תוכלו לקרוא בהמשך.

בינתיים סגר סלצר את המקלה, עוד מעט תשמעו למה, והחליט להתמקד בכתיבת ספרי ביוגרפיה על אישים חרדים מעניינים שחיים איתנו, ספרים שהפכו ללהיטי ענק אחד אחרי השני ונמכרו בעשרות אלפי עותקים, כמובן לצד ספרי המתח וסיפורי ההשגחה ושאר הספרים שהוא מוציא מפעם לפעם.

האמת היא שהעיסוק הראשון של סלצר שנים אחדות לאחר נישואיו, היה מוזיקה, כאשר פתח מקהלת ילדים בירושלים. "הכרתי משפחה בירושלים שהיו בה ארבעה אחים שיודעים לשיר, והם דחפו אותי לפתוח איתם מקלה חדשה", הוא מספר. סלצר עצמו, שגדל בילדותו בארה"ב, שר בתור ילד במקלה הילדים המפורסמת "פרחי מיאמי" (לבקיאים: סלצר סולן בשיר 'אני מאמין'), והקמת המקלה החדשה הייתה עבורו סוג של המשך - כאשר הפעם הוא עומד מן הצד השני של המנצח. עד גיל 14 גדל כאמור בארה"ב, ובגיל 14 עשה עם הוריו עלייה לארץ הקודש.

נחמן סלצר עם חלק מספריו

"אין כמו לעמוד על במה בסיום הש"ס בנייני האומה ולשיר 'תורת ה'"

מרצה בפני בחורי ישיבת בארה"ב

מרתקים. בקיצור, סלצר ניטע כולו בתוך אדמת הספרות והעיתונות. איך מגיעים אליך כל אותם סיפורי השגחה שאתה כותב עליהם? שאלנו את סלצר. "היכן שאני לא הולך, אנשים מספרים לי סיפורים כאלה", הוא מספר. "אני מגיע לאירועים שונים, חתונות ושמוחות, בארץ ובארה"ב. בכל מקום, ב"ה, אנשים מכירים אותי ומציפים אותי בסיפורים, שחלק אכן כתבתי וחלק אכתוב בעתיד".

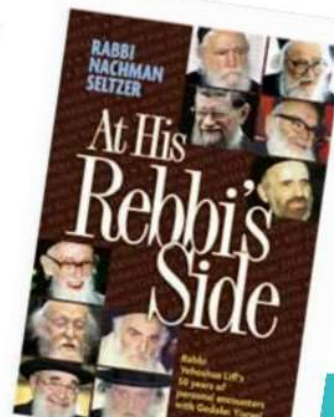
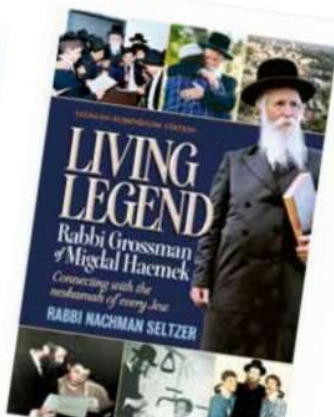
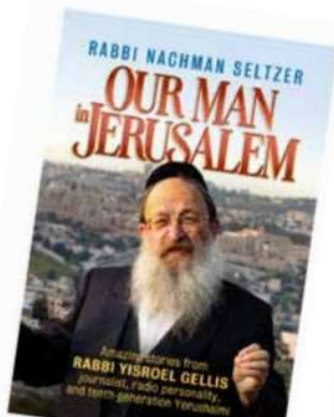
בשנים האחרונות, זנח כאמור את המקלה וכמעט לגמרי את עולם המוזיקה, והוא מתמקד בכתיבה. "את המקלה סגרתי לפני כשנתיים וחצי. כל השוק השתנה, וכבר לא היה שווה להוציא דיסקים. זה מין מעגל כזה: לא שווה להוציא דיסק, אתה לא מוציא, ובגלל זה גם אנשים פחות שומעים על המקלה וכבר יש פחות הופעות. במקביל, כל המחיקה שלנו השתנתה. נכנסו שני סגנונות עיקריים במחיקה היהודית: או המוזיקה החסידית האמיתית של החסידים, או היהודית ישראלית, כמו ישי ריבו, חנן בן ארי וכדו'. ואני לא הייתי מעוניין לשנות את כל הסטייל שלי. אל תשכח שכל השנים האלה עסקתי במקביל גם בכתיבה וספרות. אז לא היה לי חשק להתחיל להמציא את עצמי מחדש כל שנתיים בעולם המוזיקה. אמרתי לעצמי: עבדתי עם המקלה במשך זמן רב, כ־15 שנה, וכאלף ילדים עברו דרכי במקלה. עשינו המון. שרנו בהרבה מאד אלבומים של זמרים, הוצאנו חמישה אלבומים משלנו, ועשינו הרבה דברים טובים. אבל תכלס, הגיע הזמן להגיד די".

אבל חוש מוזיקלי עדיין יש. ממש בחודש האחרון הוצאת את השיר "המסע לראדין", לקראת אירועי סיום לימוד המשנה ברורה בסוף החורף.

לחמניות טריות, ובכך הפך, ככל הנראה, לסופר החרדי הנקרא ביותר בארה"ב.

שלב הכתיבה בחייו, הוא מספר, החל בערך בגיל 23, כאשר למד בכולל הלכה בירושלים, ויום אחד החברותא שלו סיפר לו סיפור מרתק על ידיד משותף. "וואו, זה ממש סיפור לספר שלם", אמר לו אז סלצר, ולא התעצל. תוך תקופה קצרה יצא ספר־מתח שתיאר, בשינוי פרטים כמובן, את מאורעות אותו סיפור שסיפר לו החברותא. הספר יצא בארה"ב, ולמרות שלא היו לו יותר מדי ציפיות, הוא נהיה להיט גדול בארה"ב. "וואו אמרתי לעצמי: אם אוהבים את הסגנון שלי, מדוע שלא אכתוב עוד?". מספר סלצר. וכך התחיל לכתוב ספר נוסף.

במקביל, החל בתוך זמן קצר לכתוב גם עבור "המודיע" באנגלית. "בסוכות של אותה שנה הגיע ארצה חבר של אבי, יהושע ליימן, מראשוני שוק הספרות החרדית, ובאותה תקופה החל לצאת לאור עיתון חדש, וליימן, ששמע עליי, ביקש ממני כמה סיפורים לעיתון. התחלתי אכן לעבוד אתו, אך תקופה קצרה אחר־כך, העיתון נסגר. אבל אז, אחרי כמה חודשי כתיבה בעיתון, הרגשתי מספיק בטוח לצלצל ל"המודיע". יצרתי קשר עם עורכת המהדורה באנגלית, והיא שאלה אם אני סופר. אמרתי לה: 'הגיליון האחרון של 'המודיע' לפניך? אם כן, תהפכי את העיתון ותמציא פרסומת לספר שלי בעמוד האחורי... שלחתי לה חומר, ואכן מצאנו כיוון משותף, וכתבתי סיפור ראשון ב'המודיע', סיפור שכל העולם דיבר עליו". אחרי תגובות אוהדות מאד מהציבור שמאד אהב את הסגנון, המדור ב'המודיע' נהיה לקבוע, ומני אז ועד היום כותב סלצר ב'המודיע' סיפורי השגחה מרתקים בכל שבוע. במקביל, המשיך סלצר עם כתיבת הספרים וכתב עוד ספרי מתח, ובשנים האחרונות התמקד בכתיבת ספרי ביוגרפיות

"אמרתי לה: הגיליון האחרון של 'המודיע' לפנייך? תהפכי את העיתון ותמצאי פרסומת לספר שלי!"

ספר, ואני אמרתי: מה פתאום? למה מישוהו צריך למות בשביל זה?"

הספר הראשון בסוגה הזו, נרקם כאשר ידיד של סלצר, ר' בנימין גרינגראס, שהיה קרוב מאוד להרבה גדולים כמו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ועוד, סיפר לו הרבה סיפורים עליהם, "ואז הוצאנו ספר בשם 'בתוך בתיהם', שמספר על הרבה חוויות שהיו לו בבתי הגדולים, כאלה שחיים איתנו וכאלה שלא, והספר הזה היה להיט גדול. אחרי זה יצא הספר על ר' יוסף וליס, מנכ"ל ערכים. הוצאנו שני חלקים של הביוגרפיה עליו, ומכרנו מהם יותר מ-50,000 עותקים. הוא אדם עם סיפורים דרמטיים שריתקו המונים. זה ספר שתרגמנו לעוד שפות נוספות חוץ מאנגלית, רק לעברית לא. וליס אמר שהוא בקושי יכול להסתובב בארה"ב, כשכולם מכירים אותו, והוא מעדיף להישאר לפחות בישראל קצת אנונימי."

"הספר הזה היה הפעם הראשונה שהוצאת 'ארטסקרול' הוציאו ספר על אדם חי. היתה התלבטות אם לעשות את זה, אך הם הכריעו שכן".

והספרים האלה מצליחים?

"פי מאה מספרי המתח ושאר הספרים. וזה כי ישנם, מסתבר, רבים מאוד שלא רוצים לקרוא דברים שהם לא אמיתיים, גם כי ספר מתח אתה קורא פעם אחת, וספר ביוגרפיה ניתן לקרוא פעמים רבות. אמנם אני כן מקבל תגובות שגם את ספרי המתח שלי קוראים יותר מפעם אחת, ועדיין, קוראים רבים שואלים את עצמם למה לא לקרוא משהו שהוא אמיתי. אין קייטנה או קעמפ, למשל, שלא המחזיר בהם קטעים מהספר על וליס להצגה אצלם. זה ספר שפתח דלת לשאר".

הספר על ישראל גליס יצא גם בעברית ("האיש שלנו בירושלים"), וגם הספר על הרב גרוסמן, שמכר באנגלית כבר יותר מ-25,000 עותקים, מתורגם בימים אלה לעברית.

מאיפה הרעיונות לאישים עליהם אתה כותב?

"לרוב זה מגיע ממני, בס"ד, אבל קורה גם שמזמינים ממני ספר. למשל, את ישראל גליס פגשתי בעת שכתבתי ספר על הרבנית יונגרייז, כי הוא עזר לה לפני 40 שנה בכמה עניינים. באתי אליו הביתה לראיין אותו לספר על הרבנית, ואז הבנתי שיש פה אדם שהוא מלא וגדוש בסיפורים על ירושלים. יש לו סיפור על כל סמטה, סיפורים שאנשים לא מכירים. וכך נרקם לו הספר איתו".

"כן, אבל זה לא היה כזמר. הגעתי לראדין עם 'דרשו' בתור סופר, וכתבתי על הנסיעה הזאת. הנסיעה הזאת לראדין מאד השפיעה עליי. אתה רואה את הרבנים הגדולים מתפללים, צועקים ובוכים שם, תוך שגשם חזק יורד על קבר החפץ חיים. ומיד כשחזרנו לאוטובוס, פתאום הפסיק הגשם והשמש יצאה, והיתה תחושה שהתפילות התקבלו. זה היה יום מאוד מיוחד, ומזה יצא שיר. ועדיין, לקח כמה שנים עד שהוצאתי אותו. כעת, לקראת אירועי הסיום, הוציאו ב'דרשו' כמה דברים, ובהם את השיר הזה. סיפרתי להם על השיר והם החליטו להפיק ולהוציא אותו. זה לא שאני מתחיל קריירה כזמר, פשוט שרתי את הסיפור שכתבתי".

ביוגרפיה על אנשים חיים

אז הוא עזב את קריירת השירה, אבל הדור הבא לא בהכרח. בנו חבר היום במקלה הילדים של שלום כינורי, וגם התחרה בתחרות שירי הילדים ה"מגיק קאס". "אני חושב שתחרות מהסוג הזה היא דבר טוב ובונה. נכון, אדם שהולך לתחרות לוקח סיכון, אבל מהסיכונים האלה נבנים אנשים. ובאמת, הבן שלי הגיע למקום השלישי. בתחילה הוא 'נפל' מהתחרות, אך 19,000 אנשים הצביעו בעדו שיחזור לגלגל הצלה, והוא חזר לחצי הגמר וקטף לבסוף את המקום השלישי. אני גאה בו שהוא לקח סיכון ובאמת הצליח. הצלחות לא באות מזה שיושבים בבית ולא מנסים, אלא מזה שיוצאים החוצה ולוקחים סיכונים. העניין הוא לנסות, לא לפחד מלנסות דברים ולהצליח. הקב"ה אומר לך: קח את הצ'אנס".

עוד מעט ייצא לאור הספר ה-40 שלו. בינתיים, כאמור, פנה לכתבת ספרי ביוגרפיה מרתקים, בהם על הגרי"ד גרוסמן, העיתונאי הצבאי הוותיק ישראל קצובר, מנכ"ל ערכים הרב יוסף וליס ואיש ירושלים הרב ישראל גליס. "אני הראשון שגילה את האפשרות לכתוב ביוגרפיה על מישהו חי. הרי תמיד אמרו שאדם חייב למות כדי שיכתבו עליו

מוזיקה לפי הספר

וכל מה שהוא עושה, כאמור, הוא בשילוב לימוד תורה עם חברותא וותיק, פעם בכולל במיר, והיום בבית שמש. "תמיד אהבתי לשלב את לימוד התורה ואת היצירתיות שבי, וחיפשתי תמיד לעשות את מה שאני אוהב לעשות", אומר סלצר. "צריך לשמוח בזמן שלומדים תורה, ולמצוא את הזמן לעשות גם את מה שאנחנו טובים בו. אם מעניין אותך רק לימוד תורה - אשריך וטוב לך. ואם אתה אוהב גם מוזיקה או ספרות, אז פשוט צרף את זה ביחד! זה גם מאוד חשוב".

אם התעניינתם איך נראה סדר יומו של אדם שגם מלחין, גם כותב ספרים ולעיתונים וגם לומד מידי יום בכולל - התשובה היא שפשוט צריך סדר יום מאורגן, כפי שאומר סלצר. בעבר, כאשר למד במיר, ניצל את הדרך לירושלים מבית שמש, לכתיבה במחשב הנייד הקטן שברשותו. "אבל בכל זמן ביום שאתה עושה משהו, צריך להיות מרוכז באותו דבר ולהתמקד בו", מסביר סלצר את סוד ההצלחה בעיסוק בתחומים רבים כל-כך, ועוד לא דיברנו על השיעורים שהוא מוסר מידי פעם בישיבות שונות.

מה אתה הכי אוהב לעשות מכל עיסוקי היצירתיים?

"קשה לענות. אני ב"ה אוהב כל דבר וקשה לי להגיד מה יותר. כמובן שאין כמו לעמוד על במה בסיום הש"ס בבנייני האומה או בהכנסת ספר-תורה בכותל יום לפני שבועות ולשיר 'תורת ה''. איזה 'גישמאק' זה! אבל זה גם גישמאק לפתוח את העיתון ולקרוא מכתבים שכותבים קוראים מכל העולם על סיפוריי. הייתי פעם באנגליה לצורך אירוע עם המקלה, והתפללתי מנחה בגולדרס גרין, והיה שם מגיד שיעור מסוים, לבוש פראק. אחרי התפילה הוא לקח אותי טרמפ ושאל אותי לשמי. כשאמרתי לו, הוא שאל אם אני זה שכותב ב'המודיע'. שתבין, זה היה מגיד שיעור חשוב, עם 'קהילות יעקב' ביד, והוא אומר לי שהוא קורא רק אותי ב'המודיע'."

"ראש ישיבת רבי חיים ברלין, הרה"ג אהרן שכטר, נוהג להזמין אליו בכל ליל שבת בחורים מהישיבה לסעודה, ובכל סעודה הוא דורש דברים על פרשת השבוע. בחור שהיה אצלו באחת הפעמים, סיפר לי שהיה לו 'המודיע' באותה שבת, והרב פשוט התחיל לדרוש באותה סעודה על הסיפור שלי... כך גם סיפר לי בחור שאביו הוא ראש ישיבה בליקווד, שבבין הזמנים אביו קורא את הסיפורים שלי. הייתה לי הרגשה מאוד מיוחדת כשמעתי את כל הדברים האלה. ראשי הישיבות הכי חשובים קוראים את הסיפורים שלי!"

מקהלת 'שירה חדשה', בזמן שסלצר ניצח עליה

ראש הישיבה דרש על הסיפור 'המודיע'

מכל ספרי הביורגריה שכתבת, על מה הכי נהנית לעבוד?

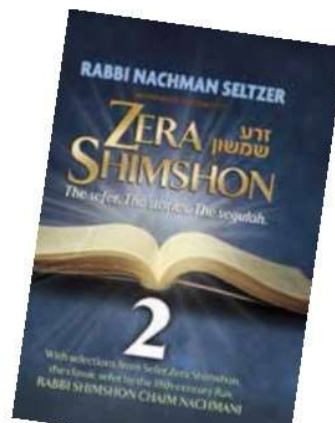
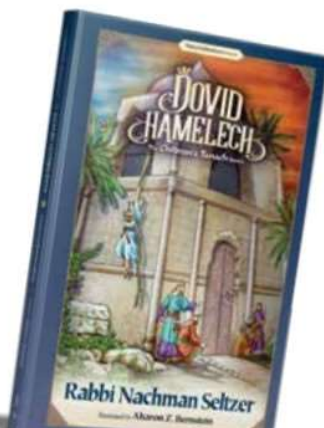
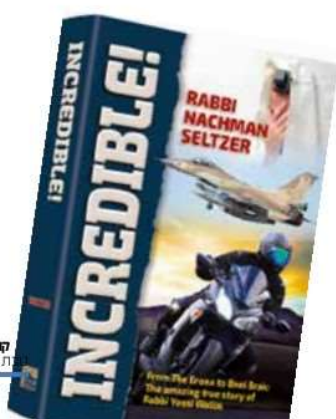
"העבודה על ספרו של הרב גרוסמן היתה מאוד מרתקת וכיפית, אבל גם על שאר הדמויות. כל אחד מהם הוא דמות ואישיות עשירה מאוד. גם העיתונאי ישראל קצובר הוא דמות מרתקת, העיתונאי היחיד שגרם לפירוק ממשלה בארץ, הוא אדם אגדי".

ומה יותר קשה לכתוב, ביורגריה או מתח?

"מתח, בוודאי, הוא הרבה יותר קשה לכתובה. כתיבת ספרי ביורגריה כוללת הרבה שעות של פגישות עם האנשים עליהם אני כותב והרבה שיחות טלפון, אבל בסוף, הסיפורים האלה קיימים, הם הרי קרו ואני שומע אותם מהמראיינים שלי. במתח, אני צריך להמציא הכל לבד, וגם לחדש כל הזמן".

יש עוד ספרים בקנה כעת?

"אני עובד על הרבה דברים במקביל. למשל, ממש בקרוב תצא הביורגריה על הגר"י שיינר זצ"ל, ראש ישיבת קמניץ, לקראת היארצייט שלו. ובקרוב יצא גם ספר עם תורות של ה'זרע שמשון' יחד עם סיפורים עליו. 'זרע שמשון' זה ספר שנכתב לפני 250 שנה על ידי הרב נחמני מאיטליה שנפטר בלי ילדים, והוא כתב בהקדמה של ספרו שמי שילמד בספר יזכה לפרנסה וילדים, נתן ברכה גדולה. ב'2007, מישהו סיפר לי סיפור ישועה מיוחד על הספר, שכבר לא היה מוזמן בחנויות הספרים, וכתבתי על כך בהמודיע, ובעקבות הסיפור הוציאו מחדש את הספר".

"ראש הישיבה אמר לי: השליחות שלך היא לשיר"

וכך, בגיל 15 וחצי התחלתי לשיר בחתונות, ובמשך שנים עשיתי רק חתונות ובר מצוות. ואז, אחרי כמה שנים, 5 שנים בערך, התחילו להזמין אותי להופעות, כי אהבו את האנרגיה שלי ומה שהבאתי לבמה. היום אפשר לומר שאני מגדיר את עצמי כזמר פופ. יש לי גם מקום של חזנות, במסגרתו אני משמש כחזן בבית הכנסת "דה שול" במיאמי, אבל "יוני זי" הוא באמת מותג של פופ.

התחלתי לשיר בשנת 2007 ולא מזמן עשיתי 30, כך שאני כבר כמעט חצי מהחיים שלי בתחום הזה.

עבר

גדלתי על מחיקה חסידית. אברהם פריד, מרדכי בן דוד, כמו כולם, וגם על ר' שלמה קרליבך ע"ה. זו המוזיקה של הילדות שלי. וכמובן, היו גם שלמה שמחה, אייבי רוטנברג, יוסי גרין, יעקב שוואקי כשהתחיל, דדי גראוכר וכו' וכו'.

לשיר בחתונות, התחלתי כבר בגיל 15 וחצי. באותה תקופה קיבלתי ברכה מראש הישיבה שלי, הוא אמר שהוא מרגיש שזאת השליחות שלי בעולם הזה.

היום ב"ה אני עושה המון הופעות. אני עדיין שר גם בחתונות, אבל בחתונות מעניינות מכל העדות: אשכנזים, ספרדים, מסורתיים, חסידים. כולם, ב"ה. הופעות אני עושה ב"ה מסביב לעולם, וכעת מאד מאד מחכה לעשות את הופעת הבכורה שלי בישראל, שאני מאמין שבעז"ה היא תהיה בחודשים הקרובים. אני מאמין שעד הקיץ, בעז"ה זה יקרה.

כעת אנחנו עובדים על אלבום חדש, אלבום שני, העיבודים כולם של שלומי זלצמן והלחנים הם שלי, אז זה בעצם שני אנשים שעושים את האלבום ביחד. אני חושב שאנשים ממש ייהנו מהאלבום הזה, זה אלבום מאד מיוחד ואופטימי ויש בו גם נגיעות של וינטג' ומוזיקת וינטג', שאני חושב שהיא תהיה משהו שעוד לא שמעו במוזיקה החסידית.

הווה

אני מחכה להגיע לארץ בקרוב. אני אוהב את הקהל בארץ, הייתי בהופעות בארץ של אחרים, ישבתי בקהל, ותמיד אמרתי: וואו, האנרגיה פה היא משהו מיוחד שלא רואים בשום מקום אחר, ובעז"ה בקרוב אגיע לארץ לעשות הופעה משלי, הופעת בכורה.

השאיפה היא בעז"ה להגיע לכמה שיותר יהודים בעולם באשר הם, דתיים ומתחזקים. אני רואה זאת כשליחות בינלאומית שיש לי, לקרב יהודים לבוא, וזה בעצם כל השיר והקליפ החדש שהשקענו בו המון, 'קראון' (כתר), שיר שמדבר על כך שאנחנו בני מלכים, שכל אחד הוא בן או בת של מלך.

עתיד

קול מלי: 50
נבחרת תשפ"ב

הפעם: חיסוני הילדים נגד קורונה

אתם שואלים משרד הבריאות עונה

« האם השלב הבא הוא חיסון תינוקות? »

כן. חברות פיזר ומדרתה מבצעות מחקרים בחיסון תינוקות מחוץ לישראל. בחודשיים הקרובים צפויות תוצאות ממחקרים אלה, ואז ניתן יהיה לזון בכך בישראל.

« עד כמה החיסון בטוח ומה הן השפעותיו? »

החיסון בטוח. במחקר בטיחות שעקב אחר הילדים שחוסנו בחיסון פיזר במינון של שליש ממת המבוגרים, נמצא שרוב התגובות הן מקומיות וחולפות תוך ימים בודדים. התופעות הן כאב מקומי באזור הזרקה, עייפות וכאב ראש החולפים לרוב תוך יומיים. הניטור בארץ, שהוא בין המקיפים בעולם, לא מעלה חשד לתופעות חריגות בקבוצת גיל זו.

בעולם חוסנו עד כה מיליוני ילדים ולא נצפו תופעות לואי חריגות מעבר לתופעות הקלות וחולפות שכורסמו.

שקלול הסיכון מהמחלה לעומת הסיכון מהחיסון, אין ספק כי הסיכון מהמחלה חמור יותר. כאמור התופעות הן כאב מקומי באזור הזרקה, עייפות וכאב ראש. תופעות קלות אלה נצפו זמן קצר לאחר החיסון השני והן חולפות כעבור יום-יומיים.

« האם החיסון יעיל גם נגד נגיף הקורונה מהזן החדש 'אומיקרון' שהתגלה לאחרונה? »

השאלה נבחנת ע"י קבוצות רבות בעולם, אך אין עדיין תשובה ברורה. סביר לצפות שגם אם המועילות של התרכיבים הקיימים מופחתת לעומת הונים שראינו עד כה, עדיין צפויה הנהגה מסוימת, מפרט נגד תחלואה קשה. רק בעוד מספר שבועות יהיה לנו מידע יותר מקיף.

« האם אני חייב לבוא עם הילד להתחסן? »

חיסון ילדים בקבוצות החולים מתבצע רק בליזוי הורה. במקרה שהילד מלווה במבוגר אחר עליו להצטייד באישור הורה ובפני כח.

« למה לא לחכות עם החלטה לגבי חיסון ילדינו עוד כמה שבועות עד שהתמונה תתבהר? »

ישראל מעולם לא סיימה את גל דלתא ועתה נציפת עליה בתחלואה, הקשורה רובה עדיין לדלתא. האומיקרון כבר נמצא בארץ, ולא צפוי שישראל תצליח למנוע את התפשטות הווריאנט לבסוף. תהליך ההתחסנות דורש כ-6-5 שבועות, כך שילד שלא מתחסן עתה לא יהיה מוגן בגל הנוכחי. חיסון בני 12-15 בתחילת גל דלתא לא מנע תחלואה נרחבות בקבוצה זו במהלך הגל. לכן, כדאי להתחסן ולא להסס.

« האם יש רבנים התומכים בחיסוני ילדים? »

כן. בתאריך כ"א כסלו התקיים דיון במענו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א בנושא חיסוני הילדים. הרב הביע את דעתו בצורה ברורה ביותר, לפיה צריך לחסן את הילדים נגד הנגיף. בפנישה נטלו חלק שלושה מבכירי הרפואים בישראל העוסקים באופן שוטף בהתמודדות עם נגיף הקורונה: ממונה הקורונה פרו"פ סלמאן זרקא, מנהל מערך החדשנות ומכון המחקר של 'כללית', פרו"פ רן בליצר וד"ר משולם הרט - רופאו האישי של הגר"ח קנייבסקי. הגר"ח האזין לדבריהם של הרפואים ולאחר ששאל חקר והתעניין אודות הנתונים ותוצאות המחקרים בנוגע לאיזון בין בטיחות ועילות החיסון וסיכוי המחלה, הביע דעת תורה כי יש לחסן את הילדים מגיל 5 ומעלה. כמ"כ בתאריך ה' בטבת התקיים דיון בביה"ח שיבא בהשתתפות רבנים, ראשי ישיבות, דינים, פוסקים ומורי הוראה שהביעו את תמיכתם בחיסון ונגד הפצת מידע כוזב.

« מדוע יש צורך בחיסון ילדים? »

ראשית, מחלת הקורונה עלולה להיות מסוכנת גם עבור ילדים. רוב הילדים עוברים את מחלת הקורונה עם תסמינים קלים בלבד או ללא תסמינים, אך יש גם מצבים של אשפוז ותחלואה קשה מהמחלה. מעבר לכך, יש ילדים שלאחר המחלה עלולים לסבול מתסמיני פוסט קורונה (לונג-קויד) המתבטאים בתשישות מתמשכת, כאבי שרירים ומפרקים, קוצר נשימה ותופעות נוספות העולות להימשך זמן רב. בנוסף, אחד הסיכונים המשמעותיים הוא התפתחות של PIMS - תסמונת דלקתית רב מערכתית, מסכנת חיים, שפוגעת לרוב בילדים בריאים ומביאה לאשפוז בטיפול נמרץ ברוב המקרים.

מעבר להגנה על עצמם, חיסון ילדים מגן גם על ההורים, הסבים והסבתות, וכן מצמצמת הפצה נרחבת במדינה.

חיסון ילדים גם צפוי לסייע לילדים לחזור לשגרת חיים לה הם כה זקוקים. בידורים נרחבים וסגירת מערכת החינוך מסבים נזק משמעותי לילדים ולבני נוער. שמירת השיגרה של המסגרות החינוכיות היא בעלת ערך עצום לבריאותם הנפשית והפיזית, ולהשלמת כערי הלימוד מהשנה החולפת.

בהינתן מערכות חינוך פתוחות - ילדינו יחשפו לנגיף הקורונה במקום או במאוחר. לכן, הברירה אינה בין 'חיסון' ל'לא חיסון', אלא בין חיסון לבין חשיפה והדבקה צפויה בנגיף הקורונה.

« האם מנת החיסון לילדים זהה לחיסון מבוגרים? »

לא. מנת החיסון לילדים בגילאי 11-5 הינה שליש ממת החיסון לבני נוער ומבוגרים ועל אף שמנת החיסון המותאמת לילדים הינה פחותה, היא מייצרת נוגדנים ברמה דומה לאלה של מנה מלאה אצל מבוגרים יותר.

« עד כמה יעיל ובטוח החיסון לילדים? »

החיסון יעיל מאוד! מחקר קליני בוצע בחולל בקרב ילדים בגילאי 5 עד 11 שנים, עם תרכיב במינון 10 מיקרוגרם (שליש ממת מבוגר). המחקר כלל כ-3,100 ילדים שקיבלו חיסון אל מול כ-1,500 ילדים שקיבלו תרכיב 'אין-בו' (פלטבו). רמת הנוגדנים בקרב המחוסנים חודש אחרי מתן החיסון השני הייתה זהה לזו של בני 16 עד 25 שנים שחוסנו במנה מלאה. המסקנה המשמחת: יעילות החיסון היא כ-91%!

« כיצד ניתן להבטיח שהצוותים הרפואיים לא יתבלבלו בין חיסון ילדים לחיסון מבוגרים? »

מלבד העובדה שמינון החיסון לילדים הוא שליש מהמינון של חיסון המבוגרים, הוא ארוז בבקבוקונים ייעודיים, השונים במראה בצורה הניכרת לעין. הצוותים הרפואיים קיבלו תדרכים ייעודיים לנשוא זה ומשתמשים בעזרים שונים למניעת בלבול: אתרי חיסון שונים, תוויות ייעודיות, בדיקות חוזרות ונשטת ועוד.

« למי מהילדים מומלץ להתחסן? »

לכל ילד מגיל חמש ומעלה מומלץ להתחסן. החיסונים מבוצעים בכל קופות החולים.

אם אינכם בטוחים האם ילדכם זקוק לחיסון או חושבים שילדכם מטע חיסון, יש לפנות לחפא הילדים ולהתייעץ עמנו.

« כיצד יתכן מצב בו ניתנים מינונים שונים לילדים שביניהם הפרש של יומיים; ילד בן 12 ויום אחד, וילד שימלא לו 12 בעוד יום אחד? »

מאחר וחיסונים מיועדים לאוכלוסיות נרחבות, מקובל בארץ ובעולם שמינוני חיסונים, בכל סוג של תרכיב, נקבעים לפי קבוצות גיל. חיסוני פיזר במינון מלא נבחנו ונמצאו יעילים ובטוחים מגיל 12 בחינות המועילות והבטיחות לבני 11-5 נעשו במספר מינונים, ולבסוף הוכח כי שליש מינון בגילאים אלה מועילה ובטוחה באותה המידה. מינון מופחת לא נבחן על בני 12 ומעלה, לכן לא ניתן להמליץ עליו לקבוצות אלו.

יש לכם עוד שאלות?
הסתמכו רק על מידע מוסמך ומהימן והיוועצו ברופא המטפל!
קו המידע - מטה ההסברה למגזר החרדי: 03-509-7000

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

מנשה פטמן

אחראי על כשרות בתעשייה הצבאית

פטמן עם שירי משה לאופר, והוא כלל שירים מאד יפים. לאחר מכן הוצאתי תקליט גם עם רומן קונסמן ז"ל, 'אשר ברא', ובהמשך יצא גם 'משאלות' בעיבודו של מונה רוזנבלום, שכלל את 'עושה שלום', השיר הראשון שהלחין ישי לפידות ופורסם. פרסמתי גם אלבום עם יאיר סובר, שהיום גר בקנדה ואז היינו מין צמד, אלבום שנקרא 'שיר המעלות'. וגם שרתי בלא מעט אלבומים של אחרים, כמו של ד"ר מרדכי סובל ז"ל או של המלחין הרב שלמה וייצמן ז"ל, שהוציא כמה תקליטים בעיבודים של מונה רוזנבלום".

בזמנו, העלה פטמן לא מעט זמרים צעירים על במות, והיום, הם זמרים מצליחים מאד. מנדי ג'רופי, למשל. "הייתי מופיע הרבה בכפר חב"ד באירועים, ופעם אחת אמרו לי: יש כאן בחור ששר יפה, תעלה אותו לבמה. זה היה מנדי ג'רופי. והיו עוד כמוהו שנתתי להם הזדמנות ראשונה". גם המעבד יובל סטופל, היה חבר אצלו במקלה, כשעשה את סדרי הפסח בהילטון.

מאז אלבומי האחרון עברו כמעט 30 שנה. למה לא הוצאת עוד דברים מאז? שאלנו. "כשעבדתי ועשיתי מה שעשיתי, עוד לא היו קיימים אז כל ערוצי התקשורת החדשים. ערוץ 7 רק התחיל באותו זמן. מי ששלטה באותו זמן בחזנות ובמוזיקה היהודית, היתה רשת ב'. ומכיוון שלא היו הרבה, הייתי רגיל שפונים אליי: 'מנשה, מתי אתה מקליט משהו חדש? כבר אין לנו מה להשמיע'. אז זה היה מאד נחמד. לא הייתי רגיל לבוא ולבקש שישמיעו אותי. אבל מאז קם ב"ה דור צעיר ונמרץ, ואני לא בנוי לדחוף את המוזיקה שלי. ב"ה, היו שנים טובות מאד במחיקה, התפרנסתי מאד יפה וחיתנתי את הילדים בהרחבה. לא מצאתי לנכון דווקא בגילי המתבגר שיעשו לי טובה וישמיעו אותי, אז לקחתי קצת הציידה, ועדיין, כאמור, מופיע במקומות הקבועים".

איזה אירוע מכל השנים הכי נחקק בך?

"כשהופעתי עם התזמורת, הופעתי בחתונות הכי גדולות. למשל, הופעתי ב-3 חתונות של ילדי של הרב גרוסמן ממגדל העמק, יחד עם מרדכי בן דוד. הופעתי אז בחתונות הכי גדולות, כולל של אדמו"רים. למשל, בקרב המשפחה הקרובה של האדמו"ר מגור ועוד. יש לי תמונות מאז עם אברהם פריד, כשרק התחיל להופיע. היה לו ערב גדול בכפר חב"ד, ואני הייתי שם עם התזמורת. היו המון דברים יפים, הרבה חוויות, ועד היום אני שמח להגיע להילטון לפחות פעם בחודש ולגשת לעמוד כבעל תפילה. היו לי חיים מעניינים, ב"ה. הקב"ה בירך אותי".

הזמר מנשה פטמן היה במשך עשרות שנים אחד הזמרים המבוקשים והמוכרים בעולם המוזיקה היהודית. הוא שר סגנונות רבים, שלט בשירה חסידית כמו גם בחזנות, והופיע על הבמות הגדולות. כעת הוא מספר מדוע "נעלם" ממפת המוזיקה היהודית בעשורים האחרונים.

"היו לי עשרות שנים יפות, פעילות מאד במחיקה בזמנו", נזכר פטמן, תושב פתח תקווה. "היתה לי תזמורת מצליחה, ב"ה, שעבדתי איתה במשך 35 שנים בחתונות, אירועים, שמחות והופעות. גם כסולן, הופעתי בלי סוף, בפסטיבלים, הופעות של שירה ומצעדי זמירות למיניהן. כיכבתי בתכניות המוזיקה החסידית ברשת ב' במשך השנים פעמים רבות, ובאחת השנים אף זכיתי בתואר 'זמר השנה'".

הקריירה שלו כללה תקליטים, שירה באלבומים של מלחינים אחרים וכמובן הופעות רבות. "הייתי עסוק מאד גם בתקופת החגים והימים הנוראים, אותה עשיתי בדרך כלל בחו"ל, כבעל תפילה. התחלתי בברזיל, אחר כך בדרום אפריקה, ובהמשך, במשך 15 שנה, בקהילה יהודית בניו ג'רזי, ארה"ב".

בהמשך, במשך 25 שנה (ולמעשה עד היום מפעם לפעם), שימש פטמן כחזן של מלון הילטון תל אביב. "בימים נוראים הייתי בחו"ל, אבל סדרי פסח, חגים ושבתות מיוחדות, עשיתי בהילטון. עד היום אני מופיע שם לעתים מזומנות, כולל בשבת שעברה".

ב-15 השנים האחרונות הוא משמש כאחראי על הכשרות בתעשייה הצבאית ברמת השרון. "יש שלב בחיים של 'ויקם מלך חדש על מצרים'. במשך השנים השתנו דברים, וצעירים מוכשרים צצו במחיקה, וברגע שראיתי שזה לא מה שהיה, ידעתי מה אני יכול לעשות ומה לא, ולא רציתי לדחוף את עצמי למקומות. ועדיין, יש מקומות רבים שאני מופיע בהם בקביעות במשך שנים. למשל, אני עושה כבר 25 שנה בעיריית הרצליה את טקסי יום השואה ויום הזיכרון, ועוד אירועים לארגונים שונים שאני מופיע אצלם כבר הרבה שנים".

כמה אלבומים הוצאת?

"היו לי קרוב ל-10 אלבומים. הראשון היה 'מודים אנחנו לך', אותו הוצאתי כשאני בערך בן 23. אחרי זה הוצאתי את 'אור חדש', שהיה התקליט הראשון שמשה לאופר עיבד בחיי. קראו לזה: 'אור חדש, מנשה

הקסם של פורניר האגוז

גם אגוז שחור) הוא פורניר המיוצר מעץ אגוז הגדל בעיקר במזרח ארה"ב, אך יערות העץ פרוסים ככלל בכל רחבי אמריקה הצפונית ובקנדה. תכונות עץ האגוז מאפשרות לעיבוד העץ לכדי גמר חלק וקטיפתי. הוא קולט בקלות צבעי בייץ ובכך קל מאד לגוון אותו ולשחק עם רמת הבהירות והכהות שלו. כמו כן, צבעו החום העמוק משרדר יוקרה, קלאסיות וחמימות עשירה.

פורניר האגוז מגיע לכדי שימוש לא רק בעבודות נגרות אדריכליות ובייצור רהיטי יוקרה, אלא גם בייצור גופי רובים, מדחסים ופסנתרים. בזכות חוזקו וגמישותו ניתן לשלב אותו גם בייצור כיסאות ומושבאים.

ברוב העבודות שלי, אני מקפיד לתת תחושה של חום, חמימות וביתיות. היכולת לייצר תחושות אלו תוך כדי הקפדה על מרחבים נקיים ברמה העיצובית, מביאה אותי להשתמש תדיר בפורניר אגוז ולמצוא לו מקום של כבוד בכל בית.

את התחושה המדהימה שהפורניר מייצר במבט אחד קטן קשה להסבר. יוקרה, קלאסיות וביתיות מגולמות כולן יחד בפלא הבריאה שמניפק לנו עץ האגוז.

מומלץ בחום!

אם ישנו מושג כזה של טבעית אצבע עיצובית וקו מנחה בעבודות שלי, שתמיד כיף לי "לברוח" אליו ולהיאחז בו – אז קוראים לו **פורניר עץ האגוז האמריקאי**.

מה יש בו בחומר הטבעי החום והחם הזה שמשולב אצלי ברוב מוחלט של העבודות, ומאפשר לכל סגנון ואופי להשתלב עמו בקלות, בטבעיות ובקלאס?

ובכן, בכדי להבין את סוד הקסם כדאי אולי להבין עוד קודם: **מהו פורניר**.

פורניר הוא ציפוי דק עשוי עץ טבעי, שמודבק על גבי רהיטים ועבודות נגרות שונות. בכדי לסבר את האוזן, דמיינו לעצמכם את גזע העץ, כשבטכניקות מיוחדות מחדדים – כמו במחדד של עפרונות – את העץ עצמו, ויוצרים פלטת עץ דקיקה שמצפה את חזיתות עבודות הנגרות השונות. צורת הדוגמה על פלטת הפורניר נגזרת מצורת "חידוד" וקילוף העץ עצמו.

חיתוך העץ לכדי עובי דק שיאפשר הדבקה, יכול להתבצע בשני אופנים – לרוחב הגזע ולגובהו. חיתוך לרוחב הגזע ייצר "עניינים" וטבעות והוא מכונה **"פורניר פרח"**, ואילו חיתוך לגובה הגזע ייצר פסים אורכיים על גבי הפלטה והוא מכונה **"פורניר שטרייף"**.

פורניר האגוז האמריקאי (המכונה

מה משמח אותך בתפקיד?

להגיע לפתיחת שנת הלימודים בידיעה שלא השארנו אף תלמיד או תלמידה בבית. במקרים רבים זה כרוך בלילות ללא שינה, בשעות רבות של גישור, מ"מ מורכב ודיפלומטיה עדינה. אין שמחה גדולה מלסייע לתלמיד או תלמידה להתקבל כשאר הילדים למוסדות הלימוד.

אם לא היית בתחום שאתה עוסק בו היום, במה היית עוסק?

אברך כולל.

דמות שמעניקה לך השראה.

רשכבה"ג רבנו מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוקלה"ה, שנטל על שכמו את משא הדור בצוק העתים וניוט את ספינתם של עם ישראל וציבור בני התורה באתגרי דורנו, מתוך חכמה נפלאה, עוז וענוה, פיקחות ותשייה מאין כמותם.

השאיפה הבאה שלך?

לפתוח מרכז סיוע חינוכי, שירכז בתוכו את כל תחומי העזרה, הטיפול והייעוץ, וייתן מענה לקהילות בני התורה בכל תחומי החינוך.

תחום התרבות האהוב עליך?

חזנות.

זמר אהוב עליך במיוחד?

מיכאל שטרייכר, זמר עולם התורה, אותו אירחנו זה עתה בימי החנוכה במעמד 'להודות ולהללי לבני הישיבות בביתר עילית, לאחר שנים שלא הופיע בארה"ק, להנחיל גם לדור הבא את השירים המרגשים והמופלאים עליהם גדלנו.

אירוע זכור במיוחד?

לראות אלפים מתושבי העיר נעמדים על רגליהם כשרשכבה"ג רבנו מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א נכנס לאולם במעמד קידוש ה' וכבוד התורה הענק שזכינו לקיים בביתר עילית בתשע"ט, אליו נהרו אלפים רבים מתושבי העיר וילדים נישאו על כתפי אבותיהם בתוך ההמון הרב שהגיע מכל קצווי העיר להקביל את פני גדולי ישראל בשירה אדירה ובברכת "שחלק".

מי ניגן בחתונה שלך?

דב הנדלר עם הרכב מורחב (מתופף בלבד כמנהג ירושלים).

הישג שלך בתחום התרבות.

ההוכחה שניתן להפיק אירועי ענק באווירה ישיבתית, כשגדולי הזמר מהשורה הראשונה מתאימים את עצמם לאווירה הישיבתית ומרימים את בני התורה בביתר טפחיים מעל הקרקע. זאת בשיתוף הפעולה המיוחד עם ראש העיר הרב מאיר רובינשטיין.

שיר אהוב עליך במיוחד?

מכניסי רחמים.

שיר שמושר אצלכם בקביעות בשולחן השבת?

ק"ה אכסוף, השיר השבתי מלא הרגע והכיסופים מבית אבא.

קולגה שאתה מעריך במיוחד.

ידידי, רעי ושותפי לדרך, חבר מועצת העיר וי"ר הלשכה לפניות הציבור של דגל התורה "ביתר עילית, אברמי יודייקין. איש ציבור המתמסר בכל לבו ונפשו לכל פניה של תושב ולכל דבר שבקדושה, אשר גם בחייו הפרטיים מהווה סמל ודוגמה מופלאה של בן תורה ירא ה', העמל לפרנסתו בחנות "טמבורית אברמי" בעירנו ובמקביל קובע עתים לתורה בכל רגע פנוי.

משרד התרבות
ישראל גולדמן

הרב דוד זלץ

סגן ראש העיר ביתר עילית ומחזיק תיק חינוך ותרבות בעיר. י"ר דגל התורה בביתר עילית

אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש

ישיבישיר 4, ספיישל חנוכה תשפ"ב

מופע ענק נערך בחסות עיריית ירושלים מחלקת מורשת מן המזרח, בראשות מ"מ ראש העיר הרב צביקה כהן ובעתכחות ראש העיר משה ליאון. המופע המתקיים זה הפעם הרביעית בשיתוף עיריית ירושלים, קבע רף חדש בעולם אירועי המוזיקה והפך לנכס צאן ברזל עבור אלפי בחורי ישיבות הנהנים מהפקה מדויקת של שירת המונים, בניצוחו וניהולו המוזיקלי של יואלי דיקמן ותזמורתו המורחבת. שרו: הזמרים שלמה כהן, עקיבא תורג'מן ומיכאל שטרייכר. ידאו ארט: מדיה פרו - איציק דניאל. צילום: מוזס צילום אירועים

פאגי שרים אתכם בקצב שלכם

אלפי בחורי הישיבות שרו במופע הישיבישיר שהתקיים בחנוכה בבנייני האומה

השנה נערך המופע הרביעי של ישיבישיר מבית רדיו קול ברמה בשיתוף עיריית ירושלים ובנק פאגי. במופע השתתפו למעלה מ-3,000 בחורי ישיבה אשר שרו בהרמוניה משותפת בניצוחו של המאסטר יואלי דיקמן. על מנת לשמור על קצב אחיד, חילק בנק פאגי תופים לכל משתתפי הארוע. המחזה של אלפי בחורי ישיבה שרים ומתופפים לקול צלילי המוזיקה היה מרהיב במיוחד.

בארוע לקחו חלק נציגי פאגי וביניהם מוטי פוגלמן מנהל יחידת האשראי בפאגי אשר הודה לנציגי העירייה ונציגי רדיו קול ברמה על שיתוף הפעולה המדהים.

בפאגי מבינים אתכם בקצב שלכם. פאגי מלווה אתכם בכל שלב בחיים ודואג להתאים את עצמו לקצב שלכם. כמו כן בפאגי מעניקים עבורכם הטבות נוספות כגון: פטור מעמלות ערוץ פקיד, ישיר ומינימום למשך שנתיים, פטור מדמי כרטיס אשראי ועוד. פאגי צעיר יותר מבין יותר ומותאם בדיוק עבורכם! האשראי כפוף לשיקול דעת הבנק ולהמצאת בטחונות לשביעות רצונו, אי עמידה בפרעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.

אריאל דרעי מנכ"ל קול ברמה מסר כי "אירוע הישיבישיר מהווה את פסגת אירועי השירה והשמחה שבציבור החרדי והביקוש ההולך וגדל לאירוע זה המתקיים זה הפעם הרביעית מעיד על הצימאון לאירועים מסוג זה בהם הקהל נמצא במרכז האירוע".

שיתוף הפעולה המבורך עם בנק פאגי הדגיש את ערכיו של הבנק - בקצב שלך ואת ערכיה של תחנת קול ברמה גם יחד ואנו שמחים מאוד על שיתוף פעולה זה.

אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש

מרדכי בן דוד באירוע התורני הענק

גדול הזמר מרדכי בן דוד שב להופיע בישראל לאחר כשנתיים, ושר באירוע הענק "פרס הראשון לציון" בבניי האומה בירושלים, שנערך בברכת ראש העיר משה ליאון ומ"מ ראש העיר, הרב צביקה כהן. באירוע התארח גם משה דזויק. על הניהול המוזיקלי: מוישי רוט. ליוו: מקהלת "מלכות". הפקה מוזיקלית: שלום וגעול. צילום: יעקב כהן

אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש

"מופע חורף" מיוחד בארה"ב

במופע חורפי שנערך החודש בנו ג'רז', תחת הכותרת "לשבור את הקור עם שיר", הופיעו אברהם פריד, בערי וובר, שלומי גרטנר ומרדכי שפירא. ניהול מוזיקלי: יובל סטופל. צילום: Shloime K

גרטנר, פריד ושפירא

אברהם פריד הופיע לראשונה בביתר עילית

באירוע "ועתה כתבו לכם" בביתר, הופיע אברהם פריד - לראשונה בעיר. עוד השתתפו: הזמרים אלי הרצליך ואבי מילר. ניהול מוזיקלי: יובל סטופל. הפקה: ישראל לובין ופיני רוטשטיין. צילום: שלומי כהן

אברהם פריד ושמואל יפת

אברהם פריד

שלומי גרטנר

אברהם פריד

בערי וובר

מרדכי שפירא

שפירא והמנחה, מנחם פילין

פריד, אלי הרצליך והזוכים במס "ועתה כתבו לכם"

אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש

דינר ענק ל"אורחות ישר"

באולמי אונוניו נערך בליל זאת חנוכה דינר הענק לארגון "אורחות ישר", בברכתו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א. את האירוע ליוו גדולי הזמר מרדכי בן דוד וזאעוויל ויינברגר, יחד עם יואלי דיקמן ותזמורתו. הפקה: מוטי בוקצ'ין - בולדוזר. צילומים: שוקי לרר, דוד זר ועקב כהן

מרדכי בן דוד

בן דוד וילד הפלא בנצ'י קלצ'קין

מרדכי בן דוד

מקהלת נשמה

עם זאעוויל ויינברגר

מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

יואלי דיקמן

אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש אירועי החודש

מקהלת "מלכות" ב"קולעוילם" בביתר עילית

מסיבת חנוכה ל-3,000 ילדים נערכה בביתר, על ידי דגל התורה בביתר עילית, עם תוכנית 'קולעוילם' בניצוחו של פנחס ביכלר ובהשתתפות מקהלת "מלכות"

מיכאל שטרייכר חזר אל הבמות

אחרי שנים רבות, חזר זמר העבר מיכאל שטרייכר להופיע במופעים אירועים. מופע ראשון שלו בארץ, נערך בימי חנוכה בביתר עילית, יחד עם האחים שמואל ואריה ברונר. ניהל מוזיקלית: יואלי דיקמן. צילום: דוד מעלסון

ישראל שומע ומדווח

ישראל כהן

בתמונות: שטרייכר עם משה ליאון << שטרייכר באולפן עם גלעד פוטולסקי << גרטנר, קמפה, שמילי, קליין, ברי ועוד בהכנסת ס"ת של וגשל << רנד וגן דוד בסלפי << חיים ישראל עם המפכ"ל << חזקי וייס,

מישראל לארה"ב: לקראת פרשת יוחי, הופיעה מחרזת של כל שירי 'המלאך הגואל אותי' מכל הזמנים בביצוע של **זאנוויל וינברגר** ומקהלת 'מלכות'. אלא שלראשונה מי שמלווה אותם היא תזמורת ענק מארה"ב בניצוחו של **מנדי הרשקוביץ**. מתברר שהצוות הופיע יחדיו בקיץ האחרון בדינר של ארגון ה.c.s. להורי ילדים מיוחדים, ולכבודם חרזה המחרוזת המיוחדת הזו על ידי **פנחס ביכלר**.

אחרי כמה חודשים הופיע שוב זאנוויל בארה"ב, הפעם עם מקהלת 'שירה' המקומית. האחרונים הציגו לבצע שוב את מחרוזת 'המלאך' של 'מלכות' בנוסח האמריקני.

קובי גרינבוים עובד עם **אלי קליין ואיצי ברי** על שיר נוסף שישוחרר כסינגל בקרוב מאד, לקראת אלבום הבכורה שלו.

גם **ירון בר** עובד על שיר חדש בלחן של **דוד ברבר** (שהלחין גם את הלהיט "זיו הקודש"), ובעיבודם של **קליין וברי**. השיר אמור לצאת ביחד עם קליפ עם תלמידי ישיבת 'נתיב התורה', והוא יקרא ככל הנראה "להתחבר לצדיקים".

הזמר הצעיר **איציק וייגרטן** נצפה בניו יורק בצילומים לקליפ חדש, שיצא בימים האחרונים ועונה לשם "אתה תשיר".

אחרי הקאמבק המפואר של **מיכאל שטרייכר** בהופעות בחנוכה, כולל תמונה משותפת עם ראש העיר ירושלים **משה ליאון**, נצפה שטרייכר עובד יחד עם **גלעד פוטולסקי** על שיר חדש.

אותו שטרייכר הגיע גם לאולפנים של **יואלי דיקמן** להקליט שירה עבור פרויקט חדש.

הזמר **אוהד מושקוביץ** נדבק בקורונה, אך החלים בדיוק בזמן לקראת חתונת בתו בשבוע שעבר. מזל טוב!

מרדכי בן דוד ושולי רנד, משני קצותיה של המוזיקה היהודית, התכנסו לתמונה משותפת בחתונת בתו של איש התיירות **ישראל שינפלד** באולמי אוונו.

אותו בן דוד הגיע לנחם את המפיק **ציקו בן זמרה** על פטירת אביו. כזכור, בן זמרה היה במשך שנים מפיק האירועים בחברון בימי חול המועד.

ואחרון מבן דוד: במהלך ביקורו בארץ, הופיע גדול הזמר כמה וכמה פעמים עם מקהלת **מלכות** של **פנחס ביכלר**. גולת

פרסום ראשון: **יעקב שוואקי** עובד על אלבום אוסף חדש (משירים שלא שלוו), שאמור לצאת לקראת הקיץ.

אמרו מזל טוב ל**ישי ריבו** לרגל הולדת בתו, לאחר שלושה בנים. בעקבות לידת בתו וגרות הבידוד החדשות לנוסעים לחו"ל, הודיעו מנהליו של ריבו כי הוא לא יוכל השנה להשתתף במופע "האסק" בארה"ב. ביתיים, שוריין כגיבוי הזמר המקומי **מרדכי שפירא**, ובמקביל פנו מההפקה לזמרים אחרים.

ועוד סיבה למסיבה לריבו: השיר שלו "סיבת הסיבות", הוכרז כשיר המושמע ביותר בשנת 2021.

הזמר **שמחה פרידמן** עובד על סינגל חדש בעיבודו של **יואלי דיקמן**.

המפיק **שלום וגשל** הכניס ספר תורה לשיבת אורייתא בימי החנוכה. אמני המשרד הגיעו לברך וגם לשיר, ובהם **מרדכי בן דוד, שמילי אונגר, שלומי גרטנר, נפתלי קמפה** ועוד.

הזמר **משה קליין** עובד על כמה שירים במקביל עם **אלחנן אלחדד**, שיר אחד בסגנון רוק קצבי ועוד שני שירים שקטים. קליין מתלבט מה להוציא קודם. אולי תעזרו לו?

אלבומו החדש של **שמחה ליינר** מוכן כמעט לחלוטין, וייצא בקרוב ממש.

הזמר **פיני איינהורן** והמפיק **שלום וגשל** הודיעו על סיום ההתקשרות ביניהם. פיני הודה למנהלו האישי שלום, על שנתיים של הצלחה בארץ ומעבר לים. במקביל, עובד פיני בימים אלה על השירים הבאים, ובעיקרון סגור עם **אלי קליין ואיצי ברי** על ההפקה המוזיקלית גם באלבום הבא.

הזמר **חיים ישראל** נצפה בהדלקת נרות חנוכה, יחד עם מפכ"ל המשטרה, **קובי שבתאי**.

במוצ"ש שאחרי חנוכה, התכנסו כמידי שנה בשכונת הוילנד הירושלמית, בביתו של הרב **דודו רב**, בוגרי המקלות של **גאל צליק** (פרחי לונדון ופרחי ירושלים), לערב המסורתי משיריו.

ובתוך כך, בזאת חנכה חרך את הרשת תיעוד מאירוע מקביל בלונדון, של צליק והבוגרים הלונדוניים של מקהלותיו, כשצליק, שעבר בשנים האחרונות מספר אירועים מוזיקליים, נראה חיוני מאי פעם ומנצח בידיו על הנוכחים כמו בימים הטובים.

ישי ריבו ופדידה << בן דוד ופנחס ביכלר מאחורי הקלעים >> גרטנר, גרין, טיברג ומשקוביץ עובדים

זמר הקומזיצים **שלומי קצנלובגן** עובד על סינגל חדש בעיבודם של **אלי קליין ואיצי ברי**.

בימים אלה מסיים **מנדי וייס** הקלטות לסינגל חדש עם **יואלי דיקמן**, סינגל שייצא בימים הקרובים בהפקה גדולה.

רפאל מלול עובד על שיר חדש עם **קליין ברי**, שיר לו יצולם כנראה גם קליפ.

זמר הנשמה **דוד בן ארזה** עובד על סינגל חדש בסגנון ישראלי מאד, עם הנגנים הטובים ברוק הישראלי, ובעיבודם של **קליין ברי**.

לראשונה ריבו בשיר של **חזקי וייס**? הגביר מניו יורק הגיע לארץ ונצפה בפגישה בירושלים יחד עם **ישי ריבו** והמפיק **דוד פדידה**.

איציק אשל עובד על סינגל חופה מושקע מאד, בהפקה המוזיקלית של **יואלי דיקמן**.

ואילו **נמואל הרוש** סגר סוף סוף את אלבום הבכורה שלו שייצא בימים הקרובים. מופע ההשקה יתקיים בגולה בפתח תקווה במוצ"ש כי בשבט.

ערב שמחת נישואי בתו של רבה הראשי רוסייה **הגר"ב לאזאר שליט** א שהתקיימה בייא בטבת במוסקבה, התייצב הצוות המוזיקלי כבר ביום שלפני, יום צום עשרה בטבת, לפגישות היערכות. עם סיום הצום נצפו **בני פרידמן**, החזן העולמי **איצה מאיר הלפגוט** ומקהלת **מלכות** שוברים את הצום במסעדה הברשית של מארינה רושצ'ה.

הזמר **שלום ברנהולץ** עובד בימים אלה על שיר חופה חדש אותו ילווה קליפ מרהיב. על הלחן: **אלי קליין**. העיבוד משותף לקליין ו**איצי ברי**.

וגם הזמר **יוסי ברגר** עובד בימים אלה, אחרי זמן רב שלא, על שיר חדש בלחן של **אלחנן אלחדד**.

הכותרת היתה הישבת טיש' שנערך בסביון לנגידי ישיבת גאון יעקב. שעה קלה לפני האירוע נצפו בן דוד וביכלר בשיחת עומק.

בניו יורק הופיעו במופע חורף מיוחד **שלומי גרטנר, אברהם פריד, בערי ובר ומרדכי שפירא**. בשיא המופע הצטרפו גרטנר ושפירא לפריד לאתגר הריקוד של "ומניח בקדושה", אותו החל פריד לאחרונה לבצע בהופעותיו שלו. בינתיים, אגב, **ליפא שמעלצר** שהתחיל את הטרנד, שכלל את הריקוד והפך אותו למשהו שקצת מסובך לריקוד לזמרים מן השורה.

אותו ליפא נמצא בימים אלה בשלבי סגירה לאלבום הבא שלו, ובימים האחרונים המעבד **יואלי דיקמן** הקליט לו עוד שיר לאלבום. גם להיט ההופעות "נאך א מאל", עתיד להיכלל באלבום.

ואילו **שלומי גרטנר**, במהלך ביקורו הקצר בניו יורק, קפץ למלחין **יוסי גרין** ולמפיק **יוסי טיברג**, לעבוד על שירים חדשים לאלבומם הבא.

המופע והמותג "ישיבישיר" חוצה יבשות והולך להסתובב סביב העולם בחודשים הקרובים. זה מתחיל במקסיקו, שם יופיע **יואלי דיקמן** יחד עם אחיו **רולי**, ויגיע בהמשך גם לטורונטו ולאירופה.

ישי לפידות לוחק להפקה החדשה של הבמאי **יהודה גרובייס**, שתצטלם בחודש הבא בפולין.

הזמיר **יעקב שוואקי** מקליט בימים אלה מחדש את הלהיט הוותיק שלו "שמע ישראל" (במקור באנגלית) והפעם עם מילים בעברית, כדי שלא יהיה יהודי בעולם שלא ידע מה זה "שמע ישראל". בסביבתו סיפרו כי חורה לזמר שהוא מסתובב במקומות שונים בעולם ומגלה יהודים שלא יודעים מה זה שמע ישראל.

אותו שוואקי מצלם בימים האחרונים קליפ לשיר "לחיים", שייצא במקביל גם בגרסת רמיקס, וגם אירח בביתו שבדיל בשבת פרשת ויחי את חבריו למופע "לחיים און נחת", **שמילי אונגר**, המלחין **הרשי וינברגר** והמפיק **נפתלי שניצלער**.

אפרופו, המופע "לחיים און נחת" עם ילדי מקהלת "אידיש נחת", **יעקב שוואקי**, המלחין **יוסי גרין**, **שמילי אונגר** ועוד, שנערך בסוכות בניו יורק, יצא בימים האחרונים, ב־18:00 לצפייה.

המסע המהודר לקליפורניה – חלק שני

לוס אנג'לס
הכרזת העצום
במערב ארה"ב

דודי רובינשטיין יועץ תיירות ומנהל "חו"ל מהודר"

תעודת זהות: ארצות הברית | שפה: אנגלית | מטבע: דולר (הודמנות, כעת שער נמוך במיוחד)
| מצב קורונה: נדרשת תעודת מתחסן 2 חיסונים ומעלה, ובנוסף יש להציג תוצאת בדיקת PCR /
אנטיגן שלילית, שנערכה ביום שלפני הטיסה | ויזה: נדרשת ויזה לארה"ב

כנסת מכובד, עם רב קהילה במשרה מלאה, ולא משנה אם בית הכנסת פעיל בעיקר בשבתות או בחגי ישראל. היהדות נוכחת בלוס אנג'לס בצורה משמעותית. ממש בבחינת: "בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשובע..."

ומי שיכול, וברוך השם בלוס אנג'לס לא חסרים יהודים שיכולים, יש לו בית נוסף במאליבו על הים, ליוזא דפגרא, שיהיה. כי כמה יהודים יכולים לסבול?...

שדה התעופה של לוס אנג'לס

שדה התעופה הוא הצומת המרכזי של מערב ארה"ב, שם מתרכזות כל הטיסות המגיעות מהחוף המזרחי, מאירופה, ואלו שממשיכות לאסיה, להוואי ולאוסטרליה. זהו שדה תעופה עם 9 טרמינלים! חלק מחברות התעופה, כמו דלתא למשל, מחזיקות טרמינל שלם לבד. גם אל על נוחתת שם כמה פעמים בשבוע לפנות בוקר, רק שהגייטים נפתחים רק בשש בבוקר, ולעיתים כשנוחתים בחמש וחצי, ממתנים במטוס עד שמפעיל הגייט יגיע.

אבל מה זו כבר חצי שעה אקסטרה אחרי 15 שעות טיסה?...

כיאה למדינת קליפורניה, הדמוקרטית והפרוגרסיבית, השדה שובת לנחיתות כחמש שעות כל לילה, עד שש בבוקר. אבל מהרגע שהשדה נפתח, הפעילות מתחילה בצפיפות, ברמה של נחיתה אחת לדקה. אולם אחרי שלומדים את השדה הענק הזה, מוצאים שהוא מאורגן בסדר מופתי ויעיל. שאטלים, אזורי חניות לרכבים, חניות ייעודיות להובר', וגם למוניות בנפרד. אתם רק צריכים לדעת מה הטרמינל שלכם ולאן תרצו להגיע (ואם שאלתם - אל על נמצאת בטרמינל B). מטבע הדברים, השדה הזה הוא חגיגה לספורטרים (צלמי מטוסים) שמצלמים ללא הפסקה, המראות ונחיתות בזו אחר זו.

רנבי יוקרה באל. אי.

שדרת הכוכבים

לאן הגענו

לוס אנג'לס היא לא סתם עיר גדולה, היא עיר ענקית! לא רק שבמטרופולין שלה גרים מעל 18 מיליון איש (!), אלא גם הבנייה בלוס אנג'לס היא בעיקר לרוחב (בשונה ממנהטן, שהבנייה בה היא לגובה). שכונות שלמות בלוס אנג'לס, כל אחת מהן היא בגודל של עיר, מאחר והבנייה בהן מבוססת על וילה, חניה בחזית ובריכה בחצר האחורית. תכפילו את זה בשמונה-עשר מיליון ותתחילו להפנים כמה זמן צריך כדי לנסוע מקצה לקצה בלוס אנג'לס.

במרכז לוס אנג'לס יש הר שחוצה את העיר לשניים, כך נדמה לך שיצאת מהעיר מצדו האחד של ההר וחזרת אליה מצדו השני.

כמה משכונות היוקרה של העיר בנויות על הגבעות של ההר וצופות מלמעלה על העמק, על העיר הגדולה. השלט התיירותי המפורסם, "הוליווד", ממוקם בראש ההר, מעל השכונות האלה.

יהודים ולוס אנג'לס

בלוס אנג'לס מתרכזות הקהילה היהודית השנייה בגודלה בארה"ב, אחרי ניו יורק. יש קהילה חרדית קטנה ומבוססת, יש קהילה דתית משמעותית, יש גם קהילת יורדים ישראלים גדולה, ויש יהודים אמריקאים על הסקאלה (משומרי תורה ומצוות ועד לשומרי יום כיפור). בכל שכונות העיר. הנוכחות היהודית בלוס אנג'לס היא כמעט בכל מקום ובכל רבדי החיים. בשכונת ווסט פיקו, בה מתרכזים הדתיים, תמצאו שפע של מסעדות כשרות, לכל כיס ולכל טעם. בשכונת הוילות לה בריאה, בה מתרכזים החרדים, תמצאו שטיבלא'ך, מניינים וחיי קהילה תוססים כמו בבורו פארק, רק בהרבה יותר שקט, והרבה יותר רגיעה. בשכונות היוקרה ההיי קלאס של העיר, הוליווד, בוורלי הילס או בל אייר, תמצאו מזווה על רבות מדלתות האחיות. כמוכן, כל שכונה כזו תתהדר בבית

שטיח אדום ביוניברסל סטודיוס

אחזה בשכונת היוקרה בל אייר

המזח בסנטה מוניקה

כדאי לעלות מעל הוליווד למצפה הכוכבים גריפית! יש שם נוף משגע בזווית רחבה מעל העיר מצד אחד, ומהצד השני של ההר תראו את השלט הוליווד האייקוני בראש הפסגה.

מההר אל הים נסע לסנטה מוניקה, שכונה (שכונה? עיר!) מקסימה על הים במרכז לוס אנג'לס, עם מדרחוב פעיל, תוסס ומעניין, וטיילת חופים יפהפייה. אין מצב שאתם מחמיצים את המזח, שהוא גולת הכותרת של סנטה מוניקה, עם שוק התיירים, טיולי השיט, הלונה פארק, וכל האווירה. ביום שביקרתי שם, נעמדנו שם למנחה על המזח עשרה יהודים מעשרה יעדים, לוס אנג'לס במיטבה...

ואם אתם כבר שם, למה שלא תיסעו עוד קצת דרומה, לשכונת וניס? זוהי פינת חמד בלוס אנג'לס, עם בתי תעלות סטייל אמסטרדם וונציה. נחזור ללה בריאה למנחה מעריב, נמשיך לווסט פיקו לארוחת ערב טובה, ונצבור כוחות לעוד כמה ימי ביקור בלוס אנג'לס והסביבה.

לוס אנג'לס בוטיק - המלצה של דודי

המהדרין, נוסעים לארוחת ערב בוטיק ב"יקב של הרצוג" (כשעה ויותר מלוס אנג'לס), שמייצר יינות אמריקאים כשרים למהדרין, ומספק גם ארוחה בכרמים. המהדרין מן המהדרין לוקחים מטוס מניו יורק הלוך-חוזר בשביל ארוחת ערב כזו. אמריקה...

ליתר פרטים על קליפורניה, ניתן לפנות במייל המופיע כאן למטה.

מה יש לראות

רוצים להרגיש כוכבים? לוס אנג'לס תפורה עליכם! לאחר שחרית וארוחת בוקר נפתח את היום בשדרת הכוכבים המפורסמת של העיר, אבק כוכבים... ניסע לשדרת הוליווד, נתמקם מול התיאטרון הסיני, ועל הרצפה נראה הטבעות של כוכבים. את רוב השמות לא הכרתי, מה לעשות? יהודי פשוט מבני ברק... אבל אפשר לארגן לכם כוכב על שמכם במקום הכי מרכזי בשדרה מול התיאטרון הסיני! איך? תשאלו אותי באופן פרטי.

אם נפלתם על יום של הקרנת בכורה או עדיף יום של חלוקת פרסים, הרחוב בכלל לובש חג: שטיח אדום נפרס וידוענים יוצאים מרכבי הפאר הישר לתוך אולמות היוקרה. מה נאמר ומה נדבר.

זמי התיירות המקומיים מעמידים שאטלים לסיור בשכונות הידוענים העשירים והמפורסמים. גם אם לא רואים את הידוענים הללו, ולא רואים, שווה לסייר בשכונות היוקרה של העיר, לתצפת על האחוות המפלצתיות עם בריכות בכמה מפלסים, מנחת למסוקים ועוד כמה הבלי עולם הזה.

ומולץ לשלב יום באחד הפארקים של האולפנים הגדולים דיסני או יוניברסל. בין אם תבחרו בדיסנילנד המשפחתי יותר או ביוניברסל סטודיוס הקצבי יותר, מובטח לכם יום של מופעים מושקעים, אטרקציות, סחרחורות ורכבות ההרים הגורמות לכם להרהר הרהורי תשובה. הכל ברמה הגבוהה ביותר, הן סביבתית, הן בטיחותית והן מבחינת החוויה, כמו שהאולפנים הגדולים בעולם יודעים להפיק.

תעודת זהות
אלכזר לוי
 גיל: 36, נשוי ואב לארבעה. עיר מוצא: נצרת עלית, ישראל. שכונה אהובה: SPACANAPOLI, זאת שכונה בנאפולי שהיא קולינרית במיוחד. אם לא היית גר בישראל, איפה היית גר? טוסקנה, איטליה

ים תיכוני עם נגיעות אסייתיות

את הקבבים. בכל פעם שהיה צריך להפוך, היו מושכים לי בסינר שהגיע כמעט עד הרצפה, ואז הייתי יודע שצריך להפוך".

כמה שנים אתה כבר בתחום האוכל?

"באופן מקצועי כבר 16 שנה. אחרי הצבא עברתי לאילת ועבדתי במסעדת שף".

מהו חומר הגלם האהוב עליך במיוחד?

"בשר ודגים, אבות המזון. הבסיס לכל ארוחה מנצחת".

מהו סוג האוכל שמאפיין אותך?

"סגנון ים תיכוני, עם נגיעות של אסיה. אני אוהב מאוד את המטבח התאילנדי. בעיקר, אני משלב בין המטבחים ויוצר מנה ים תיכונית עם נגיעה והתאמה לחיך הישראלי".

מה מרגש אותך בעבודה עם אוכל?

"ליצור מנה חדשה. להמציא את עצמי מחדש".

איך התמודדת עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שהוא גרם לענף המסעדנות?

"בתחילת הקורונה היה חשש כבד מאוד לענף המזון. במיוחד שאני עוסק גם במתן שירותי קייטרינג לאירועים. אבל למדנו לחיות עם זה ולהתגבר על המצב בדרכים יצירתיות. ממצב של אירועים ל-600 איש, למדנו שאפשר לתת שירות גם לארוחה לזוג בקצה הארץ, או לחתונות טבע מצומצמות. קניתי 'פוד טראק' ועברתי בין הערים עם המבורגר מושחת שמאוד שימח את האנשים".

לסיום, טיפ למבשל/אופה:

"לא משנה איזו מנה אתה יוצר. תדאג לייצר אותה מחומרי הגלם הטובים ביותר. גם אם זה רק חביתה".

פעם, אך לא מאד מזמן, לא היו בנמצא הרבה מסעדות כשרות. עם השפע הקולינרי הכשר שעוטף אותנו היום, אולי קשה לזכור, אבל כן, אך לא מזמן, חובבי האוכל הכשר היו צריכים לבחור במספר אפשרויות זעום בכדי שיוכלו לחוות חוויה קולינרית משובחת ואיכותית.

אחת התופעות המשמחות והמרגשות באותן שנים, היו מסעדות לא כשרות שהפכו פתאום לכשרות. ההתרגשות היתה גדולה, במיוחד אם מוסד אוכל נחשב היה פתאום מכריז על היותו כשר. אחד מאותם המקומות האלה, היה מסעדת 'שיין אנד שארפ', המסעדה הנחשבת והלא כשרה של כוכב ספורט מפורסם, שהפכה באותה תקופה לכשרה.

את מטבח המסעדה הוביל השף אלעד לוי, ואת המהפכה הכשרה של המסעדה הוא עשה בהצלחה רבה. למסעדה החדשה החליפו את השם, למסעדת 'מיט קיטשן' הבשרית, ומשם הכל היסטוריה, כאשר כיום, אחרי מספר שנים של הצלחה רבה, קבוצת גרופ קיטשן פתחה בהובלת שף אלעד לוי את מסעדת הדגים שלה, 'פיש קיטשן' הנמצאת בחלל הישן של מסעדת 'דקא' המיתולוגית.

מה הזיכרון הראשון שלך מהמטבח?

"המטבח במסעדה של סבא שלי, מסעדת 'המולרד' ברמת ישי בצפון. כבר בגילאי 7-6 הייתי עומד על כיסא ליד הגריל, והתפקיד שלי היה להפוך

פינת המתכון
סלט עוף אסייתי

לרטוב:

- 250 גרם מיוז (רצוי הלמנס)
- 3 כפות שומשום קלי
- 1 כף שמן שומשום
- 1 כף דבש
- 1 שן שום כתושה
- 1 כף חומץ
- 1 כף רטב סויה

מצרכים לסלט:

- חצי כרוב לבן חתוך דק
- חצי כרוב אדום חתוך דק
- 2 יחידות גזר מגורד
- 2 ענפים של בצל ירוק חתוך דק
- חצי ז'קוסברה חתוך דק
- 250 גרם חזה עוף
- 25 גרם שקדים קלויים פחוסים
- חצי חופן אטריות אורז

אופן ההכנה:

1. את כל הירקות והעלים חותכים דק (חשוב).
2. את העוף פורסים דק ומשטחים בעזרת פטיש שניצל. מניחים בתבנית מתבליים בשמן שומשום. מוסיפים מלח ופלפל שחור גרוס, מכסים בנייר כסף ומניחים לתנור שחומם מראש ל-12 דקות לחום של 180. מוציאים, מקררים ופורסים דק דק.

3. את אטריות האורז מטגנים בשמן עמוק חם. ברגע שהאטריות הפוכות ופריכות, מוציאים ומעחים על נייר לספיגת השמן.
4. מערבבים את מרכיבי הרטוב עד לקבלת מרקם אחיד.
5. מניחים בקערה את כל מרכיבי הסלט, מערבבים היטב ומקשטים בשקדים ובאטריות האורז.

צילומים: אלדד שושן

על רגל אחת

מאוד לרמת ההנאה שלנו מהיין. כוס קטנה מדי לא תאפשר לארומות של היינות היבשים להשתחרר בקלות, ויהיה מאוד קשה ליהנות כך מהיין.

כיום, ישנם סוגים רבים של כוסות יין מקצועיות, עד כדי שחברות מקצועיות כמו רידל, שפיגלאו, רונה וסטולצה מייצרות כוסות שייעודיות לזני ענבים ספציפיים. אך מכיוון שרובנו לא מסוגלים לרכוש כוס לכל זן ענבים שאנחנו שותים, הגודל המומלץ לכוסות יין אדום יבש הוא בין 350 מ"ל ל-700 מ"ל. ביינות לבנים הנפח האידיאלי יהיה בין 300 מ"ל ל-350 מ"ל, מכיוון שלרוב הם ארומטיים יותר ואינם צריכים מקום להיתפח כמו היין האדום. וביינות מבעבעים, הנפח האידיאלי יהיה בין 230 מ"ל ל-350 מ"ל.

בעבר, ברוב הבתים היו בעיקר כוסות זכוכית, מכיוון שכוסות קריסטל דקות עלו הון. אולם היום ניתן למצוא כוסות איכותיות מאוד במחיר של פחות מ-100 ₪ לשישייה. אז אם אתם מעוניינים לשדרג את חוויית היין שלכם, חפשו לרכוש כוסות קריסטל איכותיות, ואם בא לכם לבחון אותי ולשדרג עוד יותר את חוויית היין שלכם, נסו לטעום את אותו היין בכמה סוגי כוסות במקביל. חוויה מובטחת. לחיים.

אה, כן. למזלי, האמריקאים החליטו לסבול את הישראלי שעשה להם בלגן בכוסות, והם זרמו עם ההתעקשות/שיגעון שלי, דאגו לכוסות מקצועיות, והרוויחו עוד שיעור חווייתי.

לפני חודש הייתי בנסיעת עבודה בארצות הברית דאמריקה, ובמסגרתה העברתי סדנת טעימות יין לקבוצת אנשים מכובדת. לצורך כך, בחרתי יינות ישראלים מעולים, שאת חלקם רכשתי בחנויות המקומיות ואת חלקם הבאתי במיוחד מהארץ. אבל כאשר הגעתי אל הבית בו אני אמור להעביר את הסדנה, חשכו עיניי. אז הדלקתי את האור, וראיתי שהבית היפהפה נקי, השולחן ערוך בטוב טעם, אבל הכוסות, אוי הכוסות.

כוסות היין על השולחן היו מהסוג שאני אוהב לקרוא להן כוסות קייטרינג. אלו כוסות מאותו סוג זכוכית ממנו מכינים גם את החלונות מוגני היירי של האוטובוסים שנוסעים לחברון. הבעיה בכוסות אלה היא

לא רק עובי הזכוכית, שלא מאפשרת לטעום כמעט כלום חוץ מזכוכית קרה, אלא גם הצורה שלהן, שלא מאפשרת ליין להתפתח כמו שצריך.

וזה לא שאי אפשר ליהנות מיין בלי כוס קריסטל מקצועית. אפשר גם אפשר. אבל כמו שכתבה נשיאת "מרכז היין הבינלאומי בניו יורק" מרי יואינג מאליו, "כוסות יין הן כמו מקולים במערכת סטריאו. כל המקול יעביר את הצלילים לאוזניים בדיוק כפי שכל כוס תביא את היין אל השפתיים, אבל האם הצלילים לא יישמעו טוב יותר מרמקולים איכותיים? האם המוזיקה לא תהיה מהנה יותר? אותו עיקרון חל גם על כוסות יין. אפשר ליהנות יותר מהארומה, הטעמים והמורכבות של היין, ככל שהכוס טובה ואיכותית יותר". זה גם לא שיין לא טוב יהיה טעים בכוס מקצועית, אלא שעם כוסות לא איכותיות - גם יין מעולה לא יהיה טוב.

אז איך נדע מה הן כוסות יין טובות?

נתחיל בכך שכוסות יין טובות הן לרוב שקופות וללא צבע, ולא בגלל היופי, אלא שכשהכוס צבועה, קשה לראות את צבעו האמיתי של היין שלעיתים מעיד על איכותו או מצבו. שנית, גודל ונפח הכוס משמעותיים

מה שרתיתי השבוע?

אני כמעט לא שותה את מה שנקרא בשוק "יינות דגל", לא כי הם לא טובים, אלא כי לרוב אני נהנה יותר מיינות שאינם הכי יקרים ביקב. כזה אני. אבל השבוע הודמנ לי לפתוח את יין הדגל של יקב לה פורה בלאנש "יער לבנון 2018", וכמה התחרתי על זה.

את היין הזה, שעשוי מ-100% קברנה סוביניון, הייתי צריך לפתוח עוד 5-4 שנים. בתחילה לא הצלחתי לשתות את היין. הוא היה סגור מדי. אז סגרתי את הבקבוק ונתתי ליין 24 שעות לפני שניסיתי אותו שוב, או אז קיבלתי ארומות נפלאות של שוקולד, פירות יער שחורים ועלים טריים, ובפה פרי טרי עוצמתי, תבלינים מורגשים מהשהות הארוכה בחבית, וסיומת נהדרת.

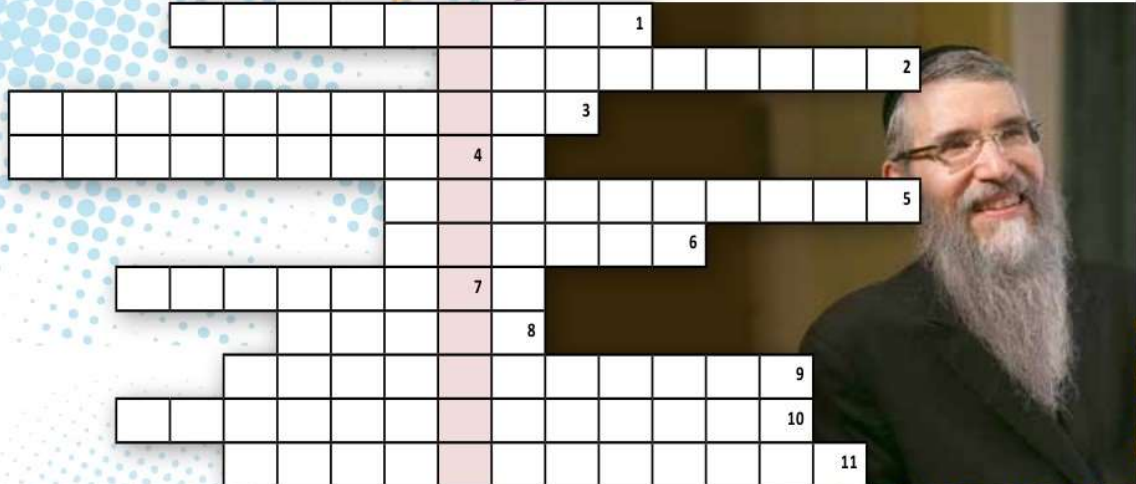

kiddush.co.il
אתר יינות הבוטיק של ישראל
055-724-6084

קידוש
Boutique Wine

לא סתם עוד יין

תסביו קולפליי

שבץ נא אלבומי אברהם פריד

לפניכם הגדרות של שמות אלבומים ידועים של אברהם פריד. אם תפתרו נכונה, בעמודה המודגשת תגלו להיט מוכר של אברהם פריד (2 מילים: 5, 6). בהצלחה!

איזה מלחין מפורסם סיפר בראיון למגזין כי שר במקהלת הילדים "עמודי עש" במשך שלוש שנים?

1. אלבום שהוקדש לשירי מוצאי שבת
2. שיר הנושא נכתב על ידי רבי ישראל נג'ארה
3. את שיר הנושא הלחין אברהם פריד בעצמו
4. שיר הנושא מדבר על "ויכוח" בין כנסת ישראל לקב"ה
5. האלבום שהכיל את הלהיט "כשם שאני"
6. האלבום שהכיל את הלהיט שהלחין משה לאופר, "ענבי הגפן"
7. האלבום ששמו דיבר על סיום הגלות
8. תפילתו של רבי אלימלך מליז'ענסק
9. האלבום השביעי במספר, יצא בשנת 1987
10. האלבום שהכיל שירים בעברית
11. האלבום משירי ר' יום טוב עהרליך

פתרונות מגיליון שעבר:

תפזורת שירי מוטי שטיינמץ: כאיל תערוג, ויהי נועם, הנשמה בקרבי, ואני, זכור ברית, לדור ודור, לכה דודי, אנא בכח, אל תשליכני, כה אמר, כי שימחתני, נפשי, יהא רעווא, בזכות התורה, אשריך נער ישראל, שימני כחותם.

חנוכה רגוע: הזמר שהוציא שיר שקט על המילים "יוונים נקבצו עלי", הוא אהרן רזאל. **מי הלחין:** מי שהלחין את השיר "חשוף" ששר מרדכי בן דוד, הוא אלי לאופר.

הזוכים:

נפתלי וייס, בני ברק; מיכל וינברג, נתניה

רגע ממופע האסק

באיזה מופע "האסק" הופיע הזמר ארי גולדוואג?

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il

דוליק בולש

דוליק מאתר עבודות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

ל"עוד ישמע" פורסם גם הוא, לפני קצת יותר מעשור, באלבום שהפיקה חברת "סלקום".
באלבום "כח הרצון" של רולי דיקמן יש שיר בשם "תן לי יד".
אשמח לדעת מי שר איתו שם דואט (הדסה). זהו הזמר המתחזק דוד די'אור.

הידעתם? את השיר "רזא דשבת" המפורסם של מיכאל שטר"יכר, הלחין ר' בני הרשקוביץ ז"ל. הרשקוביץ ראה ב"ה את הצלחת השיר, אך שם לב שאנשים מתקשים לשיר את החלק השני בשיר, שהוא גבוה למדי. אז כעשור וקצת לאחר מכן, כאשר הוציא אלבום מלחיני ("המנג") בשירה של שלמה שמחה, כלל שם את "רזא דשבת" - אך הפעם עם חלק שני קצת שונה, שמתאים לשירה שבתית סביב השולחן, ללא צורך לקרוע את המיתרים.

מי הלחין לליפא שמעלצר את השיר "עשרה הרוגי מלכות" (אריה) הלחן שייך לליפא עצמו, ואת העיבוד עשה ישראל לאם.

בילדותי (לפני כשלושים שנה לערך), היה זמר בשם יונתן וייס והוא נעלם מהמפה. רצייתי לשאול מה איתו היום, האם עזב את התחום? (אפרים) ובכן, פנינו לבנו, החזן צבי וייס, שסיפר: "לאבי היו בזמנו להיטים מוכרים, כמו 'עולם חסד יבנה', 'השם העליל', 'זה שיר שבח' ועוד רבים, אבל הוא פרש מזמן וכבר אינו בתחום".

הידעתם? השיר "אבינו שחקו המים" המוכר של ר' חיים בנט, מפרויקט היילדים "יהודים בני מלכים", הושר גם באלבום "רגיל" של חיים בנט, "רננו חסידים - ואני תפילתי", והפעם על המילים "כי נחם ה' ציון".

מי עיבד את השיר "דרך חדשה" של יונתן שינפלד? (שיראל) העיבוד שייך לאהרלה נחשוני, וההפקה המוזיקלית משותפת לנחשוני ולשינפלד.

אלעזר כותב: יש לי עובדה מעניינת לספר, באמצעותה יפתר מה שנכתב באחד הגיליונות הראשונים: בדיסק "אדרבה" של אברהם פריד כתוב על השיר "הנה מה טוב" העממי, שהוא לחן של האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל, ואתם תיקנתם וכתבתם שזה לחן של המלחין הבעלזאי ר' אליהו אייזנברג. ובכן, סודות מאחורי הקלעים: זה היה באחת משבתות ההתאחדות של חסידות פיטסבורג (שמתקיימות אחת לשנה) אליה מוזמנים ידידי החצר. בהיות ור' אליהו אייזנברג היה מגיד שיעור בישיבת פיטסבורג, גם הוא נכח במקום. בשלב מסוים קרא לו האדמו"ר זצ"ל וביקשו שילחין נגון לכבוד השבת, וזאת לפני שידעו עליו כל קשר להלחנה... ואכן, בו במקום, אחר הפצרותיו של האדמו"ר, הלחין הרב אייזנברג את השיר "הנה מה טוב", ויהי לפלא. ולכן יש איזשהו קשר בין האדמו"ר מפיטסבורג לבין הלחן הזה...

מי הלחין וכתב את השיר 'אבא יקר' המופיע בפרויקט של 'טנקוי ה'" שיצא בסוכות האחרון? ושאלה נוספת: ישנו שיר שמבצעים אותו הרבה זמרים: אפרים מנדלסון, יהודה דים, ישראל פרנס, אודי אולמן ועוד על המילים "עוד ישמע בהרי יהודה". היכן הוא מופיע? (דוד) ובכן, באשר לשאלה הראשונה, את השיר מבצע ישי לפידות והלחין אריה בלומשטיין, מי שהלחין גם את השיר "טנקוי ה'" וייסד את כל הפרויקט. ובאשר לשאלה השנייה, זהו שיר שיצא לרגל חתונתו של יובל סטופל, וכמובן הלחן ועובד על ידו. השיר פורסם לבסוף באופן רשמי על ידי חיים ישראל, והוא נקרא "ארץ של פרחים". ביצוע המקור

השיר "בואי בשלום" והשיר "בואי כלה" ששר מרדכי בן דוד, הם אותו שיר? ושאלה נוספת: זה נכון שיעקב שוואקי שר בדיסק של הרב שמואל ברזילי? (דוד) כן, שניהם בעצם אותו

השיר. בתחילה יצא "בואי בשלום" בעיבוד קצת שונה, לרגל חתונת נכדתו של בן דוד, ובאלבום "צעקה" השיר יצא בעיבוד עדכני יותר. וכן, השיר הראשון ששוואקי שר כמבוגר, הוא "קחו עמכם דברים" באלבום "שובו אל ה'" של הרב ברזילי.

הידעתם? השיר "ותשובה ותפילה וצדקה" ששר יעקב שוואקי באלבום "מונה 7" של מונה רוזנבלום, הוקלט גם על ידי מרדכי בן דוד. מונה, כדרכו, הקליט מספר זמרים באולפן לשיר הזה, אך לבסוף בחר את הביצוע של שוואקי, ומרדכי נבחר לשיר באלבום את שיר הנעשה "הכל לטובה".

האם השיר "אב הרחמים" ששר מרדכי בן דוד בהאסק 15 הוא שיר מקורי שלו, או שמדובר בקאבר? ואם כן של מי הלחן? (משה) מדובר בקאבר. במקור נמצא השיר באלבום "קול סלוניקה" 3, והלחן הוא של הרב ברוך צ"יט.

מי שר במקור את "ומניח בקדושה"? (יעקב) השיר הישן שהלחין הרב ברוך צ"יט והפך באחת ללהיט מפתיע נקרא במקור "ק"ל הודאות". למרות המחשבה הראשונית, אברהם פריד לא היה הראשון ששר אותו, אלא "קול סלוניקה" (אותה להקה מהאיטום הקודם). השני ששר אותו, הפעם בעיבוד של מונה רוזנבלום, היה שמואל נוימן. הביצוע השלישי, והמוכר מכולם, היה של אברהם פריד מאלבום הראשון "אף יהודי לא יישאר מאחור".

שואלים את דוליק יש לכם עובדה לא ידועה על המוזיקה היהודית? שאלות בנושאי מוזיקה? מעוניינים לדעת מי הלחין שיר נשכח? איפה מרדכי בן דוד ביצע את השיר ההוא, ומי עיבד את השיר הזה והזה של חיים ישראל? דוליק יבלוש עבורכם ויגנה בשמחה. שאלות, בקשות והתקלות, יתקבלו בחיבת המייל שלנו (לציין: עבור מדור "דוליק בולש"), ודוליק יגנה על הבחורות שבהן בעייה במחר הבא

magazine@kol-play.co.il

אפיקים
 טכנולוגיית מים מתקדמת

לא משנה אם אתם אנשים של תה או קפה בשבת תשתו בנועם!

גד אורן לנדל-BSU

התקדמו למגוון ברי המים של אפיקים עם טכנולוגיית שבת למהדרין, שיאפשרו לכם ליהנות ממים חמים וקרים בשעם נפלא למשך שבתות החורף!

מכשירים מתקדמים << שירות ללא תחרות

חסכוני
 בחשמל

חדש!
 מגוון צבעים

שפע מים
 רותחים

מנגנון בטיחותי
 לילדים

מוקד
 הזמנות: *2026

נעם
 מבית אפיקים שבת